

Program pielgrzymki szkoleniowej Wielkanoc 1996

Sanktuaria 03.04.1996-09.04.1996

1 dzień środa

18.00 zbiórka przy AR AVE, o 17.45, bagaże, Msza św.

Wyjazd po Mszy Św. ok. godz. 19.00 w kierunku Austrii, nocny przejazd

POLSKA

Katowice 0 km N 93 kier. Wisła, Cieszyn przez Mikołów

Mikołów 19

Żory 42 N 93

Pawłowice 71 zjazd na N 938 kier. Cieszyn

Cieszyn 84

Historia

Rozpad Królestwa Polskiego w XII w spowodował wydzielenie się Śląska, a w wyniku podziałów powstało w 1290 r. Księstwo Cieszyńskie.

Z tego ostatniego wydzieliło się księstwo oświęcimskie, w tym ziemia żywiecka. Piastowie cieszyńscy władali księstwem do 1653r.

W XVI w dotarł tu ruch reformatorski, który doprowadził do podziałów i odrębności. Po wymarciu Piastów księstwo przejęli Habsburgowie.

W 1826 r. Karol Habsburg utworzył z dóbr po-piastowskich i wykupionych dóbr szlacheckich Komorę Cieszyńską, skupiając 3/4 majątku w swym ręku.

Od Wiosny Ludów Cieszyn stał się centrum życia kulturalnego i politycznego.

W 1918 r. powstanie w Cieszynie i przewrót w garnizonie wojskowym.

1 listopada 1918 r. Cieszyn był wolny. W 2 lata później nastąpił podział dawnego księstwa. Zachodnia część została włączona do Czechosłowacji.

Cieszyn

32 tys. mieszkańców., nad graniczną rzeką Olzą, część lewobrzeżna należy do Czech.

Przemysł elektrotechniczny, m.in. "EMA-CELMA", Zakład Przemysłu Dziewiarskiego "Juwenia",

Z-dy Sprzętu Elektrogrzejnego "Termika", cukiernicze "Olza",.

W VIII-IX w. gród na Górze Zamkowej, 1217 prawa miejskie.

W l. 1290-1653 stolica piastowskiego Śląska Cieszyńskiego, które następnie przeszło pod panowanie Habsburgów. Miasto malowniczo położone.

Kręte uliczki i dużo zieleni. W centrum Rynek z barokowo-klasycystycznym ratuszem i odwachem.

Na pl. Dominikańskim Kościół paraf. d. dominikanów, wczesnogotycki ze sklepieniami i wieżą późnobarokową. We wnętrzu gotycki nagrobek ks. Przemysława I.

Kamienice podcieniowe z XV –XVII w.

Późnobarokowy Kościół Jezuitów (1782). Pałac Larischów (1796), obecnie muzeum.

Późnobarokowy Kościół ewangelicki (1709-50).

Góra Zamkowa. Studnia Trzech Braci (Leszka, Mieszka i Cieszka) - założycieli miasta.

Zamek książęcy, zbudowany na miejscu grodu. Zachowana gotycka Wieża Piastowska (2 poł. XIV w.), kamienna, centralna kaplica romańska (XII w).

Na podzamczu klasycystyczny pałac Habsburgów (1837) i oranżeria, w której w 1840 r. koncertował F. Liszt. W Parku Miejskim rezerwat kwiatu cieszyńnianki.

Czeski Cieszyn

Ok. 17 tys. mk., miasto graniczne nad Olzą.

Ważny punkt graniczny, ośrodek przemysłu włókienniczego.

Teatr ze "Sceną Polską".

CZECHY

78.9 tys km², 10.4 mln mk

Informacje ogólne:

Stolica Praga 1.2 mln mk

Brno 338 tys. mk, Ostrawa 330tys, Pilzno 175tys, Ołomuniec 106tys

86% wyżyny i góry, 4% powyżej 1000 m n p. m.

Niziny: Czechy Środkowe (Laba, Wełtawa), Kotlina Morawska (Morawa, Dyja)

Zach. część kraju zajmuje rozległy Masyw Czeski, który otaczają od północy góry Rudawy i Sudety, od Zachodu Las Czeski i Szumawa, ptd. wsch. Wyżyna Czesko-Morawska.

Dziejami Czechy sięgają VII w. n.e. od państwa Samona do potężnego Księstwa Wielkomorawskiego (IX-X w) i państwa czeskich Przemysłów idów.

W 965 r Mieszko zaślubił księżniczkę Dobrawę z rodu Przemyślidów, w 1003 r Bolesław Chrobry jednoczył Polskę i Czechy w Pradze, w 1300 Wacław II był królem Polski, 1471-1526 na tronie czeskim zasiadali królowie z dynastii Jagiellonów.

W XVI w. Czechy znalazły się pod panowaniem Habsburgów (od 1867 r. Austro -Węgry).

Po I wojnie światowej - Czechosłowacja.

Od 1.I.1993 - Republika Czeska i Republika Słowacka.

W skład Republiki Czeskiej wchodzi: Czechy, Morawy i część Śląska.

Języki czeski, słowacki i polski należą do zachodnio -słowiańskiej grupy językowej.

Ostrawa (obok trasy przejazdu)

Ok. 330 tys. mk. Powstało z połączenia Morawskiej Ostrawy (na lewym brzegu Ostrawicy) i Śląskiej Ostrawy (na prawym brzegu).

Ważny ośrodek największego w Czechach zagłębia węglowego i przemysłu ciężkiego.

Godne zwiedzenia: Kościół św. Wacława z XIII w. (od XVIII .w przebudowany na barokowy);

Kościół na Hrabowej z XVI w., drewniany, o ludowej architekturze.

Ratusz z XVI-XVII w. oraz muzeum (nowoczesne malarstwo czeskie). Port lotniczy.

Cieszyn Czeski 85 - kier. Olomouc E 462 N 48

Frydek M 109 E 462 N 48

Pribor 124

N. Jicin 135

Hranice 157 E 462 N 47

Olomouc 197

Olomouc (Ołomuniec)

Ok. 83 tys. mk., centrum żyznej niziny Hana nad rzeką Morawą, w pñn. cz. Moraw.

Stary gród średniowieczny, (XI w. siedziba biskupstwa, XII w. książęca, od XIII w. miasto królewskie).

Miasto uniwersyteckie.

Ośrodek przem. spożywczego. Międzynarodowe wystawy kwiatów "Flora".

Uznany z miejski rezerwat zabytków. Katedra romańsko-gotycka z XII –XIV w.

Budynek Kapituły z gotyckim krużgankiem z XIV w. (na miejscu romańskiego zamku książęcego);
fragmenty obwarowań. Ratusz gotycki z XIV w.;

kamienice mieszczkańskie renesansowe i barokowe z XVI-XVIII w.

Muzea: Historyczne i Miejskie.

Prostějov 213 E 462

Vyskov 240

Slavkov 255 -"-

Rohlenka - zajazd przy drodze

Slavkov - Austerlitz - 20 km na wsch. od Brna.

Późnobarokowy zamek Martinellego.

2.12.1805 na polach między Slavkovem a Brnem bitwa pod Austerlitz.

Bitwa 3 cesarzy: Franciszek II, Aleksander I i Napoleon Bonaparte.

Przewaga liczebna sił austriacko –rosyjskich .

Napoleon odparł Rosjan na prawym skrzydle, rozbił słabe centrum rosyjsko-austriackich i zajął
wzgórze Pratzen, przypierając lewe skrzydło do stawów.

Bitwa wczesnym popołudniem była zakończona. 24 tys. ofiar.

Pokój w Preszburgu, wycofanie się Austrii z koalicji.

Las licznych krzyży i kapliczek, muzeum, przypominające kamienny namiot.

Brno 273 E 461, N 52 - kier Znojmo

Pohorelice 296

Znojmo 322 N 38 kier. Wien Austria

Chvalovice 336 granica czesko-austriacka - Czechy

Hatie - Kleinhaugsdorf granica czesko-austriacka - Austria

Haugsdorf 347

AUSTRIA

Austria (**Osterreich**) zajmuje pow. 84 tys. km² i liczy ok. 7.8 mln mk.

Graz 243 tys., Linz 200tys, Salzburg 139tys, Innsbruck 117 tys mk.

W Europie środkowej zajmuje ważną pozycję. Tędy wiodły szlaki komunikacyjne

wzdłuż doliny Dunaju i dopływów z zach. na wschód i z nad Morza Śródziemnego na północ. Wędrowały tu plemiona indoeuropejskie, Ilirowie, Celtowie, Alemanowie, Longobardowie, Hunowie, Awarowie, Goci; we wczesnym średniowieczu pojawili się Madziarowie i Słowianie.

Blisko 2/3 terytorium Austrii to obszary górskie, należące do Alp Wschodnich.

Alpy Retyckie (Silvretta, Alpy Otztalskie, Alpy Zillertalskie) - przełęcz Brenner, Wysokie Taury (Grossglockner 3797m), Niskie Taury, Alpy Noryckie (Styryjskie - rozdzielone rzeka Mur).

Na północ obniżenie przechodzące w Kotlinę Wiedeńską.

Alpy Allgauskie, Alpy Północnotyrolskie, Alpy Salzburskie, Wapienne Alpy Austriackie. Las Wiedeński.

Na południu k. Słowenii Alpy Karnijskie, Alpy Gaitalskie, Karawanki.

Na północ od łańcucha alpejskiego - pas przedgórza (Voralpen).

Na północ od Dunaju niewielka część masywu Szumawy.

Krainy: Voralberg (k. Feldkirch, Dornbirn, Bregenz), Tyrol (Innsbruck), Salzburg (Zell), Austria Górna (Salzburg-Linz), Austria Dolna (Wiedeń),

Styria (St. Michael, Graz)), Karyntia (Klagenfurt), Burgenland (przy granicy z Węgrami).

WIEDEŃ 1.6 mln mk.

Przecięcie starych szlaków komunikacyjnych - "bursztynowego" z północy na południe i głównej drogi handlowej z zachodu na wschód.

Osadnictwo sięga epoki kamiennej. Z epoki brązu (1800-800 p.n. e). osiedla Ilirów, których wyparli Celtowie.

W I w. n. e. Dunaj stał się rzeką graniczną imperium rzymskiego.

Na terenie Wiednia obóz warowny rzymski Vindobona, z portem macierzystym rzymskiej flotyli dunajskiej.

Już Rudolf IV Założyciel wiele uczynił dla rozwoju Wiednia; jego dziełem jest budowa katedry św. Szczepana i uniwersytetu (1365r.).

W XVI w. Habsburgowie objęli panowanie nad Czechami i Węgrami, dzięki czemu Wiedeń stał się stolicą wielkiego mocarstwa.

Wiedeń przeżył 2 oblężenia tureckie (1529 i 1683), najazd szwedzki (1645) oraz wojnę 30-letnią (1618-1648).

Wiedeń stawał się skupiskiem obcokrajowców aż do czasów Franciszka Józefa I, a właściwie i do dzisiaj, choć w mniejszej skali.

Okres wojen napoleońskich przyniósł Wiedniowi 2-na okupację wojsk francuskich i zmianę charakteru stolicy. Po rezygnacji cesarza Franciszka II z korony —świętego Cesarstwa Rzymskiego, Wiedeń stał się siedzibą cesarza Austrii.

W 1913 r. liczba mieszkańców przekroczyła milion.

Po I wojnie Austria stała się małym republikańskim państwem z wielką stolicą.

Wg konstytucji związkowej Wiedeń jest stolicą Austrii. Na trakcie Leopolda w Hofburgu mieści się siedziba prezydenta, w Ballhaus jest urząd kanclerski, w mieście jest gmach parlamentu i władz centralnych. Wiedeń jest także samodzielnym landem i dlatego jego burmistrz jest zarazem Landeshauptmannem (premierem krajowym).

Wiedeń podzielony jest na 23 dzielnice (Bezirke).

Miasto zajmuje 414 km², kraj związkowy Wiedeń 1215km².

Różnice wzniesień są duże: nad Dunajem 151 m, wzgórze Hermannskogel w Lesie Wiedeńskim (Wienerwald) - 542m, Kahlenberg - 483 m.

Wiedeń był od wieków miejscem międzynarodowych spotkań.

Rokrocznie odbywa się ok. 200 oficjalnych konferencji międzynarodowych.

Po prawej stronie jest UNO-City.

W Wiedniu mają swoją siedzibę 2 agendy ONZ: Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej i Organizacja Rozwoju Przemysłowego.

Wiedeń ma 600 szkół. Oprócz Uniwersytetu założonego w 1365 r. jest 7 szkół wyższych.

Jest wiele bibliotek, muzeów.

Najbardziej znane muzea: Muzeum Historii Sztuki, Galeria Austriacka, Muzeum Historii. m. Wiednia.

Wiedeń jest stolicą Światowej muzyki: słynne orkiestry. Są 2 sceny operowe

Obraz miasta Wiednia:

Układ ulic w centrum odpowiada dawnemu obozowi rzymskiemu (Graben, Tiefer Graben, Naglergasse, Bauernmarkt) - Miasto Wewnętrzne (Innere Stadt), leżące między kanałem Dunaju a Ringstrass.

Pozostała część to dawne wioski.

Wewnętrzne przedmieścia między Ringstrase i Gurtel i wyspa Dunaju,;

zewn. przedmieścia - na zewn. od Gurtla oraz obwody wschodnie (Ostbezirke).

Zwiedzanie Wiednia:

Katedra św. Szczepana . W centrum Starego Miasta.

Pierwszy budynek romański z XII w. stał poza murami miasta.

W następnym stuleciu Kościół farny został rozbudowany, w 1469 – katedra biskupia, 1723 - arcybiskupia.

Jedna z najpiękniejszych świątyń późnogotyckich i monumentalnych kościołów wieżowych. 108 m długość, 137 m. wys.

Z pierwszego kościoła został portal bramy głównej i 2 zachodnie wieże w fasadzie.

Do wnętrza katedry prowadzi 5 bogato zdobionych portali: romański główny - Brama Olbrzymów (Riesentor) z postacią Chrystusa w tympanie, południowy - —śiwaków (Singertor), odpowiednik po drugiej stronie - Brama Biskupa; portal Primglockleintor (do wieży połudn.), Brama Orłów (do wieży półn.).

Wnętrze - bezcenne skarby architektury: ambona z 1515 r., wysoki sarkofag z marmurowym pomnikiem cesarza Fryderyka III, Madonna Służących, katakumby.

Stare Miasto

Z Placu Szczepan wchodzi się w Roterntumstrasse, po prawej stronie bogate Muzeum Diecezjalne, Wysoki Rynek (Hoher Markt) - było to forum rzymskiego obozu wojskowego (podziemne muzeum rzymskich pamiątek).

Przy Hoher Markt mieściły się siedziby cechów oraz targ.

Studnia Józefa - wotywny pomnik, z rzeźbami (Zaślubiny Marii Panny i św. Józefa)

Plac Am Hof

Kościół Chórów Anielskich z 1410 r. jako Kościół karmelitów, po pożarze w XVIII w. odbudowany w stylu barokowym.

Przy placu Arsenal, a w pobliżu Muzeum Zegarów.

Ulica Am Graben z kolumną św. Trójcy - pomnik wotywny z powodu wygaśnięcia zarazy.

Uliczka Jungferngasse – Kościół barokowy św. Piotra z XVII w., na miejscu najstarszego kościoła Wiednia.

Hofburg

Rezydencja zimowa Habsburgów, kompleks świeckich budowli barokowych.

Albertina

Najbogatsze i największe w świecie muzeum grafiki, tuż za kościołem Augustianów.

Opera (Staatsoper)

Muzyczna chluba Austrii (1861-69), w zewnętrznym wystroju neorenesansowa, wewnątrz przepych ornamentyki.

Okolice Wiednia

Baden (25 km na południe)

Uzdrowisko o sławie międzynarodowej, ciepłe źródła siarczane, leczenie chorób reumatycznych. Rzymianie miejscowość nazwali Aquae.

Park zdrojowy, kasyno gry, kąpielisko termiczne.

Mayerling - zameczek myśliwski, gdzie rozegrała się tragedia arcyksięcia Rudolfa i Marii Vetsera. W zamku kaplica obsługiwana przez karmelitanki, upamiętniająca samobójstwo następcy tronu.

Heiligenkreuz.

Dawne opactwo cystersów, założone w 1135 r., z romańsko-gotyckim kościołem i pięknym dziedzińcem klasztorным, z krużgankami.

Austria Dolna

I wariant - jazda w kier. Wiednia N 2, zjazd na N 19 przed Stockerau

- zalecana

Haugsdorf 347 (z Katowic) N 2

Schongraben 362 N2 E 59 w kierunku Wiednia

Gollersdorf 371 N2 zjazd na N19 w kier. St Polten

(na pln zach od Stockerau) 384 N 19

Stranzendorf, Gaisruck, most na Dunaju przed Tulln, w Trubensee

Tulln 408 N19

Neulengbach 429 autostrada A1 w kier. St Polten, zjazd na N20

(St Polten) +15 450 N 20

Traisen +11 476 N 20

Annaberg +28 504 N 20

Mariazell +21 525

wariant II

Haugsdorf 347 zjazd na N45 w kier. Horn do Pulkau

Pulkau +8 355 zjazd na N35 na południe

Eggenburg 378 N35

Maissau 387 N35

Strass 406 N35

Rohrendorf N33

(Krems Mitte) 416

St Polten 419 N20

Traisen N20

Annaberg

Mariazell 498

STYRIA - nazwa kraju od hr. von Steyr, który otrzymał w XVI w graniczne lenno w pld. wsch. rogu Rzeszy.

Zielona Marchia Austrii, połowa powierzchni to lasy, 1/3 łąki.

Hodowla i gospodarka leśna ma ważną rolę.

Północna Styria to "kraj żelaza", w XVIII w Styria wydobywała tyle rudy żelaza co cała Anglia.

Stolica Styrii **Graz** 237tys. mieszkańców. Słynna zbrojownia.

2 dzień - czwartek

Śniadanie we własnym zakresie.

Msza św. w **Mariazell** (sanktuarium Maryjne).

Zwiedzanie Mariazell (sanktuarium) do godz. 12.00.

Przejazd do **Altoetting**, kolacja, nocleg.

MARIAZELL, otoczone alpejskimi szczytami, 140 km na pld. Zachód od Wiednia, w republice związkowej Steiermark (Styria) jest kurortem wypoczynkowym jak i najświętszym miejscem kultu Maryi w Europie środkowej, centrum religijne katolickich narodów naddunajskich. 800 lat temu mnich Magnus z klasztoru Benedyktynów St Lambrecht przeniósł tu wyrzeźbioną

w drzewie lipowym statuę Maryi. Mała celka w której umieszczono statuę dała nazwę miejscowości **Mariazell**.

Sława cudów spowodowała przyływ pielgrzymów. Ok. 1200 r. margrabia Henryk Władysław z Moraw z wdzięczności za wyzdrowienie z ciężkiej choroby wybudował tu pierwszy Kościół poświęcony Mater Gentium Slavorum.

Król I Ludwik Węgierski z wdzięczności za zwycięstwo nad wschodnimi wrogami ufundował ok. 1370r. kaplicę łaski, istniejącą do dnia dzisiejszego.

Mariazell oraz Magna Hungarorum Domina stały się największym miejscem pielgrzymek Węgrów. Jest to także Magna Mater Austriae.

Kościół w dzisiejszej formie jest dziełem włoskiego budowniczego Domenico Sciassia z 17 wieku. Ołtarz wielki, dar dziękczynny cesarza Karola VI, został zbudowany wg planów Johann Fischer von Erlach, Gnadenalter - ołtarz łaski, do którego cesarzowa Maria Teresa ufundowała piękną kratę ze szczerego srebra jest dziełem jego syna Emanuela.

We wspaniałym skarbcu Schatzkammer świątyni znajdują się wota, otrzymane od setek pobożnych ludzi.

Od 1907 r Kościół jest Bazyliką., jedną z najpiękniejszych budowli sztuki chrześcijańskiej.

Wrota Bazyliki - znane na świecie jako Wrota do pokoju stoją otworem dla wiernych z całego świata.

Bazylikę znajdującą się na Hauptplatzu, zwieńczają 2 barokowe wieże widoczne z każdego punktu w mieście.

W pobliżu trasy zjazdowe Mariazell oraz kryształowo czyste wody Erlaufsee.

Mariazell daje możliwości uprawiania narciarstwa, turystyki górskiej, windsurfingu, spływu kajakowego przez katarakty. Liczne kolejki linowe, szlaki górskie, trasy zjazdowe. Kolejka linowa Seilbahn-Mariazell-Burghalpe, Wienerstr. 28 rozpoczyna podróż co 20 min - 55AS, zjazd 40AS. 5 km od Mariazell, w Mitterbach znajduje się początkowa stacja kolejki linowej Gemeindealpe Sessellift, która przewozi ludzi na szczyt Gemeindealpe, 1623m n.p.m. Mariazelland jest najbliższym dużym terenem narciarskim k. Wiednia.

Erlaufsee, na zach. od Mariazell, jest wspaniałą oazą alpejską, gdzie można uprawiać wszystkie sporty wodne.

Mariazell - Altoetting - wyjazd ok. 11.00 w czwartek.

I wariant trasy Mariazell - Wieselburg / Ybbs - przez Scheibbs

Mariazell 0 N20

Mitterbach 6

za Josefberg zjazd na N28

Neubruck 37 N25

Scheibbs 42

II wariant przez Wilhelmsburg i k. St Polten

Mariazell 0 N20

Josefsberg N20

Annaberg N20

Wilhelmsburg N20

St Polten A1 E60

Melk

Wieselburg / Ybbs 113

I wariant kilometrażu

Amstetten 77 A1 E60

Rzeka Enns - granica Austrii Dolnej i Górnej

GÓRNA AUSTRIA

11978 km², ok. 1.3 mln mieszkańców.

Ciągnie się od Alp aż do Lasu Czeskiego, przepływa przez nią duży odcinek Dunaju.

Znana jest z kompleksu jezior Salzkammergut.

Górna Austria ma charakter głównie hodowlano-rolniczy.

W mieście Wels odbywają się uroczyste obchody święta rolników, połączone z targami.

Ale jest to też znana kraina hutnictwa żelaza. Tu nad brzegami Anizy i Dunaju stukwały młoty kowali i snycerzy, wykuwających noże i broń.

W samej stolicy - Linzu, pracują Połączone Austriackie Zakłady Żelaza i Stali (VOEST).

W Linzu mają też siedzibę Austriackie Zakłady Azotowe (ok. 7 tys. pracowników).

Pod Ranshofen największa austriacka fabryka aluminium. W Steyer przed I wojną wyrabiano słynne karabiny austriackie Mannlichery.

Enns St Valentin 94

Na południe - 21 km - Steyer

Steyr

Ok. 45 tys. mk.

Zamek "Steyrburg" z 990 r., do XII w. rezydencja margrabiów Ottokarów.

Od średniowiecza - miasto warsztatów rzemieślniczych, potem – fabryk uzbrojenia.

Tabor - dawna wieża strażnicza

Bummerlhaus - najpiękniejszy późnogotycki dom mieszczkański w Austrii

Ratusz rokokowy z 2 poł. XVIII w.

Kościół farny - gotycki z XV w.

Zamek Lamberg - mechaniczny teatr kukułek

Knoten Linz +14 ok. 114 -> E56 = A25

LINZ

Stary Tun (Alter Dom), Kościół Jezuitów

Kościół św. Marcina - najstarszy Kościół Austrii, z resztkami murów z epoki Karolingów.

Zamek Cesarski, Trakt renesansowy z XVI w.

Landhaus, Ratusz, kamieniczki przy Landstrasse (gotyckie, renesansowe, barokowe)

270 tys. mk. Najbardziej rozwijające się miasto austriackie. Położone na obu brzegach Dunaju, u stóp Alp. Znane w V w. jako osada handlowa Lentia.

W XV w. cesarz Fryderyk III wybrał Linz na swą rezydencję.

W latach 1612-26 astronom Johannes Kepler uczył w szkole.

Stary Tun (Alter Dom), Kościół Jezuitów, z XVI w.

Kościół św. Marcina, najstarszy zachowany Kościół Austrii, z resztkami murów z epoki Karolingów

Zamek Cesarski - pierwsza wzmianka z 799r (umocnienia obronne wybudowane za Fryderyk III)

Trakt renesansowy z XVI w. za Rudolfa II.

Siedziba rządu krajowego (Landhaus), z lat 1564-1571, ze wspaniałym renesansowym portalem północnym

Ratusz z XVII w.

Kamieniczki mieszczkańskie gotyckie, renesansowe i barokowe przy Landstrasse.

Okolice Linzu - wzgórze Pöstlingberg, na które prowadzi stroma kolejka adhezyjna (bez koła zębatego), przewożąca głównie pielgrzymów do słynnego kościoła z XVIII w., z barokowymi wieżami. Piękny rozległy widok z tarasu.

Knoten Haid, Traun ok. 125 -> Braunau E56 = A25

Wells 154 A8

Haag zjazd na N309 E52 -> Braunau

Ried 195 N 309
Braunau 235 Austria granica Austria-Niemcy
Simbach 239 -"- N12 Niemcy
Jalbach
Altoeting ~ 260

NIEMCY

357.5 tys. km², 79 mln mieszkańców,

Stolica Berlin 3.4 mln mk., Hamburg 1.6 mln, Monachium 1.3 mln, Kolonia 914 tys.

Kraj federalny, 16 krajów związkowych

Protestanci 58.6%, katolicy 34.4%

W RFN było 10 + 5 z NRD + Berlin; 357tys km², 80mln mk.

Berlin - stolica i siedziba parlamentu; siedziba rządu - Bonn

Krainy:

Nizina Niemiecka, Harz, Las Turyński – pód. od Erfurtu – Turyngia
Rudawy - pód. Saksonii, granica z Czechami, Las Frankoński, Las Czeski
Las Bawarski - Szumawa; Jura Frankońska - pód. od Norymbergii;
Schwarzwald - Badenia - nad Renem - granica Z Francja; Jura Szwabska
Wyżyna Bawarska; Alpy

Rzeki: Ren - dopływ Men (Frankfurt)

Ems, Wezera (Brema), Laba (Hamburg)

Dunaj (ze Schwarzwaldu) - Lech, Izara (Monachium)

Zatoki: Helgolandzka, Kilońska, Meklemburska, Pomorska

Kraje związkowe:

Bawaria - Bayern 71tys km², 11mln - Monachium – CSU

Północna Nadrenia-Westfalia - Nordrhein-Wesrfalen - 34tys km², 17mln - Dusseldorf – SPD

Badenia-Wirtembergia - 36tys km², 9.3 mln - Stuttgart – CDU

Hesja - Hessen - 21tys km², 5.5 mln - Frankfurt, stolica Wiesbaden

Nadrenia-Palatynat *Rheinland-Pfalz 20tys km², 3.6 mln – Moguncja (Meinz)

Saara - Saarland - Saarbrucken

Dolna Saksonia - Niedersachsen 47tys km², 7.2 mln – Hannover

Szlezwik-Holsztyn- 16tys km², 2.6 mln, - Kilonia

Hamburg - 755km², 1.6mln

Brema 404km², 660tys, - Brema + Bremenhaven

Berlin - 883km², 3.4 mln

Była NRD:

Brandenburgia - Brandenburg, z Poczdamem

Saksonia – Drezno

Turyngia – Erfurt

Saksonia-Anhalt - Magdeburg - 24tys, 3mln

Mekleburgia-Pomorze Przednie - Schwerin 23.8tys, 2mln

Organ ustawodawczy

- Bundestag - deputowani z wyborów
- Bundesrat - przedstawiciele krajów związkowych mianowani przez rząd
- Głowa państwa – prezydent
- Na czele rządu - kanclerz federalny

Historia Niemiec

Najstarsze wzmianki o Germanach pochodzą od Rzymu

Na pocz. naszej ery dochodziło do potyczek z legionami rzymskimi

VIII w. - należały do państwa Franków

814 - rozpad cesarstwa – Niemcy

Koniec IX w - granica wschodnia na Labie i Solawie - ze Słowianami

Do XIV w granica przesuwawała sie coraz bardziej na wschód

Pierwszy król Niemiec - Konrad I - po wymarciu dynastii Karola - 911w

X w - I połowa XI w - rozwój potęgi Niemiec – Cesarstwo

Połowa XI w - upadek - wędrówka pielgrzymia Henryka IV do Canossy

XII w - władze objęła dynastia Stauferow - najwybitniejszy przedstawiciel - Fryderyk Barbarossa

Pod koniec XIII w - do władzy doszli Habsburgowie – polityka dynastyczna, nie państwowa

Zyskują na znaczeniu miasta - Związek Państw Hanzeatycznych.

Przełom XV/XVI w - cesarz Maksymilian nie przyjął korony od papieża, wprowadził rządy parlamentarne - Reichstag. Ten system trwał do początku XIX w.

Podział wierzących na katolików i ewangelików - Luter, reformacja

Wojny chłopskie, wojny religijne - w XVI i XVII w.

W okresie wojny odłączyły się od Rzeszy Holandia, Szwajcaria.

Przekształcenie Marchii Brandenburskiej w Prusy.

Usamodzieliła się Bawaria i Austria.

Dopiero pod rządami Fryderyka Wielkiego I, Prusy zaczęły odgrywać olbrzymia rolę i stawać się mocarstwem światowym.

Pod naporem Napoleona rozpadła się Rzesza Niemiecka całkowicie.

W II połowie XIX w nad całymi Niemcami położyło rękę jedno państwo niemieckie - Prusy -

powołanie cesarza Wilhelma I.

W okresie międzywojennym - Republika Weimarska. Weimar - na wschód od Erfurtu

Gospodarka

Ogromny handel międzynarodowy - eksport 600-700mld marek, przewyższa import.

Wysoka wydajność, mały % ludzi w przemyśle.

Zdolnych do pracy 38.6 mln, pracuje 36mln, 58% mężczyzn, 42% kobiet.

Cudzoziemców 5.7%.

Struktura zawodowa ludności: przemysł 15%, rolnictwo 4%, leśnictwo 5.6%, transport z handlem >17%, administracja 15.7%, menadżerowie 6%, rzemiosło 6%, medycyna, opieka społ. 5%, oświata, sztuka >6%, usługi bytowe >9%

Saara - mały kraj, raz francuski, raz niemiecki - zwornik pojednania

Ważny z punktu widzenia przemysłu - węgiel kamienny, hutnictwo żelaza.

Saarbrücken.

Nadrenia Palatynat - stare zabytki, najwięcej zabytków związanych z Cesarstwem Rzymskim, słynne miasto Trewir, założone przez Augusta

Wormancja (Worms), Koblencja (Koblenz),

Moguncja (Mainz)

Znana z winorośli dolina Renu i Mozeli

Hesja - największe nagromadzenie miast i miasteczek ciekawych z punktu zwiedzania:

Frankfurt lotnisko, miasto zamerykanizowane, dużo wieżowców, - posiedzenia parlamentu, koronacje

dużo emigrantów, Wiesbaden

Turyngia - dawne NRD

Bogata historia: Weimar (Goethe, Schiller)

Erfurt

Saksonia - urozmaicony krajobraz, związana historią z Polską (królowie sascy), Muzeum Zwinger
Lipsk - duże miasto targowe

Badenia- Wirtembergia - bogaty, ciekawy turystycznie,
Schwarzwald, gospodarka-Mercedes.

Bawaria - silna gospodarka - najbardziej rozwijający się land; przemysły rozwojowe;
koncerny BMW, Siemens, AEG

Monachium - dużo zabytków

Jeden z najbardziej zadbanych landów - półn.cz. - Frankonia

Bawaria (Coburg, Hof, Schweinfurt, Bamberg, Furth, Nurnberg, Amberg,
Rothenburg, Ragensburg, Augsburg, Monachium)

Badenia (Manheim, Heidelberg, Heibronn, Stuttgart, Baden-Baden, Singen, Karsruhe)

Nadrenia-Palatynat (Mainz, Worms, Triwr, Ludwigshafenś)

Saara (Saarbrücken)

BAWARIA - Bayern, 70.6 tys. km², 11 mln. ludności.

Największy terytorialnie kraj związkowy.

Stolica **Monachium**. 1.3 mln. mk. Rządzi chadecka CSU.

3-cie co do wielkości miasto Niemiec. Rozwinięty intensywnie przemysł:
firmy Siemens, BMW, Agfa, wielkie browary.

Leży nad rzeką Izarą (Isar), 50 km od krawędzi Alp

Monachium 520 m. n.p.m. 1.3 mln mk

Od 1255 r. rezydencja książęca Wittelsbachów, następnie królewska.

Stolica Bawarii. Od 1806 r. królestwo.

Miasto sztuki i nauki. Zniszczone w 45% w czasie II wojny.

Igrzyska Olimpijskie w 1972r.

Nowy Ratusz, Stary Ratusz, Kościół katedralny NMP, Pałac Arcybiskupi,

Tereny Olimpijskie.

ALTOETING 260 km

405 m n.p.m. Ok. 12 tys. mieszk. Bawaria

Miasteczko na prawym brzegu Innu, najstarsza i najstynniejsza miejscowość Bawarii o tradycjach sięgających 1489r. W listopadzie 1980 r przybył tu z pielgrzymką papież Jan Paweł II.

Kaplica z cudowną figurą Matki Boskiej. Też błogostawiony Konrad – był furtianem w kościele kapucynów - beatyfikowany.

Pielgrzymów ok. 300-500 tys. w roku.

12 kościołów.

13 w. figura Matki Boskiej - cudowna kaplica. W 13 w. cud - utopił się chłopak.

Obok kaplicy przybudówki z wotami dziękczynnymi.

—święta Kaplica (Heilige Kapelle), ośmioboczna z VIII w., mieści cudowny obraz Matki Boskiej.

W srebrnych urnach serca 21 bawarskich książąt.

Skarbiec (Schatzkammer, Tillyplatz) zawiera wiele cennych dzieł sztuki,

m. in. Goldene Rossel, arcydzieło średniowiecznego złotnictwa i emalierstwa.

Kościół Akademicki za kaplicą - wnętrze barokowe

Katedra - styl gotycki – kontr-katedra

Ratusz - figura Matki Boskiej.

Klasztor i kaplica św. Anny - w furcie tego klasztoru pełnił służbę św. Brat Konrad.

3 dzień - piątek

8.00 śniadanie, msza w bazylice. Spacer po mieście. Czas wolny.

Wyjazd najpóźniej o godz. 11.00. Przejazd k. Innsbrucku przez Lichtenstein, - Vaduz do Einsiedeln.

Spacer po mieście, kolacja nocleg

Altoeting - Einsiedeln

Altoeting 0 N 12

Muhldorf 10

Haag 47 zjazd na N15

Wasserburg 63

Rosenheim 95 Niemcy E45 = N 93

Kufstein 129 Austria zjazd na A12 = E45 kier. Innsbruck

AUSTRIA

Salzburg - na wsch. od trasy.

Zamek Biskupów, Katedra przy Residenplatz, Studnia Dworska,
Rezydencja cesarska, Kościół św. Trójcy (wzmiankowany z VII w),
Kościół Franciszkanów, Kajetankirche (barok włoski),
Muzeum Wolfganga Amadeusza Mozarta, Plac Kapitulny, Pałac Mirabeli,
Twierdza Hohensalzburg - na szczycie góry
Pałac Leopoldium, Zamek Klessheim
Szczyt Untersberg

Kraj ma 7154 km² i ok. 442 tys. mk.

Salzburg oznacza zamek solny.

Miasto liczy ok. 130 tys. mk. Na jego miejscu i całego terenu było morze, którego pozostałością są jeziora.

W epoce kamiennej na wzgórzach salzburskich istniało osadnictwo,
w IV w. p.n.e. żyły tu szczepy celtyckie, o czym świadczą nazwy okolic i rzeki Salzach, nad którą leży Salzburg.

W 1167 r. miasto zostało zniszczone przez Fryderyka I Barbarosę,
w 1500 - rozbudowa twierdzy Hohensalzburg, 1623 - otwarcie uniwersytetu.

Nad miastem wznosi się wzgórze z południowym skrzydłem twierdzy, kompleksem budowli świeckich i kościołów.

Salzburg od panowania Karola Wielkiego przez prawie tysiąc lat to miasto książąt kościoła, jego władców świeckich. Na tronie salzburskim zasiadali biskupi. Ostatni władca, arcybiskup Colloredo,

uciekł do Wiednia i zrezygnował z książęcego tronu. Kraj dostał się księżętom Toskanii, Napoleon przekazał go na wieczystą własność" Bawarii; po 4 latach przyłączony do Austrii.

Okręg salzburski bogaty jest także w minerały i kopaliny (miedź, magnezyt, marmur). Rozwinięty przemysł metalowy, elektryczny, metalowy, tekstylny.

Salzburg to miasto muzyczne o bogatej tradycji organowej.

Tu 27.I.1756 urodził się Wolfgang Amadeus Mozart. Tu odbywają się festiwale salzburskie.

Architektura miasta, która zwraca uwagę to zwłaszcza barokowe kościoły i pałace.

Zamek Biskupów - z wieży widok na miasto i okolice.

Katedra - przy placu Residenplatz. Pierwszy budynek z lat 764-774, przebudowany w końcu XII w.

na kościół 5-nawowy. Po pożarze odbudowano w stylu włoskiego wczesnego baroku w l. 1614-1628.

We wnętrzu na 10 tys. osób bogactwo fresków, rzeźb, nagrobków biskupich; chrzcielnica z 1361 r.

Studnia Dworska (Hofbrunnen) z XVIIw., wykonana w marmurze, ze statuami mitologicznych bohaterów.

Rezydencja cesarska (1595-1619), pierwotnie jako siedziba arcybiskupów (plafony, stiuki, gobeliny, meble z tego okresu). Po przeciwnej stronie Nowy Budynek - siedziba urzędów z 1588 r.

Blasiuskirche z 1327 r. - wczesnogotycki Kościół szpitala miejskiego

Kościół św. Trójcy, bardzo stary, zabytkowy, wzmiankowany w dokumentach z VII w.

Kościół Franciszkanów z piękną statuą Madonny z Dzieciątkiem z 1420r.

Kajetanerkirche, z 1602 r., przebudowany w stylu włoskiego baroku 1685-1700.

Muzeum Wolfganga Amadeusza Mozarta - niedaleko Pałacu Dworskiego na Getreidegasse.

Plac Kapitulny - marmurowa fontanna z 1732 r., pałac arcybiskupi i kościół opactwa benedyktynów (założonego w 696 r.) z cmentarzem z XII w.

Kaplica św. Gertrudy z pustelnią Maximusa

Budynek stajni arcybiskupiej z 1690 r., przerobiony w 1925 r. na gmach, gdzie odbywają się festiwale salzburskie.

Kościół klasztorny benedyktynek

Pałac Mirabeli, z 1606 r., przebudowany 1721-77 - monumentalne marmurowe schody ze statuami na balustradzie. Na półpiętrze - rzeźba Perseusza.

W pięknym parku Mirabeli - rzeźby i teatr ogrodowy.

Twierdza Hohensalzburg - na szczycie góry: Pokój Książęcy, Sala Złota, Złota Komnata. Festunsberg - późnogotycki Kościół św. Jerzego, twierdza.

W pobliżu pałac Leopoldium, (2 km) nad małym jeziorem

Zamek Klessheim, późnobarokowy pałacyk Hellbrunn

Szczyt Untersberg (1853) - kolejka linowa

W obszarze krainy Salzburga: - słynne uzdrowisko w Badgastein, gdzie znajduje się dawna kopalnia, której jeden z pokładów o ciepłym i wilgotnym powietrzu radioaktywnym leczy ischias i reumatyzm.

—wiat Lodowych Olbrzymów w pobliżu Werfen - największe jaskinie lodowe na świecie.

Tauryjska elektrownia wodna Kaprun - wodospad najwyższy w Europie (380 m)

Kufstein 129 Austria

TYROL (12648 km², ok. 590 tys. mk.)

Raj dla turystów oraz kraina sportów górskich, region interesujących obyczajów.

—święty kraj Tyrol (Heiliges Land Tirol) ma do zaoferowania turystom m.in.:
300 miejscowości na wys. 470-2150 m n.p.m., ok. 1000 hoteli, pensjonatów,
schronisk, kwater, restauracje, gasthausy, baseny kąpielowe, sauny, setki kolejek linowych, wyciągów,
szkoły narciarskie, wspinaczki alpejskiej, jeździeckiej, ogromna ilość imprez folklorystycznych.
Rozmaitość i bogactwo pejzażu. Nawet budownictwo w cz. półn. i połudn.
jest różne: Oberlander buduje dom z kamienia, Unterlander z drewna.

Unterlander jest rozmowny i wesoły, Oberlander raczej spokojny i zamknięty w sobie.

Wyjątkowa jest sztuka i zdobnictwo w Tyrolu. Bogata rzeźba w drewnie, uprawiane jest muzykowanie.

Dom tyrolski - dziś z naturalnego kamienia, część górna drewniana, z tarasem lub balkonami, ściany ozdobione freskami, dach płaski o dużych okapach.

Po II wojnie światowej rozwinął się przemysł.

Worgl 147 A12

Strass 157

Schwaz A12

Innsbruck 207 A12

Innsbruck 117 tys mk

Miasto górskie, przedzielone rzeką Inn, otoczone szczytami do wys. 2600 m.

Najmłodsze z głównych miast austriackich, ale pierwsza wzmianka z 1027 r.

W czasach starożytnych powstało w pierwszych wiekach naszej ery jako warowny obóz rzymski Veldidena, w VI w. Wilten.

Z czasem przerzucono przez Inn pierwszy stały most (stąd nazwa miasta).

W 1239 r. prawa miejskie, w 1363 r. przeszło pod panowanie Habsburgów - złoty wiek.

W 1809 r. wybuchło powstanie z powodu przyznania tego kraju Bawarii - główna kwatera przywódcy powstania Andreeasa Hofera.

Po I wojnie, do 1919 r.. przez pewien czas okupowane przez Włochów.

Panorama miasta z otaczających szczytów, np. z Mutteralm - kolejki linowe lub wyciągi krzeselkowe.

Ulica Marii Teresy (Maria Theresien-Strasse) - ważna arteria handlowa i ciąg zabytków architektonicznych - kamieniczki XVI i XVII w.

Kościół Dworski (Hofkirche), z XVI w., jako późnogotycki kościół klasztorny Franciszkanów - potem przebudowany w stylu barokowym.

Grobowiec Andreeasa Hofera, rozstrzelanego w Mantui w 1810 r., a w nawie głównej grobowiec cesarza Maksymiliana I.

Kościół farny św. Jakuba - w ołtarzu obraz Matki Boskiej, dzieło Cranacha Starszego.

Pałac dawny rodziny Thun (na I. piętrze "Sala Parysa")

Brama Triumfalna u południowego wylotu ulicy, z 1765 r, na uroczystość zaślubin przyszłego cesarza Leopolda II z infantką, Marią Ludwiką

Kolumna św. Anny, z 1703 r. po wkroczeniu Bawarczyków, w czasie wojny hiszp. o sukcesję tronu

Od północy - Stare Miasto z główną ul. z podcieniami - Herzog Friedrichstrasse - Goldens Dachl - architektoniczny symbol miasta.

Złoty dach z miedzi, w późnogotyckim wykuszu zamkowym, niegdyś główna ozdoba zamku księcia Fryderyka (I połowa XV w.)

Ulica *Hofgasse* wiedzie do *Rennplatz*, otoczonego zabudowaniami zamkowymi (*Hofburg* w pomniejszeniu):

Kościół zamkowy (XVI w.), zamek z Salą Olbrzymów, teatr.

Stary Ratusz z Wieżą Pożarna (56m)

Zamek *Ambras* - za miastem z XI w., w XVI w. rozbudowany i zamieniony na galerię sztuki

Tyrolskie Muzeum Sztuki Ludowej, *Ferdinandeum*,

Berg Isel z pomnikiem Andreeasa Hofera

Imst +27 263

Na północ góry *Lechtaler Alpen* - szczyty do 3 tys m, na południe *Staubeier Alpen, Oetzaler Alpen*.

Imst 7500 mk. Kościół paraf. z XV w - najwyższa iglica w Tyrolu (91m).

Wioska dziecięca pierwsza w świecie.

Okolice *Nassareith* - łąki, krowy, popularne imię Heidi. *Nassereith See*.

Landeck +19 282 N 316 S16

Róg kraju, zbieg granic. Ważny węzeł komunikacyjny zachodniego Tyrolu.

XIII wieczny zamek. Ważny ośrodek sportów zimowych i turystyki, uzdrowisko.

Baza wyjazdów zagranicznych, kajakarstwo górskie.

Lectaler Alpen - zachodni Tyrol

Samnaungruppe - na poś.

Verwallgruppe - na p'śn. zach.

Region Arlberg - w połowie drogi między Jeziorem Bodeńskim a Innsbruckiem.

Książ z Lech - pierwsze zejście w dolinę.

Arlberg - narciarstwo, trasy, szkoły narciarskie na wys. 1000-2600m.

Szczyt Walluga 2811m - legitymacja narciarska Arlberg Ski Pass.

Legitymacja ważna na 88 kolejek i wyciągów w St Anton, St Christoph, Lech, Zurs.

St. Antoni - główny węzeł komunikacyjny regionu.

Gdy spada śnieg, St. Anton ożywa jak St. Tropez lub St. Moritz. Narodziło się tu narciarstwo alpejskie.

Przyjeżdża tu nawet księżę Anglii Edward. Popularny język angielski.

Muzeum Narciarstwa. Narciarski Puchar —wiata w styczniu.

Arlbergtunel 14 km. Okolice: Lech, Zurs, St Jakob - dużo krów, Gasthofe (przerobiona stodoła), St. Chritoph - wycieczki.

Region austriacki **Vorarlberg**

VORARLBERG (2601 km², 306 tys mk.)

Najbardziej na zachód wysunięta prowincja Austrii.

Okręg przygraniczny. Graniczy z Niemcami, Szwajcarią, a na poł. z księstwem Liechtenstein.
Uroki pejzażowe: Jezioro Bodeńskie, lasy, góry, tereny narciarskie.

Specjalność kulinarna - Kasspazle - ser z makaronem.

Kraj najbardziej uprzemysłowiony spośród wszystkich 9-ciu.

Hydroelektrownie.

Przemysł tekstylny. Targi tekstylne w *Dornbirn* - najpoważniejsze w Europie w tej dziedzinie.

Stolicą jest **Bregenz**.

Do charakterystycznych zjawisk ekonomiczno-społecznych należy typ chłoporobotnika.

Robotnicy nowoczesnych zakładów prowadzą małe gospodarstwa rolne.

Dialekt Vorarlbergu - język alemański, bardziej podobny do języka, którym miewi Szwajcaria niemieckojęzyczna.

Szczególną enklawą językową jest **Lustenau** nad Renem - mieszkańcy mówią tak odrębnym językiem że w okolicy nazywają ich Cyganami.

W średniowieczu było to "**Freie Reichshof**" - każdy mógł się osiedlać kto chciał.

Uzdolnieni ludzie z Lustenau przodują w rzemiośle, sztuce, muzyce i sporcie.

Stuben - na południe Verwalgruppe (Kaltenberg 2900m)

Dalaas S16

Innerbraz

Bludenz 349 E60 N 190

Miasto przyjazne dla turysty - komunikacja publiczna, oznaczenie ulic, znaki.

Uprzejmi mieszkańcy. Fabryka czekolady Suchard.

Gotycki St Laurentiuskirche z X w.

Barokowy Schloss Gayenhoffen.

Stadsmuseum. Internationale Schokoladefest w połowie czerwca – największe święto czekolady na świecie. Gry, konkurencje.

Najlepszy zawodnik otrzymujecie czekolady ile waży. Baza do wędrówek w góry.

Turystyka piesza w tej części Vorarlbergu - 400 znakowanych szlaków.

Kolejki linowe i krzesetkowe.

Tschengia

Nenzing

Frastanz

Feldkirch 373 granica Austria - Lichtenstein zjazd w kierunku na Schaan,

Vaduz 388 N 191, N 16 w Lichtensteinie

Na północ od *Feldkirch Rankweil* - ogród Vorarlbergu,

Dornbirn - miasto ogrodów, Targi Tekstylne - najpoważniejsze w Europie,

Lustenau - odrębny język

Bregenz (Bregencja) - stolica Vorarlbergu - na półn. od trasy 23 tys mk., nad Jeziorem Bodeńskim.
Za czasów rzymskich obóz warowny

Brigantium. W 1805 r. przejściowo przyłączone z całym Vorarlbergiem i północnym Tyrolem do Bawarii. Od 1946 r. odbywają się tu znane festiwale.

Muzeum Krajowe z bogatymi zbiorami wykopalisk prehistorii i historii Rzymian.

Kaplica św. Marcina z wieżą zakończoną kopułą (freski z 1366).

Brama miejska; ratusz z 1511 r., scena festiwalowa na Jez. Bodeńskim

(festiwal w lipcu i sierpniu), resztki średniowiecznych murów obronnych,

urocze trasy spacerowe brzegiem Jeziora Bodeńskiego do klasztoru Cystersów w Meherau z ruinami zniszczonego przez Szwedów zamku z XVI w.

Na południe od Kummenbergu dolina zwana "**Ogrodem Vorarlbergu**" - na słonecznych stokach gór 12 miejscowości: na wiosnę dolina jak bukiet kwiatów, latem wielkie czarne wiśnie.

Feldkirch

Główny punkt przejściowy do Szwajcarii i Liechtensteinu.

Zamek Cieni z XII w., ratusz z XV w., gotycka (nie w całości) katedra, Stary Zamek z wieżami i murami obronnymi, niegdyś miasto studentów ze słynnym jezuickim internatem "Stellamatutina";

HOHENEMS - z pięknym pałacem renesansowym, miejscem odnalezienia 2 rękopisów "Pieśni o Nibelungach";

Nuziders z najstarszym kościołem w Vorarlbergu;

Z Langen do St. Anton tunel o długość 10.2 km.

Region *Montafonu*, z miejscowością *Schruns* - grupa Vorarlberczyków, różniących się temperamentem, dialektem, zwyczajami - zachowali najwięcej pierwiastka romańskiego spośród ludności Vorarlbergu.

Kraj ten posiada wspaniałe tereny turystyczne i alpinistyczne.

Znany kurort wysokogórski *Gargellen* - 18 km od szwajcarskiego *Davos*.

Schaanwald +3 377 granica Austrii i Liechtensteinu

Ok. 5 km na półn. zach. - **Schellenberg** - pomnik ku czci własowców 1945r.

Nendeln 380 N 16 Muzeum Garncarstwa

Schaan 385 N 16

Vaduz 388 stolica Lichtensteinu

ok 0.5 km na południe od centrum zjazd na zachód, przejazd przez Ren do Sevelen w Szwajcarii

LICHTENSTEIN

30 tys. mk. 1/3 obcokrajowcy.

25 km półn-połud., 6 km wsch. Zach.

Od 1923 r. unia celna i monetarna ze Szwajcarią. Nie ma armii.

Ma monarchę. Dynastia panuje od 1699r.

Rządziła przeważnie zdalnie, z włości w Czechach i Morawach. Pierwszym władcą który zamieszkał w Liechtensteinie był książę Fran Josef II. Osiadł w 1938 r. w **Waduz**.

W 1989r. tron objął syn Hans Adam II.

Kraj ludzi zamożnych i dumnych z niezależności.

Ma wspólny system telekom. i pocztowy ze Szwajcarią ale wydaje własne znaczki.

Po 800 r. p.n.e. L. został skolonizowany przez Retów a w 15 r. p.n.e.

skolonizowany przez Rzymian.

Historia kraju zaczęła się, gdy książę Johann Adam von Liechtenstein nabył posiadłości *Schellenburg* 1699 r. i Vaduz 1712 r. od arystokratów niemieckich. Zakup dał mu tytuł elektora.

Dekretem cesarza Karola VI w 1719r. Liechtenstein uzyskał status księstwa, pozostając pod wpływem świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego.

W 1866 r uzyskał pełnię niezawisłości.

Kraj dzieli się na 2 okręgi: *Oberland* i *Unterland*.

Pod względem geograf. na 3 regiony: dolinę górnego Renu na zach., Alpy Retyckie na wschodzie i niziny na północy.

Lichtenstein w dużym stopniu żyje z obrotu obcym kapitałem. Ważną dziedziną gospodarki jest produkcja wina.

Jeden z najwyższych na świecie wskaźników dochodu na głowę ludności.

Bezrobocie prawie niespotykane. Zatrudniają się tu pracownicy sezonowi ze Szwajcarii.

Język urzędowy niemiecki, większość mowi też po francusku i angielsku.

Stolica **Vaduz** ma 5000 mk. Pociągi przejeżdżają przez Schaan.

W Vaduz zatrzymują się autobusy kursujące z Buchs i Sargans.

Zamek w Vaduz. Stamtąd wspaniały widok.

Muzeum Narodowe, Stadtle 43, posiada zbiory monet, broni i dział etnograficzny.

Państwowe Zbiory Sztuki, Stadtle 37 - wystawy czasowe. Część zbiorów zgromadzonych przez księżęta Liechtenstein.

Muzeum Znaczków Pocztowych - 300 matryc znaczków od 1912r.

Możliwa degustacja win z winnicy księżęcej, w grupach od 10 osób wzwyż. Konieczna rezerwacja.

Okolice: W Nendeln na półn. od Vaduz - muzeum garncarstwa,

W *Eschen-Nendel* kaplica Św Krzyża - odbywały się dawniej egzekucje publiczne.

W *Schellenberg* wznosi się pomnik ku czci 500 wlasowców, którzy w 1945r. z ciężkim uzbrojeniem przekroczyli granicę kraju. Zdezerterowali z armii niemieckiej.

W *Triesenbergu* na południe od Vaduz [piękny widok na dolinę Renu i ładny Kościół z cebulastą kopułą. Jest tu muzeum poświęcone Walserom, czyli osadnikom przybyłym w XIIIw. z Wallis. Dialekt walser.

Balzers - góruje zamek Gutenberg, w remoncie.
Malbun - ośrodek narciarski.

Vaduz Liechtenstein

Sevellen Szwajcaria N 13 -> Chur

Sargans 407 km, zjazd na N3 kier. Zurich

SZWAJCARIA

Powierzchnia 41295 km², 6.7 mln mk.

Miasta: **Berno** 138 tys. mk, **Zurich** 351 tys., **Bazylea** 174 tys., **Genewa** 164 tys,
Lozanna 126 tys, **Lucerna** 297 tys.

Flaga - biały krzyż na czerwonym polu.

Historia

Ślady człowieka od paleolitu. Osady palowe z neolitu.

Plemiona celtyckie. Helweci w Jurze i środk. części Wyżyny Szwajcarskiej, Retowie w rejonie dzisiejszej Gryzonii (Graubunden).

W 58 r. p.n.e. Cezar podbił ziemie Helwetów i włączył do prowincji Galli - Galia Narbońska. Powstała nowa rzymska prowincja ze stolicą w Aventicum (Avenches).

W 15 r. p.n.e. ces. Oktawian utworzył prowincję Recję (wsch. Szwajcaria, Tyrol, płd. Bawaria).

W okresie wędrówki ludów (IV, V w) obszar dziś. Szwajcarii opanowały plemiona germańskie - Alemanowie wschodnią Szwajcarię, Burgundowie zachodnią po rzekę Aare.

Burgundowie przyjęli wiarę chrześcijańską wraz z językiem łacińskim, co zapoczątkowało językowy podział obszarów.

W 870 r. oba te plemiona zawojowali Frankowie ale w r. 870 doszło do podziału dziedzictwa Karola Wielkiego i podbite ziemie zostały rozerwane.

W 1032 r. pod panowaniem Świętego Cesarstwa Narodu Niemieckiego zjednoczenie terytorium ale władza centralna nie była sprawowana zbyt rygorystycznie i władcy feudalni ostro rywalizowali. Największe znaczenie zyskał ród książęcy Zahringen.

Członkowie tego rodu założyli w 1300 r.: Fryburg, Berno, Murten i wybudowali zamek w **Thun**.

Rodzina Savoy wznosiła zamki wokół Jez. Genewskiego, m.in. słynny Chateau de Chillon.

Wzrost znaczenia austriackich Habsburgów położył kres sporom możnowładców.

Rudolf I w 1273 r. został cesarzem rzymskim narodu niemieckiego i powołał bezwzględnych namiestników.

W 1291 r. po śmierci Rudolfa I doszło do zjednoczenia kantonów leśnych Uri, Schwyz i Nidwalden. Utworzono związek wieczysty - Ewige Bund.

Zasadniczą kwestią porozumienia było odrzucenie praw i są dów pochodzących z zewnątrz.

Ten pakt stanowił załóżek przyszłej Konfederacji Szwajcarskiej.

Z walką o zdobycie niepodległości związane są słynne legendy (przysięga na Rutli, Wilhelm Tell, Arnold Winkelried).

W 1332 r. do związku przystąpiła Lucerna, 1351 r. Zurych, następnie Zug, Glarus, Berno w 1353.

W 1476 r. zwyciężono Burgundów, do federacji przystąpiły Fryburg, Solura, Bazylea, Szafuza.

W 1499 pakt pokojowy w Bazylei - uniezależnienie Federacji od cesarstwa.

W 1513 r. Księstwo Mediolanu pod panowaniem szwajcarskim,

w 1515 r. bitwa pod Marignano z wojskami francusko-weneckimi, przegrana Szwajcarów.

Geografia

Szwajcaria dzieli się na 3 krainy fizjograficzne: Alpy, Wyżyna Szwajcarska, Jura.

Szwajcaria to kraj alpejski. Same Alpy i okolice podgórskie stanowią 60% powierzchni obszaru.

Jura Szwajcarska 10%, pozostałe 30% to Wyżyna Szwajcarska (Bernese Mittelland).

Alpy zajmują środkową i południową część kraju.

W granicach Szwajcarii Alpy Zachodnie i niewielka część Alp wschodnich.

Najwyższy szczyt to Dufur (4634m) w masywie Monta Rosa, choć Matterhorn (4478m) jest może bardziej znany.

Alpy Berneńskie, Urneńskie (Kantonów), Glarneńskie, Pennińskie (Walijskie), Lepontyjsie, Retyckie.

Powierzchnia lodowców ok. 169 km², największy w Europie jest lodowiec Aletsch o pow. 169km².

Z masywu św. Gottharda bierze swe źródła wiele rzek, wśród nich Ren i Rodan.

Pasma górskie Jura rozciąga się na północy, wzdłuż granicy z Francją.

Szczyty o wysokości ok. 1700 m są mniej strome i mniej zniszczone erozją jak Alpy.

Wyżyna Szwajcarska ciągnie się pasem od Jeziora Genewskiego na pld. zach. do Jeziora Bodeńskiego na ptn. wschodzie. Kraina dolin łagodnie sfalowanych, poprzecinanych rzekami i krętych dolin.

Tu znajdują się największe miasta Szwajcarii i rozwinięte jest najlepiej rolnictwo.

Jedynym kantonem leżącym w całości na południe od Alp jest Ticino, obejmujące swą granicą ponocną część jeziora Maggiore, położonego na wys. 193 m (najniższe miejsce w Szwajcarii).

Klimat

Góry są powodem ogromnej różnorodności klimat. Położone na południu Ticino ma ciepły klimat śródziemnomorski. Kanton Wallis uważany jest za suchy. Najzimniejszym rejonem jest Jura, szczególnie dolina Brevine.

Flora i fauna

Na Wyżynie Szwajcarskiej rosną lasy mieszane, powyżej 800 m zaczynają przeważać lasy iglaste.

Na wys. 2000 m występują już tylko krzewy i rośliny karłowate a wyżej hale.

Pierwiosniki i szarotki alpejskie są chronione.

Mimo rygorystycznych przepisów ochrony środowiska zagrożone jest życie wielu gatunków zwierząt.

Najbardziej znanym okazem fauny dla Alp jest koziorożec alpejski. Jest ich ok. 12000.

Wysoko w górach występują kozice. W górach występują też świstaki.

Flora i fauna podlega ścisłej ochronie w Szwajcarskim Parku Narodowym w Gryzonii.

System państwowy

Obecna Konfederacja Szwajcarska składa się z 23 kantonów, z których 3 podzielone są na półkantony. Każdy kanton jest w dużej mierze autonomiczny, posiada własną konstytucję i własne ustawodawstwo. Konfederacja została zawiązana w 1291 r. a scementowana na początku XIX w. Ważne sprawy są konsultowane z obywatelami poprzez referendum narodowe.

Władzę ustawodawczą sprawuje Zgromadzenie Federalne (Assemblée Federale) składające się z 2 izb - Izby niższej - Rady Narodowej (Nationalrat - Conseil National) i Izby wyższej - Rady Stanu (Ständerat – Conseil des Etats).

Członkowie parlamentu nie otrzymują pensji tylko zwrot kosztów.

Gospodarka:

Gospodarka Szwajcarii ma charakter mieszany, z przewagą własności prywatnej.

Jedynie poczta, telegraf, telefon i niektóre koleje są całkowicie znacjonalizowane.

Strajki należą do rzadkości. Na pocz. 1993 r. bezrobocie wynosiło 4.8%, a inflacja 4.1%.

Rolnictwem zajmuje się 5.5% ludności pracującej. Rolnicy cieszą się ochroną ze strony państwa, dotacje ok. 80% wartości wytworzonych produktów.

Ponad 60% pracuje w sektorze usług, w przemyśle 34%.

Hydroelektrownie dają 57% energii, elektrownie jądrowe 41%.

Najbardziej znaczący udział w eksporcie mają środki chemiczne, maszyny, zegarki i zegary.

Banki szwajcarskie są magnesem dla kapitału zagranicznego.

Szwajcaria jest 4-ym co do ważności centrum finansowym na świecie.

Zug - najbogatszy kanton w Szwajcarii. Roczny dochód 70 tys. CHF, 60 razy większy od średniej krajowej.

Spółeczeństwo

Szwajcaria ma 6.4 mln mk (164 osoby / km²).

Największe miasta: Zurych - 341 tys. mk, Bazylea - 191 tys, Genewa - 167 tys, Berno - 145 tys.

66% ludności mówi po niemiecku, 18% po francusku, 10% po włosku, 1% po reteromańsku (głównie w Gryzonii).

44% wyznaje protestantyzm, 47% to katolicy.

Większość ludzi zna przynajmniej 3 języki, w tym angielski.

Informacje dla turystów

Maksymalny okres pobytu 3 miesiące. Okres ważności paszportu nie może upłynąć wcześniej niż 6 miesięcy po terminie przewidywanego pobytu w Szwajcarii.

Ambasada RP w Szwajcarii: Berno, Elfenstrasse 20, tel 031/440 452-3.

Do niedawna minimum pobytowe oznaczało 100 CHF na 1 dzień pobytu.

Kanton Zurych

Jest to najbardziej zaludniony 1.5 mln mk., a zarazem jeden z najzamożniejszych kantonów w Szwajcarii. Ośrodek przemysłowy i finansowy kraju. Przemysł ciężki (metalowy i maszynowy). Kanton nie ma wielu atrakcji, które by ściągały turystów, oprócz Winterthur - słynącego ze zbiorów sztuki i wycieczek po Jeziorze Zuryskim.

Miasto Zurych jest chętnie odwiedzane przez turystów i ludzi biznesu - starówka, muzea, galerie, odpoczynek nad brzegiem jeziora.

Jezioro Zuryskie - jedno z największych w Szwajcarii, 38 km długości, 88 km² pow.

Jezioro Zuryskie (niem. *Zürichsee*; fr. *Lac de Zurich*, ret. *Lai da Turitg*, wł. *Lago di Zurigo*) – jezioro polodowcowe w Szwajcarii.

Położone w północno-wschodniej części kraju u podnóża Alp Glarneńskich.

Zlewisko ma 1829 km².

Na wschód znajdują się dwa mniejsze jeziora: Greifensee (Jezioro Greifen) oraz Pfäffikersee (Jezioro Pfäffikon).

ZURYCH

Największe miasto Szwajcarii - 341 tys mk., 2 razy więcej niż w Genewie.

Leży na wys. 409 m u ponocnego krańca Jeziora Zuryskiego.

Centrum miasta tworzą 2 dzielnice rozciągnięte po obu brzegach rzeki Limmat, odprowadzającej wody jeziora na północ, zanim skręci ku zachodowi by wpaść do rzeki Aare.

Miasto ma zwartą zabudowę i korzystny układ dzielnic.

Główne biuro turystyczne przy Hauptbahnhof, na Bahnhofstrasse 15.

Zurych wywodzi się od założonego przez Rzymian posterunku celnego o nazwie Turicum.

W 1218 r. status wolnego miasta pod panowaniem Świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego

W 1336 kupcy i rzemieślnicy utworzyli gildie, które objęły rządy nad miastem.

W 1351 r. Zurych przystąpił do Konfederacji i zaczął uzyskiwać reputację ośrodka kulturalnego i intelektualnego.

Od 1519 r. głosił nauki reformacyjne Zwingli.

Gospodarczego przełomu dokonali jedwabnicy z Locarno, którzy schronili się w Zurychu przed prześladowaniami.

Po ogłoszeniu niepodległości Szwajcarii w 1815 r., zaczął się stopniowy i trwający do dziś rozwój Zurychu. W czasie I wojny światowej mieszkali tu Lenin, Trocki, Tristan Tzara, Hans Arp i James Joyce.

W 1916 r. na Spiegelstrasse 1 w kabarecie Voltaire urodził się dadaizm.

Dla uzyskania przez Zurych statusu ośrodka finansowego i biznesowego przyczynił się w XIX w. magnat kolejowy Alfred Escher, którego pomnik stoi przed dworcem.

Zuryska giełda, założona w 1877 r. jest najbardziej znaczącą w kraju.

W Zurychu bardzo sprawnie kursują tramwaje. Bilet kosztuje 1.70-2.80 CHF.

Zwiedzanie

Leżące po obu stronach rzeki malownicze dzielnice starego miasta pocięte siatką zabytkowych uliczek przeznaczonych tylko dla ruchu pieszego to miejsca do zwiedzania.

Cieszą wzrok pasażerów, XVI i XVII w. domy, liczące setki lat siedziby gildii, podwórza, fontanny.

W Zurychu jest 1030 fontann, a woda ich jest zdatna do picia.

Lindenhof - taras zbudowany na zachodnim brzegu Limmat, wysadzony drzewami, wysypany żwirem, tworzy ogromną szachownicę. Właśnie tutaj Rzymianie założyli swój posterunek celny.

Bahnhofstrasse prowadzi od stacji do Jeziora Zuryskiego.

Na miejscu dawnych murów miejskich, zrównanych z ziemią ok. 150 lat temu, biegnie obecna Bahnhofstrasse. Pod stopami przechodniów, kryją się bankowe skarbcze.

Kościół św. Piotra (St. Peterhofstadt) - ma największy zegar w Europie, o średnicy tarczy 8.7 m.

Na wschód od Bahnhofstrasse wznosi się Fraumünster (XVIII w.), ozdobiony witrażami w prezbiterium, wykonanymi przez Marca Chagalla, ukończonymi w 1970 r., kiedy artysta miał już 83 lata. Jeden z pozostałych witraży jest wykonany wg projektu Augusto Giacomettiego, którego dzieła zdobią również okna monumentalnej katedry Grossmünster.

Katedra Grossmünster. wzniesiona po drugim brzegu rzeki. W tej to świątyni Zwingli głosił z ambony przesłanie: "módl się i pracuj".

Na południowej wieży katedry postać Karola Wielkiego, fundatora kościoła poprzednio stojącego w tym miejscu. Ta część Zurychu była kiedyś wyspą i miejscem spoczynku szczątków Feliksa i Roguli, świętych patronów miasta.

Nadbrzeżne, betonowe promenady Jeziora Zuryskiego (Zurichsee) kończą się w Arboretum, na zachodnim brzegu, ustępując miejsca drzewom i trawie.

W pobliskim Bürkliplatz wypatrywać należy kwietnego zegara.

Kąpieliska i plaże czynne są od maja do września, opłata za wstęp 3 CHF.

Muzeum Sztuki - Kunsthaus, przy Heimplatz 1.

Imponująca stała kolekcja, od dzieł sztuki sakralnej z XV w. do szkół współczesnych.

Bogate zbiory prądów impresjonistów i ekspresjonistów. Kolekcja fotografii.

Wstęp 4 CHF. Czynne wt. - czw. 10-21, pt. - nd. 10-17.

Płótna m. in. takich mistrzów jak: Dali, Arp, Bacon, Paul Cézanne, Renoir, Manet, Monet, Gauguin. Obrazy Picassa. Cała sala poświęcona twórczości Marca Chagalla.

Ekspozycja największego poza Skandynawią - zbioru prac Edwarda Muncha.

Szwajcarskie Muzeum Narodowe - Schweizerisches Landesmuseum - Museumstrasse 3 .

Mieści się w pseudo-zamku z 1898 r. Ekspozuje dorobek całej kultury szwajcarskiej i życia kraju od czasów prehistorycznych do dziś. Bogaty wybór dzieł sztuki sakralnej, broni, monet, wystrój wnętrz, ubiory, przedmioty użytkowe. Muzeum czynne wt. - nd. 10-17. Wstęp wolny.

Niektóre objaśnienia po angielsku.

Siedziba gildii ZUR Meisen. Przy Münsterhof 20, wstęp wolny. Mieści zbiory ceramiki.

Muzeum Zabawek (Zuricher Spielzeugmuseum) przy Fortunagasse 15 (nieczynne w sobotnie przedpołudnia i w niedziele) - bezpłatnie.

Beyer Museum, Bahnhofstrasse 31, pn.-pt. 10-12 i 14-16, wstęp wolny. - pomiar czasu to treść ekspozycji.

Zbiory archeologiczne z Europy Połudn. i Środkowego Wschodu - na terenie uniwersytetu. Wt.-pt. 13-18, w weekendy 11-17, wstęp wolny.

ZOO Dolder, przy Zurichbergstrasse 221.

Szwajcaria północno-wschodnia

Pod względem krajobrazowym ustępuje Alpom czy Jurze ale roi się od zamków i zabytkowych miast. Inną wielką atrakcją jest Jezioro Bodeńskie (Bodensee, Lac de Constance).

W skład regionu wchodzi kanton Szafuza (Schaffhausen), Turgowia, Prealpy Glarneńskie.

Sankt Gallen, Appenzel i Glarus, jak również księstwo Liechtenstein.

Kraina jest raczej płaska, co sprzyja uprawie roli i hodowli krów mlecznych.

Region Appenzel słynie z produkcji sera o tej samej nazwie.

Ważną rolę odgrywa przemysł tekstylny, szczególnie w Sankt Gallen.

Ważną dziedziną jest hutnictwo i przemysł maszynowy.

Na półn. wschodzie jest wiele browarów, z których pochodzą znane marki piwa:

Falkenberg (Szafuza), Löwengarten (Roschach) i Locher Br.,u (Appenzel).

Prócz Jeziora Bodeńskiego, które częściowo znajduje się na terytorium Niemiec i Austrii, największym akwenem na północnym wschodzie jest jezioro Wallen (Wallensee).

Appenzel - tubylców uważa się za prowincjuszy - odrębność etniczna.

Ludność wiejska uchodzi za tradycyjną i prowincjonalną.

Sankt Gallen - miasto i kanton

W 621 r. misjonarz irlandzki św. Gall zaplatał się w krzak dzikiej róży i uznał, że to w tym miejscu należy założyć pustelnię. W średniowieczu był to ważny ośrodek kultury chrześcijańskiej.

W 1524 r. za sprawą Vadiana, burmistrza miasta, którego pomnik stoi na Marktgasse, zawitała tam reformacja.

Sankt Gallen liczy 73 tys. mk. i jest to siódme miasto co do wielkości w Szwajcarii.

Zwiedzanie

Starówka - jedna z najpiękniejszych w Szwajcarii. Budynki z kolorowymi malowidłami, rzeźbione balkony i figury w reliefie. Okna wykuszowe.

Kolegiata. o 2 wieżach (68m) (1755-1768). Malowidła na sklepieniach, ambona, posągi i rzeźbione

konfesjonały.

Klasztor - sztuka barokowa, w bibliotece plan klasztoru za Karola Wlk.

Stiftsbibliothek (biblioteka kolejalna) o rokokowym wnętrzu - średniowieczne manuskrypty.

130tys wol., nawet egipska mumia z 700r. p.n.e.

Muzeum Historyczne - makiety i mapy miasta z wersjami klasztoru.

Muzeum Włókiennictwa - koronki i hafty z 3 stuleci.

Sargans 407 N3

Niederurnen 442 N3

Plaffikon N3

Schindellegi N8 -> Schwyz

Wollerau 469

Biberbrugg 470 -> Einsiedeln, kier. pld. wsch.

Einsiedeln 484 na zach. od Jez. Sihl

EINSIEDELN

Einsiedeln leży na południe od Jeziora Zuryskiego i na zachodnim brzegu jeziora Sihl.

Z Dorfplatz przy dworcu kolejowym odchodzi Hauptstrasse, u jej końca przy Klosterplatz znajduje się słynny kościół .

Biuro turystyczne jest przy Hauptstrasse 85.

Ważny ośrodek kultu i cel pielgrzymek w Szwajcarii.

Opactwo Einsiedeln, którego korzenie wywodzą się od świętego pustelnika Meinrada.

Przybył tu w 828 r i żył w Ciemnym Lesie, jak nazywał się region Eisiedeln.

Na miejscu aktualnej kaplicy Matki Boskiej Pustelników, wznosił pustelnię.

21 stycznia 861 r., został zabity przez złodziei.

Wg legendy, 2 kruki żyjące przy pustelni, ujawniły morderstwo podążając za mordercami.

Od 13 w. w herbie klasztoru umieszczono 2 kruki.

Mnisi z Reichenau przenieśli ciało brata Meinrada do swojego klasztoru i pochowali go z wielkim szacunkiem.

Miejsce gdzie żył pustelnik nie zostało zapomniane i była w wielkim poważaniu cela zbudowana w lesie.

W 910 r. przybył tu kanonik ze Strasburga, Benno, a po nim byś Eberhard (934r). Eberhard wybudował klasztor i zainicjował życie monastyczne wg reguły św. Benedyktyna.

Powstał Kościół w 924 r., konsekracji - dokonał jej wg tradycji sam Chrystus.

W 948 kiedy to biskup Konstancji, Konrad, przybyły dokonać konsekracji miejscowego kościoła usłyszał głos: "Wstrzymaj się synu, albowiem sam Bóg wyświęcił to miejsce."

Wg podania Chrystus dokonał konsekracji ze swymi aniołami i świętymi.

Wydarzenie zostało uznane za cud i potwierdzone bullą papieską.

Kościół spłonął 5 razy, aktualna wersja z 18 w. Wnętrze barokowe.

Kościół opactwa benedyktynów to wspaniała barokowa świątynia, zbudowana w latach 1719-1735 wg planów architekta Caspara Moorsbruggera.

Wnętrze kościoła jest w dużej mierze dziełem braci Asam, których imię sławi Kościół Asamkirch w Monachium. Freski i sztukaterie zdobiące Kościół są wyjątkowe choć po odnowieniu kolory są nieco przytłaczające. Freski są najdłuższe w Szwajcarii.

W środku kościoła, przy wejściu do kościoła jest kaplica łaski z cudowną figurą Czarnej Madonny. Niewielka statuetka wyszła bez szwanku z 3 pożarów.

Kaplicę zbudowano w miejscu męczeńskiej śmierci w r. 861 św. Meinrada.

Figura obecna Matki Boskiej pochodzi z 15 w. Artysta pochodził prawdopodobnie z południa Niemiec. Ta statua zastąpiła obraz romański zniszczony po pożarze w 1465r.

Czarna karnacja twarzy i rąk pochodzą od licznych świec i lamp zapalanych przed figurą Matki Boskiej.

Figura ubrana w płaszcz. Od 1600 r. ubierana jest w stroje stylu dworu hiszpańskiego.

Codziennie po nieszpórach o 16.20 śpiew Salve Regina jest szczytowym punktem ceremonii popołudniowych.

Kaplica łaski. O 18.00 procesja świateł.

Święto poświęcenia 14 sierpnia jest szczytem pielgrzymkowym w roku. W 1798 r. święta kaplica została zniszczona przez oddziały francuskie.

Została skrócona i poszerzona w latach 1816-1817 podczas rekonstrukcji wg planów brata Jakub Nattera.

Przy Bożym Grobie (część dolna, podziemna) - monstrancja w kształcie walca, bez welonu - ojcowie benedyktyni.

Pierwotne opactwo powstało tutaj na wzór opactwa w St. Gallen.

Najmniejsza diecezja - 3 mnichów / mieszkańca. Reguła św. Benedykta.

Przypisani do miejsca. Krzyż z 2 ramionami.

Opactwo terytorialnie podlega Rzymowi. Opat w Radzie Biskupów Szwajcarii - ranga biskupa.

W kościele jest również kaplica z boku poświęcona drugiemu Mainradowi.

Kościół jest barokowy - kształt horyzontalno-wertykalny.

Kopuła - 3 główne kopuły.

W tym regionie Szwajcarii panuje katolicyzm.

Kustoszem klasztoru jest Polak Adam Zawisza (nie ma obowiązku oprowadzania).

Po gospodarstwie klasztoru można chodzić.

SA 4 dziedzince wewnętrzne.

Hodowla koni przez mnichów ma miejsce od 15w.

Konie Einsiedlery – mieszanka krwi angielskiej z niemiecką - najlepsza rasa koni szwajcarskich.

Stajnia zbudowana w 1765 r. znajduje się w rogu połudn. -zachodnim.

Od 10 do 12 w. mnisi pracowali w szkole kopistów. Ich dzieła są przechowywane w bibliotece manuskryptów liczącej ok. 140 tys. woluminów.

W centrum miasta Einsiedeln Diorama Narodzenia Chrystusa i Panorama Pasji godne są polecenia.

Na południe od opactwa, droga krzyżowa prowadzi poprzez dolinę i las na wzniesienia Meinradsberg (Góry Meinrada) aż do wywierającej duże wrażenie grupy ukrzyżowania Chrystusa. Jest także okazja do zobaczenia z góry klasztoru i miasta Einsiedeln.

Einsiedeln to słowo oznaczające pustelnię. Krzyże benedyktyńskie podwójne, życie sakralne benedyktynów, monachijska szkoła, malarstwo, architektura.

Jedna z najlepszych szkół powstałych w średniowieczu przy klasztorze.

Legenda o krukach.

Schrony przeciwoatomowe - śpią czasem niektórzy turyści.

4 dzień - sobota

Msza w Bazylice Einsiedeln 6.30 lub 7.00, śniadanie o 8.00.

Godzinki przed odjazdem.

Wyjazd o 9.00 w kierunku Annecy, po drodze zwiedzanie Lucerny i Genewy.

Kolacja i nocleg w Annecy (św. Franciszek Salezy i św. Joanna de Chantal).

Einsiedeln -> Annecy

Einsiedeln 0

Biberbrugg 5 Zjazd na N8, kier. Schwyz

Satte +17 32 Zjazd na Goldau, Luzern

Po prawej stronie pasmo Rossberg z Wildspitz 1580m, po lewej kolejka

na Hochstukli 1566

Goldau + 12 44 N2

Po prawej Zuger See

Kussnacht +8 52 N2

Luzern +21 73

Szwajcaria Środkowa jest kolebką państwowości szwajcarskiej.

W archiwum miasta Schwyz przechowywany jest słynny pakt o wspólnym działaniu, będący załącznikiem Konfederacji Szwajcarskiej, podpisany przez leśne komuny Uri, Schwyz i Nidwalden w 1291r.

Jezioro 4 Kantonów (Vierwaldstattersee - jezioro 4 leśnych kantonów):

Lucerna, Uri, Schwyz, Unterwalden. Unterwalden dzieli się na Nidwalden i Obwalden.

W skład obszaru wchodzi również Zug - najmniejszy w całym kraju kanton rolniczy (239km²). Zug jest rajem dla podatników - rejestruje się wiele cudzoziemskich firm. Jest to najbogatszy kanton Szwajcarii - dochód na głowę osiąga 70532CHF - 60 x więcej od średniej krajowej.

LUCERNA (Luzern)

Kiedyś mała wioska, która rozrosła się, gdy wybudowana ok. 1220r. pierwsza droga przez Przełęcz Św. Gottharda stała się szlakiem handlowym między Europą Środkową a Włochami. Lucerna była pierwszym miastem, które przystąpiło do Związku założonego w 1332r. przez leńskie kantony. Trwała także przy katolicyzmie podczas reformacji. Miasto idealnie położone, stanowi doskonałą bazę wycieczkową. Lucerna leży na zach. brzegu Jeziora Czterech Kantonów, nad zatoką w miejscu odpływu rzeki Reuss. Biuro turystyczne na Frankenstrasse 1. Można kupić bilet za dojazd wagonikiem i kolejką linową na Titlis oraz mikrobusowe z przewodnikiem na Titlis i Pilatus.

Rathaus - ratusz renesansowy z pocz. 15w.

Baszty miejskie górujące nad starą Lucerną.

Kapellbrucke - most drewniany z 1333r. W 1993 pożar strawił jedno przęsło.

Most Spreuerbrucke z 1408r., pokryty malowidłami z 1625-35.

Temat – taniec śmierci - twórca Caspar Meglinger.

Kościół jezuitski z 1677r. na płd. brzegu rzeki - najstarsza świątynia barokowa w Szwajcarii

Ogród Lodowcowy - Gletschergarten przy Denkmalstrasse 4.

Są tam pozostałości polodowcowe, tzw. młyny czyli wielkie okrągłe studnie skalne - 20 mln lat temu była subtropikalna plaża. Wstęp 6.60 CHF. Labirynt luster, bardzo mylący.

Lwi Pomnik (Lowendenkmal) - relief leżącego lwa wykuty w litej skale (1820), poświęcony szwajcarskim gwardzistom poległym w r. 1792 podczas Rewolucji Francuskiej, w czasie ataku na Tuileries. Dzieło duńskiego rzeźbiarza Torwaldsena. Jedyny poległy lew.

Napis "Helwetom za wiarę i cnotę".

Ratusz

Panorama Bourbaki na Lowenstrasse 18 - kolidacje umieszczone ogromne malowidło (1100m) przedstawiające sceny z wojny francusko-pruskiej.

Lucerna jest dobrą bazą wypadową do wycieczek po jeziorze.

Muzea:

Muzeum Transportu (Vorkkehrshaus) przy Lidostrasse 5.

Największe i najbardziej interesujące muzeum w Lucernie. Modele starych pociągów, samolotów, łodzi, aeroplanów.

Jest tam planetarium i galeria poświęcona pracom artysty Hansa Erni. Swissorama - 20 min. film

panoramiczny, ukazujący widoki Szwajcarii, tak jakby widz leciał samolotem, płynął łodzią itp.
Mnóstwo zabawek.

Kolekcja Picassa w Ann Rhy House przy Furrengasse. Trochę obrazów i grafik artysty ale większą część stanowi prawie 200 fotografii autorstwa Davida Douglasa Duncana. Ukazują one Picassa przy pracy w jego domu "La Californie" w Cannes, obejmując 17 lat życia malarza.

Muzeum Historyczne

Muzeum Sztuki (Kunstmuseum) k. dworca - dzieła artystów miejscowych.

Muzeum Przyrodnicze i Archeologiczne (Naturmuseum).

Muzeum Ryszarda Wagnera na płn. brzegu jeziora. Muzea nieczynne w poniedziałki.

Rekreacja - sporty wodne - łódzie, rowery wodne, loty szybowcem ze szczytu Pilatus.

Jezioro Czterech Kantonów otaczają malownicze góry.

Po jeziorze rejsy statków napędzanych kołami łożatkowymi.

Możliwa samochodowa podróż dookoła jeziora.

Pilatus 2120m - wg tradycji, duch Piłata nawiedza ten szczyt.

Gdy śmiałek wejdzie na szczyt to rozpętuje się burza.

Popularne są rejsy z Lucerny po jeziorze do Alpnachstad, dalej kolejka zębatą na szczyt Piłata i zjazd kolejką linową do Krienz, dalej autobusem.

Kolejka linowa pokonuje nachylenie 48%. Na szczycie Piłata stoją 2 hotele.

Rigi 1797m, na wsch. od Lucerny. Od północy u stóp góry Jezioro Zug.

Ciągnie się do miejscowości Kussnacht, miasteczka znanego z legendy o Wilhelmie Tellu, gdzie miał z kuszy zabić Gesslerera.

Trasa Lucerna Berno

I wariant - autostrady

Luzern 73, kier. Basel, Sursee N2 = E35

k. Aarburg 118 w Oftringen zjazd na N1, kier. Bern

Solothurn 148 N1

Bern 178

II wariant trasa drogą N 10 przez Entlebuch, Emmental

Luzern

Wolhusen +23 96 N 10

Langnau +39 135 N 10

Bern +30 165 N 10

BERNO (Bern, Berne) - stolica Szwajcarii

Założone w 1191 r., jest stolicą Szwajcarii i czwartym co do wielkości miastem, liczącym 145000 mk. Miasto wzięło nazwę od niedźwiedzia ubitego przez założyciela grodu, księcia Zähringen - Bertholda V. Bär (niem.) to niedźwiedź. Maskotką i imiennikiem Berna jest milutki, kudłaty miś.

Berno jest atrakcyjnym miastem.

Spalone kompletnie w 1405 r., zostało odbudowane przy użyciu piaskowca i mahoniu.

Od 1848 r. Berno jest stolicą Szwajcarii. Jest to rodzinne miasto batonu Toblerone i sera szwajcarskiego. Kraina słynie z żółtego sera ementaler.

Zwiedzanie

W biurze turystycznym można dostać plan miasta z zaznaczoną trasą wycieczki po starówce. — śródmieście o zwartej zabudowie leży w ostrym zakolu rzeki Aare, tworzącym kształt litery "U".

Ulice Marktgasse i Kramgasse z zabytkowymi domami z podcieniami

Dom Alberta Einsteina, Kramgasse 49

Kościół św. Ducha z 1726 r.

Kolorowe fontanny z ok. 1545 r. Ogre Fountain, Fontanna Wielkoluda na Kornhausplatz

Wieża Zegarowa - Zeitglockenturm (Zytglogge) z ruchomymi figurkami. Zegar z 1530 r.

Katedra (Münster) XV-wieczna, gotycka, najwyższa wieża w Szwajcarii (100m).

Z wieży imponujący widok.

Najcenniejszym fragmentem jest portal główny z obrazami Sądu Ostatecznego.

Parlament (Budenshauser)

Niedźwiedzia jama - Burengraben

Rose Garten - rozarium

Ogród Botaniczny na północ od miasta

Berneńskie Muzeum Historyczne przy Helvetiaplatz (5 CHF) – chronologia postępu technicznego

Muzeum Sztuki (Kunstmuseum), Hodlerstrasse 8-12 - prace Paula Klee, Hodlera, włoskich mistrzów

Muzeum Przyrodnicze

Muzeum Alpejskie

FRYBURG Fribourg/Freiburg +32 197 (220) N12

Fryburg - 40 tys. mk., stolica kantonu.

Przez centrum miasta płynie rzeka Sarine (Saane).

Fryburg jest miastem dwujęzycznym: mieszkańcy na zach. brzegu mówią po francusku, na wschodnim po niemiecku.

Siostrzane miasto Berna, na zachodzie, leży na granicy między niemiecką i francuską Szwajcarią.

Przez wieki był ostoją i schronieniem dla szwajcarsko-niemieckiego katolicyzmu.

Szczyci się najbogatszą kolekcją średniowiecznej sztuki w Szwajcarii.

W 1889 r. przemysłowiec Georges Python założył we Fryburgu uniwersytet katolicki.

Katedra św. Mikołaja - gotycka. Budowę rozpoczęto w 1283 r. Znaczna część miasta leży na zachodnim brzegu, gdzie króluje katedra św. Mikołaja.

Kościół Franciszkan z XII w

Muzeum Sztuki i Historii

Szwajcarskie Muzeum Lalek.

Bulle +28 226 N12 (Jez. Gruyere)

Vevey / St Legier +32 257 (275) E62 = N1

Riviera Szwajcarska

Riviera Szwajcarska może iść w zawody ze swą francuską rywalką pod względem popularności ze swą francuską rywalką pod względem popularności wśród bogatych i sławnych świata, którzy się tu osiedlają. Nazwa dotyczy odcinka wybrzeża Jeziora Genewskiego - Lemana (Genfersee) - od Lozanny do Villeneuve. (kanton Vaud.).

Montreux (poza trasą) - wsch. brzeg Jeziora Lemana

Montreux jest stolicą Rivieri Szwajcarskiej. Leży na wschodnim krańcu Jeziora Genewskiego.

Dworzec kolejowy i poczta główna znajdują się przy Ave des Alpes, która prowadzi do rynku miasta, Place de la Paix. W górze znajduje się stare miasto (vieille ville).

Od samego rynku odchodzą główne ulice handlowe, Grand Rue i Ave du Casino.

Biuro informacji turystycznej jest nad jeziorem, na zachód od Place du March,

(8.30-12 i 14-18).

Wokół Montreux są znakomite tereny spacerowe, szczególnie popularna jest trasa na zamek Chillon.

Renoma miasta wzrosła w XIX w., gdy uroki miasta docenili artyści, pisarze i muzycy.

Byli tu m.in. lord Byron, Percy Shalley i Mary Shalley (tu napisała Frankensteina), którzy chodzili ścieżkami wydeptanymi wcześniej przez J.J.Rousseau.

W Montreux odbywa się festiwal jazzowy, a od II wojny światowej – festiwal muzyki poważnej.

LOZANNA Lausanne +19 276 (301) E62 = N1

Lozanna - położona na stromych stokach liczy 127 tys. mk. i jest piątym co do wielkości miastem Szwajcarii. Piękna katedra lozańska, pejzaże alpejskie. Niezwykła kolekcja sztuki.

Biskupstwo przeniesione z Aventicum w VI w. przez św. Mariusa.

W 1529 r. zawitała reformacja. W 1536 wojska berneńskie zajęły miasto i plądrowały kościoły katolickie. W kolejnych stuleciach Lozanna przeżyła epokę świetności.

Gościli tu m.in. Wolter, Dickens, Byron, Eliot.

Jest siedzibą Trybunału Federalnego oraz Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego.

Katedra Lozańska uchodzi za jeden z najpiękniejszych gotyckich kościołów w Szwajcarii.

W 1275 r. konsekracji dokonał papież Grzegorz X w obecności cesarza Rudolfa Habsburga.

Rozeta w południowym transepcie, główne portale, stalle w nawie północnej.

Musee de l'Art Brut - sztuki surowej, nieobrobionej.

Rennes +12 288 E62 = N1

Morges +8 296

W Morges zamek z XIII-XIV w.

W Morges mieszkał w swojej willi I. Paderewski; od jego siedziby wzięł nazwę Front Morges - porozumienie kilku polskich politycznych stronnictw centrowych, zapoczątkowane w 1936 r. przez gen. W. Sikorskiego i I. Paderewskiego dla skonsolidowania opozycji wobec rządu sanacyjnego w kraju.

(k. Nyon +24) 320 E62 = N1

Geneve +23 343 (364)

Dojazd autokarem lub zatrzymanie się przy ONZ. Parking dla autokarów bezpłatny przy jeziorze.

GENEWA - kanton Genewa

Kanton obejmuje obszary Jez. Genewskiego (Lemańskiego) i dolinę Rodanu.

Leży między Jurą a Alpami. Kanton liczy 376 tys. mk.

Genewa leży w miejscu wypływu Rodanu z Jez. Genewskiego, przy ujściu rzeki Arve - nad poł. zach. brzegu Jez. Genewskiego.

Jezioro Genewskie - największe jezioro alpejskie - pow. 582 km², 72x14 km, głęb. 310 m.

Wzdłuż wybrzeża uzdrowiska klimatyczne, ośrodki sportów, zabytkowe miasteczka średniowieczne., zamki.

164 tys. mk.

Genewa po I wojnie była siedzibą Ligi Narodów, po II wojnie Europejskiego Biura ONZ oraz jej organizacji: Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), Światowej Organizacji Meteorolog. (WMO), Międzynarodowej Organizacji Pracy, Układu Ogólnego w Sprawie Ceł i Handlu (GATT), Międzynarodowego Związku Telekomunikacyjnego (ITU).

Jest siedzibą Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża (1864r).

Stanowi centrum życia kulturalnego francuskojęzycznej Szwajcarii; uniwersytet (1559), konserwatorium, muzea.

Historia

W 121 r. p.n.e. podbita przez Rzymian weszła w skład Galii.

W V w. biskupstwo. Była poddana częściowo Św. Cesarstwu Narodu Niemieckiego.

Od XIII w. była obiektem zakusów dynastii sabaudzkiej.

W latach 1519-26 zawarła przymierze z kantonami Konfederacji Szwajcarskiej - Bernem i Fryburgiem.

Jedno z głównych centrów reformacji. W 1533 r. Jan Kalwin szerzył reformację.

Miasto zyskało przydomek "protestanckiego Rzymu".

Był to okres surowości obyczajów (np. zakaz noszenia biżuterii.)

Osiedliło się tu jednak wielu wolnomyślicieli.

W 1602 r. kolejna niepomyślna próba zajęcia miasta przez księcia Sabaudii, dzięki temu że strażnik w porę dostrzegł napastników.

Wydarzenia bitwy odtwarzane podczas dorocznego festiwalu Escalade.

W 1798 r. miasto zostało przyłączone do Francji na 16 lat, pełniąc funkcję stolicy departamentu Leman.

W 1815 r. Genewa weszła jako kanton w skład Konfederacji Szwajcarskiej.

Orientacja

Na północnym brzegu rzeki Rodan mieści się dworzec kolejowy Gare de Cornavin.

Na południe od rzeki przy Grand Rue zamkniętej dla ruchu znajdują się budynki starówki.

Na obrzeżach starówki jest większość muzeów.

Na wsch. od starówki znajduje się Gare des Eaux-Vives, z którego odjeżdżają pociągi do południowo-wschodniej Francji.

Obszar na północ od Rodanu to *rive droite*, część południowa to *rive gauche*.

Na południowym brzegu stoi *Jet d'Eau*, 140m fontanna, wytryskująca strumieniami wody spadającymi do jeziora.

Organizacje międzynarodowe mają siedziby głównie na północ od dworca, najwięcej sklepów jest przy *Rue du Rhone*, na południowym brzegu.

Genewa to miasto biznesmenów, bankierów i dyplomatów, wyżywienie i noclegi są więc drogie.

Zwiedzanie:

Ile de Rousseau - wyspa na Rodanie. Pomnik słynnego wolnomyśliciela.

Idąc południowym brzegiem Rodanu dochodzi się do *Tour d'Ile* – pozostałość średniowiecznych murów obronnych.

Skręcamy na południe w wąską *rue de la Cite*, która przechodzi w *Grand Rue*.

Po obu stronach interesujące budynki, pod numerem 40 urodził się Rousseau.

Grand Rue dochodzi do *Place du Bourg - de-Four*, najstarszy plac w Genewie.

Pierwotnie rzymskie forum, w średniowieczu przekształciło się w plac targowy.

Fontanna, sklepy dla turystów.

Bazylika - Cour de Saint Pierre. Z przełomu 12 i 13 w.

Katedra romańsko-gotycka św. Piotra górująca nad centrum miasta.

Orientacja na wsch. Plan krzyża. Stelle. Nawy główne romańskie, w poprzecznych rozety.

Budowla bazyliki - nawa główna oświetlona.

W latach 1536-1564 wygłaszał tu kazania Jan Kalwin. W nawie północnej miejsce gdzie siadywał podczas nabożeństw. Wystrój wnętrza surowy i ascetyczny. Wyjątek stanowi niewielka kaplica boczna, pierwsza po prawej od wejścia, z ozdobnymi oknami, dekoracją ścian i żyrandolem.

W samym kościele wyróżniają się plafony naw bocznych i witraże.

Z wieży katedry piękny widok (2 CH, do 17.30).

Gotyckie kościoły m.in. *St. Germain, Madelaine, St. Gervais*.

Ratusz z XVI i XVIII w, domy patrycjuszowskie z 17 i 18w., pałace z 18w, uniwersytet z 19w.

Promenade des Bastions na płd. zach. od katedry - park z olbrzymim pomnikiem Reformacji.

Wielkie 4.5m wysokości figury de Beze, Kalwina, Fabela, Knoxa a obok mniejsze posągi innych reformatorów. Płaskorzeźby na cokole - zwiększanie się zasięgu reformacji.

Pomnik powstał w 1917 r., liczy ponad 100m długości,

Jardin Anglais - przy nabrzeżu słynny zegar kwiatowy.

Na wschód *Jet d'Eau* - fontanna ok. 150m wysokości, z wytryskującą wodą.

Po prawej stronie Rodanu, poza centrum budynki przeważnie klasycystyczne organizacji międzynarodowych:

Pałac Narodów ONZ, budynki Międzynarodowej. Organ. Pracy,

Międzynarodowego Czerwonego Krzyża.

Ogród Botaniczny w półn. cz. miasta, na wschód od Pałacu Narodów ONZ.

Oprócz egzotycznych roślin są ławy i ptaszarnia. Wstęp wolny.

Czynne codz. 7.00-19.30. Wejście od *rue de Lausanne*.

Muzeum Sztuki i Historii, *Rue Charles Galland 2*. Obrazy, rzeźby, broń, znaleziska archeologiczne.

Ponad 0.5 mln eksponat. Obraz Cudowny Połów w Konrada Witza.

Scena na Jeziorze Genewskim. Wstęp wolny. 10.00-17.00, wt.-nd.

Muzeum Międzynarodowego Czerw. Krzyża i Półksiężycy - pokaz okrucieństwa ludzkości w nowożytnej historii.

Henri Dunant po przeżyciu rzezi w bitwie pod Solferino 1859r. założył organizację sprawującą opiekę nad rannymi żołnierzami. W 1863 r. przekształciła się w Międzynarodowy Komitet Czerwonego

Krzyża.

W muzeum dokumentacja Czerw. Krzyża z 2 wojny światowej. 7 mln kart ewidencyjnych osób zaginionych z całego świata. Wstęp 8 CHF.

Petit Palais - niewielka prywatna galeria sztuki współczesnej z impresjonizmem, surrealizmem i abstrakcją.

Dzieła takich twórców jak Picasso, Chagall, Renoir, Cezanne i Monet.

Muzeum Starych Instrument Muzycznych

Muzeum Historii Naturalnej - *Route de Malignou 1*.

Muzeum Zegarmistrzostwa

Maison Tavel - najstarsza kamienica prywatna w mieście. Trójwymiarowy plan Genewy o pow. 35m2, który architekt August Magnin sporządził przez 18 lat. Wstęp wolny.

Muzeum Woltera, w miejscu zamieszkania filozofa w Genewie, przy Rue des Delices 25. Wstęp wolny.

ONZ - Palais des Nations. Zatrudnia 3000 urzędników. 8 CHF. Za darmo można spacerować po ogrodach - pomnik upamiętniający wyprawę w kosmos, dar ZSRR.

Kolejka linowa na *Mont Saleve* - autobusem do *Veyrier*, przekracza granicę francuską.

Genewa (343) - Annecy

FRANCJA

Obszar 551,6 tys. km²,

95 departamentów (z Korsyką), 5 departamentów zamorskich (Reunion, Gwadelupa, Martynika, Saint-Pierre i Miquelon, Gujana Francuska),

5 terytoriów zamorskich (Majotta, Nowa Kaledonia, Polinezja Francuska, Wallis, Futuma, Terres Australes et Antarctiques Francaises)

56.5 mln ludności,

Stolica **Paryż** (10.3 mln mk. - zespół miejski), 2.1 mln w *Ville de Paris*, w obrębie *Peripherique*. Lyon 1.2 mln, **Marsylia** 1.1 mln, **Lille** 936 tys., **Tuluza** 354 tys., **Nicea** 338 tys., **Nantes** 247 tys., **Bordeaux** 211 tys.

Francuzi 93%.

Grupy etniczne: Alzaccyzy, Bretończycy, Korsykanie, Baskowie, Flamandowie, Katalończycy.

Portugalczyki 2%, Algierczycy 2%, Włosi i Hiszpanie po 1%.

Katolicy 77%, protestanci 2%

Zatrudnienie: przemysł i budownictwo 29%, handel 15%, rolnictwo i leśnictwo 7%.

454 samochody na 1000 mk.

Minitel

51% obszaru niziny do 200 m. n.p.m.

Obszary nizinne dominują w części płn. zach.,

Większość obszarów górskich w części południowo wsch. - **Alpy**

Ponadto

- **Pireneje** (stoki północne) - pas 30-40km, wysokość szczytów ok. 3 tys m, (*Vignemale* 3298m)

Wody mineralne, 300 wyciągów.

Lourdes - miejscowość turystyczna i główny ośrodek kultu religijnego Francji

Ok. 90 tys. miejsc noclegowych - miasto-hotel. W 1887 r. 5 mln pielgrzymów.

- **Jura** - obszar wyżynno-górski (wapienie jurajskie i kredowe), wys. ok. 1600m, najwyższy szczyt *Cret de la Neige* 1723m

Brak wielkich ośrodków turystycznych. Główna miejsc. turystyczna - Belfort

- **Masyw Centralny** o średniej wysokości 400-700m. Liczne stożki wulkanów stanowią najwyższe wzniesienie - *Puy de Sancy* 1886m.

Główna miejscowość turystyczno-uzdrowiskowa to **Vichy**, do niedawna największe uzdrowisko Francji

Francja ma oficjalnie 15 regionów.

Główne regiony:

Normandia (Rouen), Bretania (Rennes), Le Nord i Pikardia, Basen Paryski, Szampania (Reims), Lotaryngia (Nancy), Alzacja, Poitou (La Rochelle), Dolina Loary, Burgundia i Franche-Comte, Poitou i Akwitania - Gujenna, Gaskonia (Tarbes), Langwedocja-Roussillon, Owernia, Prowansja, Delfinat, Korsyka.

Rzeki:

Ren - 180 km we Francji; Sekwana 776 km, z Yonne, Marną i Oise - system żeglowny rzek nizinnych; Loara 1012 km, Garonna z Dordogne, Rodan 550 km we Francji - spławny, delta Camargue.

Francja zwana czasem Hexagonem Europy - sześciokątny kształt.

Ma dobre połączenia lotnicze - główne porty:

Paryż (2 międzynarodowe lotniska), Bordeaux, Lille, Lyon, Nicea, Tuluza.

Wygodne koleje (w tym TGV), sieć autostrad, linie promowe, Eurotunel pod kanałem la Manche.

Panorama Francji:

Francuzi są świetnymi propagatorami Francji, utrzymując, że ich styl życia jest najlepszy, a kraj najbardziej cywilizowany na świecie.

Sława jedzenia i wina, francuska kultura, literatura, sztuka, kino, architektura.

Każdy może znaleźć coś dla ciała i ducha.

Kraj należy zarazem do Europy północnej jak i południowej. Różnice są podkreślane i zachowywane ale regiony połączone są szybką koleją TGV i siecią informatyczną Minitela. Życie mieszkańców stało się bardziej wielkomiejskie i stechnicyzowane ale Francuzi cenią sobie styl życia w wiejskim zaciszu - douceur de vivre.

Uprawą roli zajmuje się co 16 Francuz. Tradycyjny eksport towarów luksusowych został zdominowany przez samochody, sprzęt telekomunikacyjny, wyposażenie elektrowni Jądrowych i samoloty.

Francuzi mają jednak więcej drugich domów niż jakikolwiek inny naród, gdzie spędzają wakacje i przenoszą się na emeryturę. Wymierające wsie ożyły. Dzięki faksom i komputerom wielu artystów i naukowców przenosi się na wieś, otwiera się tam wiele zakładów.

W stosunkach międzyludzkich obowiązywały pewne formy jak: pocałunki w policzek, uścisk dośni, tytułowanie (Bonjour, *Monsieur le President*), zwracanie się z pominięciem imion, przewaga vous nad poufałym tu. Zaszły tu jednak pewne zmiany, rozluźniły się normy dotyczące ubioru, choć Francuzi przywiązują wagę do elegancji i oceniają innych na podstawie stroju - lepiej mieć elegancki pulower od Cardina niż źle leżący garnitur.

Francja jest bardzo legalistyczna (kupno domu, wywóz antyków, rozwody). Zasady obowiązują ale Francuzi odnoszą się czasem do nich z pewną nonszalancją - np. strefy dla niepalących.

Kulturę i sztukę traktuje się we Francji poważnie, a twórcy są szanowani. Francuzi chronią swoją kulturę, bronią się np. przed inwazją Hollywood, ochraniają rynek muzyczny, sam język.

Awangardowa sztuka, literatura i architektura cieszą się uznaniem i poparciem.

Do najciekawszych rozwiązań należą budowle w Paryżu jak piramida przed Luwrem, Wielki Łuk i dzielnica La Defense, postmodernistyczne budynki w Nimes, Montpellier, Marsylii.

Życie i nowoczesność.

Rząd popiera nowoczesne rozwiązania techniczne. Np. Minitel - sieć informatyczna wideo-tekstowa, dostępna w wielu domach. Minitel oferuje szeroki zakres usług telekomunikacyjnych jak np. książka telef., pośrednik w rezerwacji biletów.

Mimo że Francuzi są w pewnym sensie w XXI w., to w kwestii upodobań i obyczajów są konserwatystami. Wiele osób liczy w starych frankach, mimo upływu 30lat od denominacji. Urlopy chcą spędzać tylko w szczycie sezonu (przełom lipca i sierpnia).

Nowoczesność przyniosła jednak wiele zmian w życiu codziennym.

Francja ma największe na świecie hipermarkety ale wyłącznie francuskie.

Pośpiech sprawia, że zmieniły się obyczaje biesiadne Francuzów. W ciągu tygodnia przygotowują często proste dania lub korzystają z fast-foodów.

Posiłki są jednak w dalszym ciągu ulubionym sposobem spędzania wolnego czasu - przyjemność zasiadania w gronie rodziny i przyjaciół.

Klasyczne francuskie menu

3 dania:

- Les entrees (przystawki gorące lub zimne) albo hors d'oeuvre (przystawki zimne) - potrawy z jaj, sałatki albo wędliny
- Plats (dania główne) - ryby lub mięso, często z sosami, do tego ryż, ziemniaki lub makaron i jarzyny
- Sery a na koniec deser - lody owocowe, placek z owocami lub patisserie (ciastka)

Najtańszy gotowy zestaw.

Śniadanie - rzadko jada się na śniadanie płatki zbożowe, jajka czy mięso, za to w dużym wyborze jest pieczywo śniadaniowe, które smaruje się zwykle masłem i dżemem.

Mogą to być: croissants - puszyste, maślane rogaliki;

baguette - cienka i długa bułka, którą rozrywa się i smaruje masłem i dżemem (tak powstaje tartine);

pain au chocolat - zwijana bułka z ciasta franc. z masą czekoladową w środku;

brioche - maślana bułeczka drożdżowa.

Do śniadania pije się kawę lub herbatę, a w niektórych kawiarniach lampkę czerwonego wina.

Najpopularniejsza jest cafe au lait - kawa z ekspresu, podawana z mlekiem.

Sery mogą być z mleka koziego krowiego i owczego.

Jedne jada się na kawałeczkach bagietki, inne po prostu nożem i widelcem.

Regiony winne: Bordeaux, Burgundia, Szampania, Alzacja, Loara, Prowansja, Jura i Sabaudia, Langwedocja -Roussillon, Rodan, region południowo. zach.

Historia Francji

Naród francuski uformował się z różnych elementów etnicznych, głównie Celtów (Gallowie) zromanizowani po podboju przez Cezara w I w. p.n.e. i plemion germańskich, m.in. Franków

Francja prehistoryczna - ślady człowieka mają ok. 2 mln lat.

Malowidła w grocie **Lascaux** w Périgord - 16 tys.-14 tys. p.n.e.

Ok 6000 lat p.n.e. pod koniec epoki lodowcowej - osiadły tryb życia, hodowla, uprawa zbóż, wytop metali.

Ok. 1200-700 p.n.e. przybyli ze wschodu Celtowie, z czym wiąże się epoka żelaza.

600 l. p.n.e. - grecka kolonia Massala

58-51 p.n.e. J. Cezar podporządkował sobie całą Galię (wojny galijskie).

Dobre drogi, miasta z obiektami jak łaźnie i amfiteatry.

52-51 p.n.e. powstanie Werncyngetoryksa. Uznanie władzy Rzymu

43 r. n.e. Lyon (Lugdunum) stolicą całości Galii

177r. św. Blandyna rzucona lwom, które jej nie tknęły

Gminy chrześc. w Lyonie i Vienne ok. II w.

258 ścięcie św. Dionizego (St-Denis), pierwszego biskupa Paryża

313 uznanie przez Konstantyna chrześcijaństwa za oficjalną religię

360 r. prefekt Galii cesarzem Julianem Augustem.

Zmiana nazwy Lutecja na Paryż

Najazdy barbarzyńców z Niemiec ok III w. n.e.

406 najazd barbarzyńców ze wschodu

451r. najazd Hunów pod wodzą Attyli; cudowne ocalenie Paryża i jego mieszkańców dzięki wstawiennictwu św. Genowefy (Ste-Genevieve – patronki miasta)

Osiedlanie się Franków i Germanów

476 - pozbawienie władzy ostatniego cesarza rzymskiego - koniec Cesarstwa Zachodniego

481 opanowanie Galii przez króla frankijskiego Chlodwiga, pierwszy władca z dynastii Merowingów

W 496 r. chrzest całej Francji za pośrednictwem Chlodwiga (Klodwig, Clowis)

507 Paryż stolicą państwa . Fundacje wielu kościołów

732 - bitwa pod Poitiers - Karol Młot odpiera najazd Arabów

751 - Pepin założyciel dynastii Karolingów zostaje królem

800- koronacja Karola Wielkiego na cesarza.

Rozszerzenie państwa Franków po Łabę i Soławę oraz Alpy i Pireneje.

843 - traktat w Verdun. Wnukowie Karola Wielkiego dokonali podziału imperium Karolingów na 3 części. Karol Łysy otrzymał część zachodnią, od którego przyjęła się nazwa Francja.

Powstanie Francji, Niemiec, Włoch.

910 - założenie klasztoru w Cluny

987 - Hugo Kapet pierwszym władcą z dynastii Karolingów (987-1328), odgrywanie przez Francję głównej roli w kulturze Europy, jednoczenie monarchii francuskiej zapoczątkowane przez Kapetyngów a dokończone przez Walezjuszy (1328-1498)

1066 - podbój Anglii przez Normanów - księżę Wilhelm Zdobywca

1096 - pierwsza wyprawa krzyżowa

1152 - rozpad małżeństwa pobożnego Ludwika VII z księżną Akwitanii, Eleonorą. ślub Eleonory z Henrykiem d'Anjou.

1154 - Henryk d'Anjou zostaje królem Anglii. Akwitania dostała się pod panowanie angielskie

1155 - św. Bernard zakłada opactwo cysterskie w Clairvaux

1163 - rozpoczęcie budowy katedry Notre Dame w Paryżu

1180-1223 Filip II August - skuteczna walka z Plantagenetami i albigensami

1253 - otwarcie Sorbony

1189 - 3-cia krucjata ogłoszona przez Filipa Augusta.

Wzięli udział król Anglii Ryszard Lwie Serce i cesarz Henryk Barbarossa

XIII w - walka Kapetyngów z Plantagenetami

1226-1270 - panowanie Ludwika IX świętego, śmierć w Tunisie, podczas wyprawy krzyżowej

1297 - kanonizacja Ludwika IX

1309 - Awinion staje się siedzibą papieży

1328 - koniec dynastii Kapetyngów, tron obejmują Walezjusze,
Filip VI pierwszym władcą z tej dynastii

1337-1453 - wojna stuletnia

1346 - przegrana z Anglikami bitwa pod Crecy, 1356 - klęska Francuzów pod Poitiers

1348-1352 - "Czarna śmierć" - 4-5 mln. os' b, ok. 1/4 Francji

1358 - powstanie mieszczan pod wodzą Etienne Marcela, powstanie chłopskie

1415 - bitwa pod Agincourt, Henryk V, król Anglii pokonuje wojska franc. i ogłasza się królem Francji

1419 - Karol VI, król Francji czyni swym dziedzicem Henryka V

1429 - wystąpienie Joanny d'Arc, Karol VII zostaje królem

1430 - koronacja Henryka VI na króla Francji po upadku Paryża

1431 - Joanna d'Arc spalona na stosie

1453 - koniec wojny stuletniej

1477 - ostateczna klęska księcia Burgundii, który chciał założyć królestwo

1482 - wcielenie Burgundii do Francji

1494-1559 - wojna Francji i Austrii o wpływy we Włoszech

1515-1547 - panowanie Franciszka I, pierwsza faza absolutyzmu, dwór ważnym ośrodkiem kulturalnym Europy, rozwój literatury narodowej - Ronsard, Rabelais

1516 Franciszek I zaprasza do Francji Leonarda da Vinci, który przywozi Monę Lize

1536 - traktat Kalwina "O instytucjach religii chrześcijańskiej" - przewodnik dla ruchów protestanckich

1539 - edykt z Villers-Cotterets, francuski staje się oficjalnym językiem państwowym

1562-1588 wojny religijne

1572 - masakra hugenotów w Paryżu, z 23 na 24 sierpnia, tzw. Noc św. Bartłomieja

1589 - zamordowanie Henryka II (Walezego), byłego króla Polski.
Hugenot, Henryk IV zostaje I królem Francji z dynastii Burbonów.

1593 - Henryk IV nawraca się na katolicyzm; koniec wojen religijnych

1598 - edykt nantejski wprowadza wolność wyznania i równouprawnienie protestantów

1608 - założenie Quebecu w Kanadzie

1610-1617 Maria Medycejska panuje jako regentka w imieniu Ludwika XIII

1610-1643 - Ludwik XIII

1624-1643 - rządy kardynała Richelieu (minister króla)

1635 - założenie Akademii Franc. - zajmującej się sprawami języka i literatury

1635 wciągnięcie Francji w wojnę 30-letnią

1648-1653 - Fronda - bunt feudalnej burżuazji, rządy kardynała Mazarin

1653-1715 - panowanie Ludwika XIV, stworzenie nowożytnej monarchii absolutnej

1682 - dwór królewski przenosi się do Wersalu

1685 - odwołanie edyktu nantejskiego; emigracja hugenotów

1689 - początek wojen Ludwika XIV- zwycięskie wojny z Habsburgami i Anglią, wzrost autorytetu politycznego Francji, bujny rozwój literatury - Racine, La Fontaine, Moliere

1715 - rządy Ludwika XV;

1741-48 niepomyślna 7-letnia wojna z Austrią

Narastanie opozycji myślicieli Oświecenia - Rousseau, Diderot, Voltaire

1751- I tom encyklopedii Diderota

1768 - podbój Korsyki

1774-1792 - panowanie Ludwika XVI

1778-1783 Francja wspomaga 13 kolonii w wojnie o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

V.1789 - zwołanie Stanów Generalnych, które ogłaszają się Zgromadzeniem Narodowym a później Konstytucyjnym

14.07.1789 - zdobycie Bastylji; Konstytuanta uchwała Deklarację Praw Człowieka i Obywatela

1792 - obalenie Ludwika XVI, ustanowienie I Republiki

25.04.1792 - powstaje Marsylianka

21.01.1793 - ścięcie Ludwika XVI

16.10.1793 - ścięcie Marii Antoniny

1793 - jakobini u władzy, dyktatura

VII.1794 - Dyrektoriat, walka z rojalistami i biedotą, wojny z Belgią, Niemcami, Włochami

9.09.1799 - zamach stanu Napoleona, Napoleon I Konsulem

1801 - nowa konstytucja Napoleona

1802 - Kodeks Napoleona, absolutyzacja władzy

1804 - koronacja Napoleona na cesarza Francji

1805 - koronacja Napoleona na króla Wioch, wojna z Austrią, Anglią, Prusami, bitwa pod Trafalgarem
21.09.1805, pod Austerlitz 2.12.1805

1807 - utworzenie Księstwa Warszawskiego

1809 - pokonanie Austrii (Wagram), rozwód Napoleona i Józefiny

1812 - przegrana wyprawa na Moskwę

1813 - klęska pod Lipskiem (16-19.10.1813)

04.1814 - pokonanie Napoleona przez sprzymierzonych, kapitulacja

Paryża, zesłanie cesarza na Elbę

1.03.1815 - powrót Napoleona z Elby, Sto Dni, klęska pod Waterloo;
wywiezienie b. cesarza na Wyspę św. Heleny

1821 – śmierć Napoleona

1815-24 - Ludwik Filip XVIII (monarchia absolutna) – zachowanie administracji i kodeksu Napoleona

VII.1830 - Rewolucja Lipcowa obala Karola X, królem zostaje Ludwik Filip

1848 - Rewolucja Lutowa, proklamowanie II Republiki

XII.1848 - Ludwik Napoleon Bonaparte zostaje prezydentem

1852 - Ludwik Napoleon koronuje się jako cesarz Napoleon III

1859-1860 - aneksja Nicei i Sabaudii

1870 - wojna z Prusami, klęska pod Sedanem, utrata Alzacji i Lotaryngii, upadek cesarstwa

1871 - Komuna Paryska i początek III Republiki

1875 - konstytucja republikańska, ekspansja kolon. w Afryce

1890 - Peugeot konstruuje jeden z pierwszych automobili

1914-18 - I wojna światowa

1919 - traktat wersalski, odzyskanie Alzacji i Lotaryngii

3.09.1939 Francja wypowiada wojnę Niemcom

14.06.1940 - zdobycie Paryża przez Niemców, utworzenie rządu marszałka Petaina, podział Francji, rząd w Vichy

1942 - zajęcie całej Francji przez Niemców

VII.1944 - oswobodzenie Paryża

1946-58 - IV Republika, brak stabilizacji politycznej w kraju

1954 - wycofanie się Francji z Indochin

1958 - gen. Charles de Gaulle na czele rządu, nowa konstytucja, V Republika
Przywrócenie Francji pozycji mocarstwowej

1960 - I francuska bomba atomowa

1963 - I franc. elektrownia atomowa

1965 - I satelita franc.

1966 - Francja występuje z NATO

1969 - ustąpienie gen. de Gaulle'a, objęcie władzy przez Pompidou

1974-1981 - Giscard d'Estaing prezydentem

1981-1995 - Francois Mitterand prezydentem

1994 - otwarcie tunelu pod La Manche

1992 - Olimpiada Zimowa w Albertville

Trasa z Genewy do Annecy (kilimeraż z Einsiedeln)

I wariant, trasa dłuższa, wyjazd w kier. Chamonix

przez la Roche sur Foron 397 (418), przejście graniczne Veyrier,

Genewa 343

Veyrier +5 348 A40

Annemasse +2 350

Dolmens +12 362 A40, A41

La Roche sur Foron +7 369 A41

Groissy (T)

Pringy

Annesy +39 408

II wariant, trasa krótsza, przejście graniczne St Julien

Genewa 343 N 1

St-Julien 352 N 201

le Chable 359

Col du Mont Sion 361 N 201

Charly 362

Chozal 369

Allonzier-la-Caille 376

Pringy 384 N 201

Annecy 387

Sabaudia - Savoie

Na pód. od Jez. Genewskiego (Lemańskie) - region Chablais

K. Bonneville - Le Fausigny

Na pód. od Bonneville - Góra Sabaudia

Rejon. Albertville - Sabaudia

Między St. Julien a La Roche sur Faron - Mont Saleve

Na zach. od Jez. Annecy - Góry Semnoz

Alpy Francuskie

Ciągną się pasem 100-120 km wzdłuż wsch. granic kraju i stanowią część Alp Zachodnich. Dzielą się na Alpy Północne i Południowe.

Część północna (Alpy Sabaudzkie, Graickie, Delfinackie) poprzecinana jest poprzecznymi przełomowymi dolinami na poszczególne masywy (Mont Blanc 4807m, Pelvoux 4102m, Vanoise 3861m). Są zbudowane ze skał krystalicznych i występują w nich lodowce (Alpy Graickie, Mont Blanc).

Oddzielone są podłużną doliną Rodanu od wapiennych Prealp.

Liczne, szerokie przełęcze ułatwiają komunikację (Mała św. Bernarda 2188m n.p.m., Mont Cenis, Larche).

Alpy Południowe - Kotyjskie, Nadmorskie, Prowansalskie.

Doliny są bardziej niedostępne, mają charakter kanionów.

Początki turystyki sięgają 18 w. - zdobycie Mont Blanc w 1786 r przez Balmata i Piccarda.

Przyjazdy w celach leczniczych, sporty zimowe,

Zimowe Igrzyska Olimpijskie w Chamonix w 1924 r. W Alpach jest 63% górskich stacji sportów zimowych Francji i 70% wyciągów.

Są 2 subregiony turystyczne: Alpy Północne i Południowe.

Większość obiektów turystycznych jest w Alpach Północnych - większa dostępność komunikacyjna.

Annecy - Św. Franciszek Salezy i św. Joanna de Chantal.

Kolacja, nocleg w hotelu Nuit, pokoje 3 osobowe. Spacer wieczorem po mieście.

Św. Franciszek Salezy (zm.1622) mistrz "pobożnego humanizmu", Sabaudczyk wielkiej kultury, uczeń jezuitów. Biskup Genewy i Annecy, kaznodzieja, polemista antykalwiński, pisarz (Traktat o miłości Bożej, Wprowadzenie do życia pobożnego), optymista o franciszkańskim usposobieniu.

Ofiarował heroizm, religię osobistą, świadomą, dla której główną pożywką jest modlitwa indywidualna.

W 17w. był wielką postacią. Zaangażował się w walkę przeciw kalwinizmowi szerzącemu się w rejonie Chablais.

W 1604 r. spotkał on św. Joannę de Chantal, w której odnalazł bratnią duszę.

Założyli wspólnie pierwszy klasztor Wizytek. W 1610 r. założył w Annecy Zakon Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, którego życie miało być oparte na maksymie:

"Niech całe ich życie służy zjednoczeniu się z Bogiem i pomocy dla Kościoła".

W roku śmierci św. Joanny de Chantal (1641) zakon wizytek miał setki placówek w Europie i poza jej granicami.

"Święta tkliwość" salezjańska stanie się natchnieniem dla św. Jana Bosco, który w drugiej połowie XIX w. założył zgromadzenie salezjanów i salezjanek.

W aktualnej bibliotece salezjańskiej św. Franciszek Salezy, napisał "Wprowadzenie do życia pobożnego". W 1608 r. założył wraz z merem Antoine Favre, Akademię, 30 lat przed Akademią Francuską.

Przy nowym Klasztorze Nawiedzenia (de la Visitation)

- ba z y l i k a św. Franciszka Salezego, gdzie złożono jego relikwie.

Annecy - w Sabaudii, najczystsze jezioro, kasyno, stary fort.

50 tys. mk.

Malownicze miasto na północnym krańcu turkusowego jeziora d'Annecy - u ujścia rzeki Thiou. Otoczone jest górami o szczytach przykrytych śniegiem.

Leży w cieniu zerodowanych wierzchołków *La Tournette* (2351) na wschodzie i długiego lesistego pasma *Le Semnoz* (szczyt Cret de Chatillon 1699) na zachodzie.

Jezioro ma 14 km długości i średnio 1.2 km szerokości.

Łatwo stąd dostać się do Genewy, Lyonu, na północne pogórze Alp i w rejon Mont Blanc.

Dzielnica średniowieczna przecięta jest kanałami, ukwieconymi mostami i ulicami o domach z podcieniami.

Annecy zajmowało I miejsce w konkursie na najbardziej ukwiecone miasto we Francji.

Od 1966 r. startuje poza konkursem.

W XVI w. gdy w Genewie zapanowała reformacja, osiadł tu biskup katolicki i wykształcona katolicka elita kulturalna.

Wychodząc z dworca SNCF wchodzi się w lewo w rue Royale, skręcając w lewo i idąc wzdłuż tej ulicy dochodzi się do rue du Paquier. Pod nr 12 wznosi się *H o t e l d e S a l e s* - dawna rezydencja królów Sardynii.

Naprzeciw końca ulicy jest kompleks handlowy Centre Bonlieu, gdzie mieści się biuro SI. Avenue d'Albigny, Pola Marsowe nad jeziorem, przez mosty połączone z ogrodami publicznymi na tyłach ratusza.

Ratusz

Kościół św. Franciszka - *Place St Francois de Sales*, dla wizytok.

Były tu relikwie św. Franciszka i Joanny de Chantal, przeniesione później do bazyliki.

Kościół St-Maurice k. ratusza. Pierwotnie przeznaczony dla konwentu dominikanów.

Najstarszy Kościół z 12 w. Styl regionalny.

Św. Maurycy był dowódcą legionu rzymskiego, który poparł bunt podwładnych, gdy odmówili składania ofiar pogańskim bogom.

Za pośrednictwem cesarzy niemieckich tzw. włócznie św. Maurycego znalazła się na Wawelu.

Kościół St-Maurice ma wspaniałe witraże w stylu płomienistego gotyku.

Ściany apsydy kościoła wychylają się pod niepokojącym kątem na zewnątrz.

Po lewej stronie prezbiterium znajduje się piękny fresk pogrzebowy z 1438 r. w różnych odcieniach szarości i zdjęcie z krzyża.

Naprzeciwko wejścia do kościoła *rue Grenette* prowadzi ku *rue Jean-Jaques Rousseau*.

Katedra św. Piotra, z 1535 r. Wspomnienia św. biskupa Franciszka Salezego na każdym kroku.

Obrazy F. Mazzola i Caravagio.

Zaraz za katedrą znajduje się 18 wieczny Pałac Favre (1784r), dawna siedziba biskupów, m.in. św. Franciszka Salezego - obecnie komisariat policji.

Wybudowany został na miejscu domu, w którym mieszkała Mme de Warens, u której zamieszkał w 1728 r. 16-letni Jean-Jacques Rousseau, który uciekł z Genewy.
Na dziedzińcu komisariatu znajduje się popiersie pisarza.

Palais d'Isle - pośrodku kanału Thiou, dawne więzienie, mennica, sąd - obecnie wystawy czasowe.
Miano go zburzyć. Wpisany do rejestru zabytków w 1900r.

Nad miastem góruje Chateau d'Annecy, zamek położony na wzgórzu, pełen wieżyczek - dawna siedziba hrabiów genewskich i książąt Nemours.
Muzeum historyczne Annecy i Haute Savoie: archeologia, etnografia, architektura.

Dobudowany pałac, w którym obecnie jest muzeum regionalne – *Musee du Chateau*:
znaleziska archeologiczne z rzymskiego Boutae, wyroby epoki brązu i żelaza, sabaudzka sztuka ludowa, meble, rzeźba, ekspozycja poświęcona geologii Alp.

Bazylika św. Franciszka Salezego

Klasztor Nawiedzenia

Annecy jest centrum badań nuklearnych.

Świetnym sposobem nacieszenia się scenerią krainy jest wycieczka statkiem z Annecy do Talloires.
Naprzeciw Talloires, po drugiej stronie jeziora leży 15w. zamek *Chateau du Duingt*.

Na zachodnim brzegu jeziora leżą góry Semnoz, z których rozciągają się wspaniałe widoki na Mont Blanc i Alpy.

5 dzień, Niedziela Wielkanocna.

Śniadanie. Msza św. w Annecy, w kościele Visitation.

Groby Joanny de Chantal.

Autobusem na miasto - fort.

Kościół św. Franciszka Salezego. Długi postyj.

Ok. 12.00-13.00 - wyjazd do Ars (św. Jan Maria Vianey) i Paray le Monial.

ANNECY - ARS

I wariant - przez Lyon (obwodnica od wschodu)

Annecy 0 A41

Aix-Les-Bains 20 A41

Największe uzdrowisko Francji o frekwencji rocznej ok. 100tys os~b

Chambery Nord 40 -> Lyon A43 = E70

La Tour du Pain +47 87

Bourgoin-Jalieu +11 98 A43 = E70

Lyon +46 140 (obwodnica od wschodu)

Lyon ok 530 tys mk. u ujścia Saony do Rodanu.

Drugie co do wielkości miasto Francji.

Założone w 44-43 r. p.n.e. przez Juliusza Cezara. Miało nazwę Lugdunum, było handlową i militarną stolicą Galii i bramą między północą a południem.

W wiekach średnich odgrywało dużą rolę polityczną. Od XV w słynne dzięki produkcji jedwabiu.

Maszyny tkackie Jacquarda z 1804 r, dzięki którym jedna osoba mogła wyprodukować 25 cm tkaniny dziennie, poprzednio robiły to 4 osoby przez 4 dni.

Strajk tkaczy w 1831 r. - na Croix-Rousse.

W czasie II wojny światowej bardzo ważny ośrodek Ruchu Oporu.

Jeden z największych ośrodków przemysłowych, naukowych i kulturalnych Francji.

Ważny ośrodek finansowy, włókienniczy i farmaceutyczny, metalowy, chemiczny, transportowy.

Wyśmienita kuchnia, pełno restauracji - stolica Francji w dziedzinie gastronomii.

Miasto środkowe - *La Ville Centrale - Presqu'ille* - między Saoną a Rodanem.

Muzeum Tkanin (Musée des Tissus) - kolekcja jedwabnych tkanin i tapiserii,

Ratusz z 17 w., , Opera, Muzeum Sztuk Dekoracyjnych

Muzeum Miejskie - *Musée de Beaux Arts* - po Luwrze największe i najważniejsze muzeum sztuki we Francji. Jego siedzibą jest 17 w. *Palais St Pierre*, dawny klasztor benedyktyński dla szlacheckich córek.

Opactwo *St-Martin d'Ainay* - odrestaurowany Kościół karoliński – romańska bazylika, sięgający początkami 1107 r.

Stare Miasto - położone na prawym brzegu Saony

Dwa rzymskie teatry: *Grand Theatre*, najstarszy teatr we Francji, zbudowany w 15 r p.n.e. dla 10 tys. widzów, czynny do dzisiaj i mniejszy odeon, z posadzką w geometryczne wzory

Muzeum Cywilizacji galo-rzymskiej - rzeźby, mozaiki, monety, inskrypcje

Bazylika *Notre-Dame de Fourvière* – pseudo-bizantyjska bazylika, bogactwo wieżyczek, marmurów, mozaik - wzniesiona w końcu 19 w., jeden z symboli Lyonu.

Katedra *St-Jean* z 12w. Zegar astronomiczny, który wskazuje święta religijne aż do 2019 r. 13-wieczne witraże.

Liczne renesansowe zespoły domów z 15-17 w.

Miasto nowoczesne - na lewym brzegu Rodanu. Tereny targów międzynarodowych.

Lyon - Ars (kilometraż z Annecy)

Neuville sur Saone lub Villefranche sur Saone

Trevoux -> Bourg 181

lub

Villefranche -> Bourg sur Saone N 936

Ars +10 190

II wariant trasy - przez Amberieu, Villars

Annecy 0

Albens 21

Aix Les Bains 32 N 504

Le Bourget Du Lac 41

Yenne 53

Peyrieu 56 N 504

Pugieu 72

Amberieu en Bugey 109

Villars 138 N 904

Amberieux en Dombes 149

Savigneux 150

ARS 153 N 904

ARS (190 km z Annecy k. Lyonu)

Św. Jan Maria Vianney

Dom Proboszcza - ekspozycja muzealna. Audiovisuel
Bazylika w Ars. Kaplica Opatrzności. Kaplica Karmelicka

Wioska ma 900 mieszkańców i przyjmuje każdego roku prawie 500 tys. pielgrzymów, wśród których duża liczba obcokrajowców ze wszystkich kontynentów.

Przybywają zwiedzać miejsca, gdzie żył Proboszcz z Ars przez 41 lat.

Mogą się zbierać przed ciałem świętego, przechowywanym i eksponowanym w krypcie we wnętrzu bazyliki.

Zycie i ukrywanie się wielu księży w czasie Rewolucji Francuskiej, którzy odmówili złożenia przysięgi wierności na konstytucję cywilną (1790r), wywarły wielkie piętno na duszach wielu dzieci, jak np. późniejszego świętego Jana Marii Vianney w Ecully.

Mówi się, że w XIX w. kler francuski był czysty i miłosierny" (biskup Baunard).

Ksiądz na prowincji starał się pokornie wykonywać swe obowiązki i podnosić poziom duchowy swych owieczek.

Pewnym wzorem dla kleru była osoba biednego proboszcza mizernej wioski regionu Dombes - Jana Marii Vianney.

Kiedy w lutym 1818 r. przybył on do Ars, usłyszał od swego poprzednika, że większość z 370 mieszkańców wioski "różni się od zwierząt jedynie tym, że są ochrzczeni".

W okresie 41 lat, ksiądz Jan Maria Vianney, niezbyt wykształcony, ale kierujący się sercem, pozostający dzięki modlitwie, umartwieniom i ubóstwu w stałej łączności z Bogiem, dokonał radykalnych zmian w swej parafii. Do Ars przybywali penitenci i wielbiciele.

Był wyjątkowym spowiednikiem i szybko tłumy cisnęły się do Ars, co zmuszało księdza do spędzania długich godzin w kościele, przyjmowania, pocieszania i odpuszczania grzechów na spowiedzi.

Kościół i bazylika - styl eklektyzmu - ślączy style.

P r e z b i t e r i u m św. Proboszcza jest zachowane takie jakie byśo,

gdy żyś.

M a ś y k o ś c i ń ś, zrekonstruowany i powiększony przez proboszcza

Vianney wprowadza do b a z y l i k i. Proboszcz odpoczywa we wnętrzu

bazyliki.

K a p l i c a z tyśu prezbiterium, zawiera serce —więtego i jego

s t a t u ę na kolanach, dzieśo słynnego rze«biarza Cabuchet.

Dom Opatrzności

Pomnik Spotkania

Maison de l'accueil de Providence

K r y p t a. Zbudowana w latach 1959-1961 by umożliwił uroczyste celebracje

w dni natśoku pielgrzymńw. Jest dzieśem architekta Pinsard'a.

Cała z betonu, w połowie podziemna, mierzy 50 m długości na 25 m szerokości.

Dojście przez podziemne schody które schodzą ze środka placu.

Grupy mogą prosić o sesję audiowizualną, która opisuje życie — świętego.

Ars - Paray le Monial (kilometr z Annecy)

Villefranche +10 200 N 6

Belleville N6

BURGUNDIA

Burgundia, uważana za serce Francji, region światowej sławy win, prostej lecz wyśmienitej kuchni, wspaniałej architektury.

Przylega do niej od wschodu region Franche-Comte.

Burgundia pod rządami książąt z rodu Walezjusów, której włości sięgały daleko poza granice obecne, była najpotężniejszą rywalką Francji.

Podczas gdy francuscy władcy z dynastii Kapetyngów uwikłani byli w wojnę stuletnią, książęta Burgundii tworzyli jedno z najpotężniejszych państw Europy, obejmujące swym zasięgiem Flandrię i część Holandii. Od czasów panowania Ludwika —miałego (1342-1404) dwór książęcy stał się głównym ośrodkiem kultury rycerskiej w zachodniej Europie. Wspierał wielu słynnych artystów jak malarze Roger Van der Weyden, bracia Eyk, rzeźbiarz Claus Sluter. Książęce włości rozpadły się po śmierci księcia Karola —miałego w 1477r.

Do XVI w. królestwem zarządzali już mianowani przez króla w Francji namiestnicy, Burgundia zachowywała swoje przywileje i tradycje.

Franche-Comte - Wolne Hrabstwo Burgundii, będący kiedyś jej częścią,

bronił swej niezależności od francuskiej korony aż do aneksji przez Ludwika XIV w 1678r i stanowił prowincję —świętego Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego.

Burgundia była w średniowieczu centrum życia religijnego o czym świadczą arcydzieła sakralnej kultury romańskiej - opactwa w Vezelay, Fontenay i Cluny.

Dijon, stolica Burgundii jest pełną pałaców burgundzkiej szlachty, w Musee des Beaux Arts jest cenna kolekcja malarstwa i rzeźby.

Z winnic Cote d'Or, Cote de Beaune i Chablis pochodzą słynne wina.

Tereny zróżnicowane pod względem krajobrazu to dzikie lasy Morvan oraz żyzne rejony Brionnais, dostarczające ślimaków, kurcząt i wołowiny.

Besancon, stolica Franche-Comte, jest eleganckim 17w. miastem, słynącym z wyrobu zegarków.

Franche-Comte dzieli się na 2 części: pofalowane słagodnie rolnicze tereny doliny Saony oraz alpejskie pasma na wschodzie. Są tam lasy z górskimi potokami, ze pstrągami, stąd pochodzą słynne sery oraz żółte wino z Arbois. Idealne miejsce dla amatorów wakacji na łonie natury, uprawiających kajakarstwo i kolarstwo górskie.

Macon 245 zjazd w kierunku Charolles, Digoin N 79

St Cecile +19 266

Charolles +34 300 N 79

Paray-le-Monial +11 320

P A R A Y - L E - M O N I A L

Miasto liczy ok. 10 tys mk.

Skrzyżowanie dróg europejskich na południu Burgundii, miejsce spotkania

sztuki i wiary. Kraj zielonych pastwisk Charolais z pasem lasów i rzekami.

Ziemia artystów z kościołami romańskimi (Marigny, Mont-Ceaux l'Etoile, Anzy-le-Duc, Semur-en-Brionnais...), miejscami fascynującymi (Cluny, Taizé, Ars, Vézelay...). Ziemia dobrego stylu życia, dobrego humoru, szlachetności, win (Montrachet, Meursault, Chably, Pommard, Romanne Conti, Beujolais...) Paray-le-Monial - miasto sztuki, turystyki i kultury w Burgundii.

Z daleka od dużych centrów przemysłowych, jedno z miejsc obowiązkowego odwiedzenia w Burgundii południowej, znane jako centrum kulturalne, pozostaje wierne zadaniom wartościom, które coraz trudniej znaleźć.

Zachowana architektura, jakość środowiska, dziedzictwo kultury, pozwalają turystom i pielgrzymom odnaleźć miejsce odprężenia i odpoczynku.

Stare miasto nad rzeką Bourbince w krainie Charolais.

Nadrzeczne miasto strzelistych wieżyc, czerwonych dachów.

Jedno z najważniejszych ośrodków pielgrzymkowych współczesnej Francji, dzięki bazylice Sacre-Coeur (dawny opacki kościół Notre Dame) związanej z kultem Serca Jezusowego.

Kult ten zapoczątkowała ur. w 1647 r. wizytka Marguerite-Marie Alacoque (Maria Małgorzata zm. 1690r) lecz jego rozwój nastąpił dopiero w XIXw.

Miała ona objawienia dotyczące czci Serca Jezusowego w latach 1674-1689.

19.08.1864 r. Małgorzata Maria została beatyfikowana, a 13.05.1920 kanonizowana.

Kult został usankcjonowany przez Kościół katolicki - w 1856r. Pius IX ustanowił święto Serca Jezusowego. W 1873 r. odbyła się pierwsza pielgrzymka, podczas której zebrano środki na budowę Sacre-Coeur na wzgórzu Montmartre w Paryżu.

Jako centrum pielgrzymkowe ustępuje jedynie Lourdes, a 5.10.1986 r. przyjechał tu papież Jan Paweł II.

Bazylika romańska z XI w, symbol sztuki romańskiej rejonu Cluny, dawny

Kościół opactwa benedyktyńskiego, od 1875 r. podniesiony do bazyliki

mniejszej, kościół parafialny - B a z y l i k a S a c r e - C o e u r.

Kościół zbudowano w latach 1090-1110, z kamienia o kolorze rudym.

Dwie wieże fasady. Od strony absydy oktogonalna wysoka wieża. Wewnątrz

kaplice, ambity, smukłe kolumny, kapitele, fresk z 15 w. na sklepieniu,

harmonia światła.

Kościół jest zmniejszoną wersją nie zachowanego kościoła opackiego w Cluny.

Jego romańska, burgundzka architektura jest bardzo harmonijna.

Dwie wieże fasady należą do starego kościoła z 11 w. od strony rzeki.

Z tyłu kościoła Sala Relikwi, park i diorama pielgrzymek Najświętszego Serca.

Le Cloître du Prieure - klasztor - przeorstwo z XVIw., przylegający do

bazyliki, odrestaurowany w 1986 r., zaprasza do pokazania scen z życia

ostatnich mnichów w Paray-le-Monial.

W klasztorze mieści się M u s e e de la F a i e n c e, av. Jean-Paul II,

z przyśladami 19w. porcelany z Charolles z motywami pasterskimi.

La C h a p e l l e de la V i s i t a t i o n - Kaplica Wizytek XVIIw.,

miejsce Objawienia Najświętszego Serca Jezusa św. Małgorzacie Marii Alacoque.

Tysiące pielgrzymów odwiedza to miejsce każdego roku. W czasach panowania

Ludwika XIV, św. Marguerite Marie miała tu objawienia w latach 1674-1689.

Najbardziej okazałą budowlą w centrum jest r a t u s z, z kamienną

fasadą z rzeźbieniami. Były La Maison Jayet XV w., siedziba bogatego

kupca sukienika, obecnie ratusz. Najpiękniejsze pozostałości renesansu

włoskiego z XVIw, zbudowany w czasach Franciszka I.

La T o u r S a i n t - N i c o l a s - Wieża św. Mikołaja z XVIw.,

były Kościół parafialny zniszczony i zamieniany wg wymagań epoki na więzienie,

sąd, hangar; w końcu zrehabilitowany stał się miejscem animacji kultury

miasta.

Kaplica La Colombe - relikwie bógosławionego Claude'a de la Colombe.

Musee du Hieron, 23, rue de la Paix - prezentuje dzieła sztuki sakralnej, m.in. znakomity tympanon z kościoła z Anzy-le-Duc.

Musee de 'Insignie de la Medaille, 7, rue Billet - ponad 4000 monet.

Diorama św. Małgorzaty, dzieła rzeźbiarza Serraz, w parku des Chapellains, za bazyliką.

Pokój Pamiątek św. Małgorzaty Marii, przy absydzie bazyliki.

La Maison du Sacre-Coeur, prowadzony przez "Les petites servantes" Serca Pana Jezusa, 3, rue de la Paix - dysponuje pokojami, ogrodem gdzie można rozbić namiot.

Hotele: np. Les Logis de Paray, Bd. H. de Regnier.

Office de Tourisme - Av. Jean Paul II, róg rue de la Visitation

6 dzień. Poniedziałek Wielkanocny.

7.00 śniadanie. Msza św. w kaplicy objawień w Paray-le-Monial.

Nawiedzenie bazyliki Sacre-Coeur.

Wyjazd do Cluny i krótki wycieczka (ok. 1 godz.) - ruiny opactwa benedykt.

Przejazd do Taize ok. 12.00 (wspólnota ekumeniczna), obiad, pobyt we wspólnotie. Kolacja. Wieczorna modlitwa.

Nocny przejazd do Strasbourga (w nocy krótki postój w Strassbourgu), przejazd przez Niemcy w kierunku Pragi.

Małe miasto Cluny żyje w cieniu wielkiego opactwa benedyktynów.

Ancienne Abbaye St-Pierre et St-Paul - Stare Opactwo Św. Piotra

i św. Pawła było niegdyś jednym z najpotężniejszych założeń klasztornych w Europie.

Fundatorem opactwa był w 910 r. Wilhelm Pobożny, książę Akwitanii.

Kościół założono w odpowiedzi na korupcję i tęsknotę za duchowym spokojem w czasach wielkiej niepewności pod koniec I tysiąclecia.

Dzięki niespożytej energii dwóch wczesnych opatów Cluny przerodziło się nie tylko w duchowe imperium. Benedyktyni zakładali liczne filie szczególnie przy szlakach pątniczych do Santiago de Compostela.

W ciągu 200 lat Cluny stało się głównym ośrodkiem reformy klasztornej, którego filiami były setki klasztorów w całej Europie. Władza opatów równała się monarszej i prawie papieskiej. Tylko papież miał znacznie większą władzę, choć autorytet intelektualny opata był może większy.

Czterech opatów - Odon, Maiolus, Odilon i Hugon, zostało kanonizowanych.

Rosnące bogactwo i zaangażowanie w sprawy świeckie doprowadziło jednak do przejścia pałeczki reformatorów duchowych przez cystersów św. Bernarda, z głównym ośrodkiem monastycznym w Citeaux. Z czasem opat Cluny zaczął należeć do systemu władzy monarchów francuskich, jak np. Richelieu i Mazarin.

Od 14w. system kluniacki stopniowo chylił się ku upadkowi, ostatecznie opactwo zamknięto w 1790r.

Olbrzymi XI-wieczny kościół projektu Hugensa de Semur, największą budowlę świata chrześcijańskiego do czasu wzniesienia w XVIw. bazyliki św. Piotra w Rzymie, rozebrano w 1810r.

Z dawnego opactwa zachowała się

8-kątna dzwonnica, pozostałości transeptu kościoła i okazy

13w. spichlerz, gdzie przechowywane są kapitele kolumn

transeptu (głównie kolumn) - Musée Ocher - Palais Jean de Bourbon

W towarzystwie przewodnika można zwiedzić ruiny opactwa, a zwłaszcza

Clocher de l'Eau Benite i Musee Ochier

z eksponowanymi kapitelami.

Musee Ochier mieści się w 15w. pałacu ostatnich obieralnych

opatów. Znajdują się tam rysunkowe rekonstrukcje opactwa i fragmenty rzeźb.

Zabytki:

Opactwo Cluny - największe opactwo wszystkich czasów

Założone w 909r, opactwo benedyktyńskie Cluny, pod wezwaniem Św. Piotra

i Św. Pawła, stało się pod koniec XI w. największym centrum duchowym

chrześcijaństwa. W swoim apogeum, ok. 10tys mnichów i 1200 klasztorów

rozrzuconych po Europie. Ten rozwój zawdzięcza regule św. Benedykta

- "Ora et labora" - modlitwa i praca. Hugues de Semur ok 1088 r. rozpoczął

budowę tego fantastycznego kościoła romańskiego, a jego wpływ artystyczny

rozpowszechnił się w całym chrześcijaństwie średniowiecznym: Cluny III.

Trzeba było czekać na rekonstrukcję barokowej bazyliki św. Piotra w Rzymie,

by widzieć większą budowlę. Opactwo było rozbudowywane w 15 i 16 w.

przez konstrukcję pałacu opackiego a później w 18 w. przez rekonstrukcję

budynków. Sprzedany pod koniec 18 w. jako dobro narodowe, Kościół opacki

był mocno zniszczony.

Przewodnicy Dyrekcji Dziedzictwa (Minist. Kultury) proponują wizyty

z komentarzem. Można poznać z nimi opactwo ze stajniami Saint-Hugues,

piwnice, dziedzińce, wieże, liczne pozostałości opactwa: odtworzenie

narteksu (przed nawą), przejście Galilei, dzwon de l'Eau Benite i dzwonnica

zegarowa, kaplica Jean de Bourbon, galerie Dużego Ostarza

Musee d'Art et d'Archeologie (Ochier), największe lapidarium romańskie

Europy. Muzeum miejskie sztuki i archeologii mieści się w pałacu opackim

Jana de Bourbon. Dr Ochier, zafascynowany archeologią, umieścił w pałacu opackim należącym do niego, zabytki pochodzące ze zburzonego kościoła zburzonego kilka lat wcześniej. Jego żona podarowała pałac miastu na cele muzeum. W XXw. kilka serii wykopalisk, wśród nich Amerykanina Conant'a z lat 1928-1950 wzbogaciły kolekcję muzeum. Ekspozowane są zabytki Cluny III. Są obecne elementy architektury i dekoracji miasta średniowiecznego Cluny. 4000 dzieł, z których połowa pochodzi z biblioteki opactwa, brukowania z końca średniowiecza, przedmioty religijne z 18w., makiety opactwa i rekonstrukcja Cluny III w obrazach syntetycznych, jak również ekspozycje czasowe.

Miasto —średniowieczne najbogatsze w domy romańskie

Od X do XIw. miasto rozwija się przy opactwie. Jakość architektury i dekoracja domów świadczą o tym dzisiaj, jak również kościoły parafialne St-Marcel'a i Notre-Dame. Teren ten jest zachowany do dzisiaj i podkreślony obecnością ważnej części wież murów obronnych (wały, bramy, wieże).

La Tour des Fromages - Wieża Serw - najpiękniejszy widok na opactwo i otoczenie.

Ze szczytu wieży można podziwiać wspaniałą panoramę miasta, opactwo i okolice.

Jest to chwila odpoczynku dla rodziny i przyjaciół. Wizyta świątwa, wzbogacona komentarzem przy wejściu. Wejście przez Office de Tourisme.

L'hotel-Dieu -szpital

Zbudowany w latach 1683-1715 przez kardynała de Bouillon. Zwiedzanie kaplicy centralnej z salami chorych, sal administracyjnych - liczne pamiątki przeszłości.

Stadnina Narodowa Burgundii

W stadninie są ogiery i jest tu siedziba Serwisu Regionalnego Stadnin Burgundii. W 1806 r. Napoleon utworzył 30 stadnin, w tym w Cluny.

Pierwsze konie były hodowane w stajniach St-Hugues, potem od 1811 r. w budynkach jak dzisiaj.

Inne obiekty zabytkowe:

Palais Jacques d'Amboise - Hotel de Ville - ratusz

Portes d'Honneur de l'Abbaye - brama honorowa

Nartex

Clocher de l'Eau Benite - dzwonnica

Budynki konwentuśy - Szkoła Wyższa Sztuk i Zawodów

Młyn - Tour des Moulins - Wieża Młynarzy

Plac i kościół Notre Dame

Stajnie Saint-Hugues

Wieża: Tour Ronde, Tour Fabry, Tour des Fromages

Stara wytwórnia świec

W mieście XII w. Kościół parafialny S t - M a r c e l - jego romańska dzwonnica przypomina dawne dzwonnice w obrębie klasztoru.

Najlepszym sposobem poznania dawnych klasztorów jest przebycie trasy średniowiecznych pielgrzymek i zwiedzanie ośrodków życia klasztorowego na szlaku do Santiago de Compostela, takich jak Vezeley, Le Puy, Conques, Moissac, St-Sernin w Tuluzie.

Taize - 10 km od Cluny

Jest siedzibą ośrodka ekumenicznego o światowej sławie.

W sierpniu 1940 r. zamieszkał tu 25-letni wówczas brat Roger. Myślał o założeniu monastycznej wspólnoty mężczyzn, która urzeczywistniałaby "przypowieść o komunii". W swoim domu ukrywał uchodźców, głównie Żydów.

Po 2 latach przyłączyli się do brata Rogera pierwsi współbracia. Na Wielkanoc 1949 r. było ich siedmiu. Zobowiązali się ślubami do życia wspólnego i zachowania celibatu. Dzisiaj 90 braci, katolików i pochodzących z różnych kościołów ewangelickich, reprezentuje ponad 20 narodowości. Niektórzy żyją w małych grupach zwanych fraterniami, dzieląc życie ubogich ludzi w Azji, Afryce i Ameryce. Bracia zarabiają na utrzymanie siebie i pomoc innym wyłącznie własną pracą. Od 1966r w sąsiedniej wiosce mieszkają Siostry —świętego Andrzeja (zgromadzenie katolickie założone 750 lat temu). Zajmują się pracami związanymi z przyjmowaniem uczestników w spotkaniach.

Od roku 1957 coraz liczniej przybywają do Taize kolejne pokolenia młodych i nie tylko młodych. Tłumy młodzieży przyjeżdżają porozmawiać o swoich duchowych problemach. Międzynarodowe spotkania odbywają się przez cały rok. Trwają zawsze od niedzieli do niedzieli. Podczas tych spotkań proponuje się przejście do «rędeś wiary i refleksję nad solidarnością międzyludzką.

W letnich spotkaniach uczestniczy do 6000 osób tygodniowo. Największe licznie spotkania odbywają się z okazji —wiąt Wielkanocy, Zesłania Ducha —świętego i Wszystkich —świętych. Trzy razy dziennie uczestniczą we wspólnej modlitwie w Kościele Pojednania. Kościół został zbudowany w 1962 r., gdyż Kościół rzymski w wiosce stał się za mały.

W październiku 1986 r. odwiedził wspólnotę Ojciec —święty Jan Paweł II.

Pod koniec każdego roku odbywają się Spotkania Europejskie w jednym z dużych miast, na które przybywają dziesiątki tysięcy ludzi oraz Spotkania Azjatyckie (Indie i Filipiny). Brat Roger co roku publikuje list adresowany do młodych, tłumaczony na 30 języków.

społeczność ekumeniczną.

Communaute de Taize, 71259 Cluny. Tel. 85503030 lub (spotkania) 85503004.

Obiekty w Taize:

Kościół górnym z 2 wieżami w stylu moskiewskim - kaplica modlitw

Krypta - Kościół gdzie odbywają się msze

Punkt przyjęć

Obiekty z salami do zakwaterowania

Sala ekspozycji

Punkt wydawania posiłków

SOS

Pola namiotowe

Obiekty sanitarno-toaletowe

Parking

Sklep OYAK, typu non profit, miejsce spotkań młodzieży

Paray-le-Monial - Strasbourg - Praha

Paray-le-Monial 0 N 79

Charolles 25 25 N 79

Ste-Cecile +34 59 N 79 / N 960

skrzyż. +3 62

Cluny +5 67 N 961

Taize +11 78 N 961

Buxy

Granges (23+21+6 z Cluny) 117 zjazd na E607 = N 80

St-Remy k. Chalon-sur-Saone +11 128 zjazd na N 73 w kier. Dole

Navilly +37 165 N 73

la Villeneuve

Dole +30 195

27 tys. mk. Leży w miejscu, gdzie rzeka Doubs łączy się z kanałem

Ren-Rodan. Było to miasto symbolem niezależności od Francji.

Ludność młwiła zawsze jęz. francuskim nie popierała monarchii absolutnej.

W 1636 r. przetrzymała bardzo silne oblężenie. W 1674 r. poddała się

władzy Ludwika XIV.

Besancon +38 233 N 83 lub A36

114 tys mk.

Przejęła rolę Dole jako stolicy Franche Comte w 17w. Niegdyś ośrodek

kościelny, obecnie miasto przemysłowe, wyspecjalizowane w mechanice

precyzyjnej.

Budowle starego miasta często zdobione detalami z kutego żelaza z 17w.

Palais Granvelle, wzniesiony w l. 1534-1542 dla kanclerza Cesarza Rzymsk.

Narodu Niemieckiego. Przyszedł tu na świat 19w. powieściopisarz Wiktor

Hugo (1802-1885) oraz bracia Lumiera.

Katedra St-Jean, z dzwonnica z Horloge Astronomique.

Belfort +95 328 A36 lub N 83

50 tys mk.

Symbolem Belfort jest rzeźba ogromnego lwa z czerwonego piaskowca,

wyrzeźbionego przez Frederica Bartholdiego (1834-1904), twórcę słynnej

nowojorskiej Statuy Wolności.

Potężna twierdza zaprojektowana przez Vaubana za panowania Ludwika XIV,

przetrwała 3 oblężenia: w 1814, 1815 i 1870 r. Liczne fortyfikacje.

Alzacja

Alzacja i Lotaryngia jako regiony przygraniczne, przez stulecia były przedmiotem sporów między Francją a Niemcami.

Alzacja leży między Wogezami a Renem. Jest wiele zamków. Silne poczucie odrębności regionu, podkreślane strojami, tradycjami i dialektem.

Przyłączona do Francji za panowania Ludwika XIV. W 1871 r. po wojnie francusko-pruskiej przyłączona do Prus. Po I wojnie światowej powróciła do Francji. Jest tu dobrze rozwinięty przemysł i rolnictwo.

Stolica kraju Strasbourg. Drugim głównym miastem jest Colmar.

Atrakcyjny jest alzacki szlak wina, szczególnie popularny w czasie winobrania. W Alzacji w przytulnych winstubs (winiarniach) podaje się kiszonkę kapustę i białe wina.

Burnhaupt-Colmar +34 362 N 83 -> Colmar

Aspach k. Miluzy +9 371 N 83

Cernay

Miluza 108 tys mk. leży blisko granicy szwajcarskiej. Miasto przemysłowe, zniszczone w czasie II wojny światowej, baza wypadowa na wzgórze Sundgau na granicy ze Szwajcarią.

Colmar +34 405 N 83

63 tys mk.

Najlepiej zachowane miasto Alzacji. Jako ośrodek handlu i port rzeczny przeżywał rozkwit w 16w., gdy kupcy przewozili wino szlakami przez dzielnicę kanałów, zwaną dziś Petite Venice.

Koifhus - budynek komory celnej

Kościół St-Martin, w zasadniczym zrębie gotycki. Witraże i freski z 15w.

Portal pośudniowy "Madonna w krzewie różanym" - dzieło Martina Schongauera, sławnego malarza alzackiego.

Kościół Dominikanów

Musee d'Unterlinden w dawnym klasztorze Dominikanów - malarstwo z terenów

Nadrenii. Chłuba zbiorów jest ostarz z Isenheim pędzla Mathiasa Grunewalda, z pocz. 16w.

Maison des Tetes - dawna gieśda winna - maskarony na szczycie fasady.

Rezydencja Maison Pfister ze smukłą wieżyczką ze schodami.

Selestat +22 427 N 83 = E25

15 tys. mk.

W czasach renesansu było kulturalną stolicą Alzacji. Idee humanizmu propagował tu Beatus Rhenanus, przyjaciel Erazma z Rotterdamu.

Sławną Bibliotheque Humaniste przechowuje zbiór oprawnych w skórę najstarszych drukowanych książek oraz rękopisów.

Strasbourg +67 463 490

Stolica Alzacji, 250 tys mk. Miasto ksmopolityczne z 16w. centrum.

Miasto nad rzeką Ill, założone przez Rzymian w 15 r. p.n.e. (Aregntoratum) na skrzyżowaniu dróg lądowych, wodnych, później kolei. Po inwazji Hunów odbudowany - nazwa miasta Strateburg.

14.02.842 r. przysięga w Strasburgu. Traktat w Verdun 843r. przyznał miasto Lotaryngii. Miasto wolne w Rzeszy Niemieckiej, bogacenie miasta, rozwój sztuki i nauki. Gutenberg wynalazł tu druk (1437-1447). Od 1516r. miasto protestanckie. W 1621 r. uniwersytet. Miejsce kontaktów kulturalnych

między Francją a Niemcami. Studiowali tu m.in. Goethe, Metternich.

Miasto przyłączone do Francji w 1648 r. przez traktat westfalski, stało się francuskim 30.09.1681 (przyłączone do korony francuskiej).

W 18 w. produkcja porcelany.

Marsylianka: 24.02.1792 r. Fryderyk Dietrich, pierwszy mer konstytucyjny Strasburga, zaofiarował obiad ochotnikom armii Renu. Rouget de Lisle był poproszony o skomponowanie hymnu dla armii Renu. "ośnierz z Marsylii" przyjęli hymn, który stał się Marsylianką.

Poważnie zniszczone w 1870 r. i w czasie II wojny światowej.

Główny ośrodek przemysłowy, naukowy, kulturalny i administracyjny Alzacji.

Leży w połowie drogi między Pragą a Paryżem. Nazywany "skrzyżowaniem Europy".

Z nazwy "miasto dróg". Na skrzyżowaniu dróg, rzek, kolei - szlaków ścigających

Morze —różne, Ren, Europę Centralną, Morze Północne.

Od 1949r. siedziba Rady Europy. Leży w środku między Paryżem a Pragą.

Jedna ze stolic Unii Europejskiej o kosmopolitycznym charakterze. Np. jego sławna katedra służy katolikom i protestantom.

Nowoczesny Palais de l'Europe - Pałac Rady Europejskiej, został zbudowany poza historycznym centrum, na prawym brzegu Ill.

W pobliżu Pałac Europejski Praw Człowieka.

Za starym miastem po prawej stronie Ill znajduje się uniwersytet (1899)

i nowoczesne miasteczko uniwersyteckie.

Plac Gutenberg z pomnikiem drukarza i wynalazcy.

Informacja turystyczna.

Katedra Notre-Dame - arcydzieło z piaskowca.

Wznosi się niczym najwspanialsze szeroko rozgaśnione drzewo Boga - jak określił ją Goethe.

Budowę katedry rozpoczęto w 1176 r.

Romańska krypta z 11w., romańskie prezbiterium, transept z 13r.

Nawy gotyckie, fasada zach. z 13w. Witraże 13-14w.

W 1277 r. zaczęto wznosić fasadę, a całość ukończono w 1439r. - Erwin de Steinbach. Fasada jest udekorowana - statuy, rzeźby.

Wieża z iglicą - iglica ma wysokość 142 m, największa w Europie do końca 19w. 328 stopni na platformę widokową. Z tarasu widokowego rozciąga się wspaniała panorama.

Trzy portale ozdobione są bogato rzeźbami. Portal centralny - wertkalne lancety zaskaniają część rozety.

Najpiękniejszy jest mieniący się kolorami witraż rozety.

Tympanon: Wejście Jezusa do Jeruzalem, sceny Pasji, Rezurekcja, powieszenie Judasza. Historia Abrahama, Apostołów, ewangelistów, męczenników.

Portal prawy (pośudniowy) - Panny Gósupie (nieroztropne).

Wewnątrz nawy proste w stylu gotyku francuskiego z 14 w.

Portal pośudniowy prowadzi do gotyckiej kolumny - Pilier des Anges - sławnego Filara Aniołów w transepcie lub inaczej Sąd Ostateczny z ok. 1230 r.

Na 3 poziomach statuy i rzeźby gotyckie pełne wyrazu.

Obok można podziwiać zegar astronomiczny z 1838 r. - wielka atrakcja katedry.

Uderzenia młotem słychać co kwadrans, uderzenia dzwonu wybija śmierć co godzinę.

Codziennie o 12.30 (czas strasburski przesunięty o 1/2 godziny), przy dźwięku dzwonów, ukazują się mechaniczne figury.

Na górze zegara Chrystus błogosławi kolejno przechodzących kolejno przed jego oczami Apostołów. Gdy przechodzi 4, 8 i 12-ty - pieje kogut.

W letnie wieczory odbywają się spektakle "światło i dźwięk" godz. 20.15-21, od kwietnia do września.

Dzielnica katedry; apteka Cerf, Maison Kammerzell.

Przy place de la Cathedrale (Plac Katedralny):

Apteka Cerf - "Pod Jeleniem" z 1589r. - najstarsza apteka Francji

Narożnik północny placu - M a i s o n K a m m e r z e l - Izba Handlowa (Hotel de Commerce), z 1589r., dawna rezydencja bogatego kupca, dziś popularna restauracja, pokryta kunsztowną dekoracją rzeźbiarską.

Freski i rzeźby w drewnie okresu renesansu. Parter z r. 1467, reszta z 1589.

M a i s o n de l'O e u v r e de N o t r e D a m e, 3 place du Chateau.

Muzeum Rzeźb sakralnych, na południe od katedry w zespole starych budynków.

W imponującym muzeum katedralnym rzeźby sakralne i witraże z 11w.

Słynna Głowa Chrystusa z Wissemburga, najstarszy znany witraż (ok. 1070r.),

dużo rzeźb i figur z katedry: Kościół, Synagoga, Panny Gósupie, Panny Mądre.

Niezbędne do uzupełnienia wizyty w katedrze.

P a l a i s de R o h a n, 2 place du Chateau.

Klasycytyczny pałac (1732-1742), zaprojektowany przez architekta królewskiego

Roberta de Cotte'a. Był rezydencją biskupa Strasburga. Styl klasycytyczny

francuski z czasów Ludwika XV.

Ozdobne kolumny, statuy, galerie, tarasy z balustradami, mansardy z okienkami (oko bawole).

Obecnie mają tu siedzibę 3 muzea:

- Muzeum Sztuk Pięknych (Musee des Beaux Arts):

Malarstwo włoskie (do Renesansu) - m.in. Giotto ("Ukrzyżowanie"), Filippina

Lippiego ("Anioł" ze "Zwiastowania"), P. di Cosimo, Boticellego ("Madonna

z Dzieciątkiem i aniołami"), Correggia ("Judyta"), Rafaella ("La Fornarina"),

Veronesa, G.-B. Tiepola,

Szkoła Hiszpańska - Zurbaran, Murill, Goya

("Portret don Bernardo de Iriarte")

Szkoły północne - m.in. ołtarz Memlinga, prace Rubensa ("Portret damy

z rodziny Durazzo", "Chrystus w majestacie", szkice do "Nawiedzenia"
i "—więtej Rodziny"), 4 prace A. van Dycka ("Wenus i Wulkan", portrety
"Nicolas Rockox" i "Paul Halmalius", "Autoportret")

Szkość francuską reprezentują 17w. pśtna Voueta i Lorraina; z 18w. pochodzi
"La belle Strasbourgeoise"

- Muzeum Archeologiczne - od czasów prehistorycznych (przede wszystkim
sekcja rzymska) i Merowingów.

Muzeum zajmuje podziemia pałace de Rohan, posiada bogate zbiory
prehistoryczne i z epoki brązu (narzędzia, broń, wyposażenie grobowców,
ceramika). 17 sal ekspozycji poświęconych jest zabytkom galo-rzymskim,
odkrytym na terenie Alzacji (m.in. fragmenty fresków, brązowe statuetki,
ceramika, szkło, rzeźby pochodzące z sanktuarium Mitry w Koenigshofen)

- Muzeum Sztuk Dekoracyjnych, poświęcone rzemiosłu strasburskiemu, jedna
z piękniejszych kolekcji ceramiki we Francji (słynne fajanse i porcelana
alzacka - Strasburga i Niderwiller)

Zespół zachowanych oryginalnych wnętrz pałacowych z I połowy 18w. -

Wielkie i Małe Apartamenty, sala synodu, sala biskupów, sala zgromadzeń,
komnata królewska, biblioteka - uzupełniają zbiory muzealne eksponowane
w dawnym skrzydle Stajni Pałacowych (Ecuries). Muzeum posiada kolekcje
sztuki dekoracyjnej Paryża i Strasburga od XVII do pocz. XIXw.; kolekcję
mebli paryskich i alzackich; jeden z najszynniejszych w Europie zbiorów
ceramiki - fajanse strasburskiej manufaktury Hannong (18w.), porcelana
i fajanse z francuskich i europejskich manufaktur (17 i 18w.), kolekcję
pieców ceramicznych z 17 i 18w.; zbiory strasburskich wyrobów złotniczych
oraz dzieł kowalstwa artystycznego (18w.).

Plac Kleber - najszynniejszy w Strasburgu. Statua Jana Baptiste'a

Klebera - szczątki bohatera, uczestnika kampanii egipskiej, skazanego przez

muzuśmanów w Kairze. Centrum handlowe miasta.

Place Broglie - domy z 18w.

Place-auc-Cochons-de-Lait - zabytkowe stare domy

Muzeum Alzackie - quai St Nicolas. Zajmuje 3 malownicze domy

z 16-17w. Zbiory etnograficzne z regionu: rekonstrukcje domów mieszkalnych i warsztatów rzemieślniczych, kostiumy, meble, przedmioty codziennego użytku.

Pokazuje tradycje i obyczaje alzackie.

Muzeum Historyczne w Grande Boucherie. Zbiory ikonograficzne

np. makieta miasta, przedmioty ze starożytnych i średniowiecznych wykopalisk.

Kolekcja żońnierzy ze Strasburga, zabawki mechaniczne.

Muzeum Sztuki Nowoczesnej,

1 rue du Vieux-Marche-aux-Poissons.

Znajduje się w XVw. budynku dawnej komory celnej. Bogate zbiory zawierają

m.in. kolekcję malarstwa impresjonistów (Manet, Degas, Monet, Renoir,

Sisley, Gauguin, Signac), malarstwa pierwszych lat XX w. (Dufy, Vlaminck,

Vuillard, Klimt, Utrillo); zbiór sztuki lat 60-ych i 70-ych, m.in. kolekcja

dzień Arpa. Zbiory witraży z Art-Nouveau i późniejszych.

Kościół protestancki St-Thomas z ciekawym wnętrzem.

Fasada romańska, wnętrze gotyckie. Wewnątrz nagrobek marszałka de Saxe -

dzieś Jean'a-Baptiste'a Pigalla (praca 20 lat).

Dzielnica "La Petite France" - stare domy i kryte mosty

z wieżami z 14w. - pód. zach. starego miasta. Kolebka historyczna - jądro

historii Francji. Był tu kiedyś szpital francuski. Była dzielnicą rybaków,

garnarzy, młynarzy. Dawny renesans Alzacji. "Ponts couverts" - kiedyś

kryte mosty. Elementy fortyfikacji - baszty strasburskie.

Zapora wybudowana przez Vaubana dla ochrony przed najeźcami.

Współczesne miasto na prawym brzegu Ill. Niedaleko starego miasta -

uniwersytet z 1899r. i miasto uniwersyteckie.

W dół rzeki - Pałac Rady Europy i Pałac Europejskiej Rady Praw Człowieka

- aluminium, szkło, piaskowiec z Wogezów.

Strasbourg - Praha

Strasbourg 0

Kehl - Niemcy 6 E52 = N 28

Appenweier 17 E52 = E35 = N 5

(Karlsruhe) 85

Walldorf 123 -> zjazd na N 6 = E50, kier. Heilbronn, Nurnberg

ok. 10 km na półn. - Heidelberg

Heidelberg 134 tys mk, Badenia-Wirtembergia

Sławne miasto uniwersyteckie, dawna siedziba elektorskiego Palatynatu,

u wylotu malowniczej doliny Neckaru i lesistego masywu gorskiego Odenwaldu.

Piękny zespół krajobrazowo-architekt. i bogate tradycje artyst. kulturalne-

wyjątkowe walory turystyczne miasta. Uniwersytet z 1386, najstarszy

w Niemczech - Adam Asnyk, Jan Karłowicz, Bronisław Trentkowski (filozof).

Wiestoch +10 133 N 6 = E50

Sinsheim +13 146 -"-

Bad Wimpfen +22 168

Weinsberg (na półn. od Heilbronn) 179

Na poł. Heilbronn

Heilbronn 111tys mk, Badenia Wirtembergia

Uprzemysl. miasto w dolinie Neckaru posrod Winnic i lesistych wzgorz,
z ruchliwym portem rzeczonym,

Feuchtwangen 264 N 6 = E50

Ansbach

Schwabach

Nurnberg - Norymbergia 344

Norymbergia 475tys mk, Bawaria

Glowne miasto bawarskiej Frankonii, dawna siedziba cesarstwa,
wielka aglomeracja przemyslowa przy kanale Men-Dunaj, Port lotniczy.

Miasto odbudowane z ruin.

Nurnberg - Wernberg

I wariant

Lauf 358 N 9

Sulzbach-Rosenberg 393 N 14

Wernberg 429 N 14

II wariant

Altdorf N 6 = E50

Amberg West +11 N 14

Krondorf

Hirschau

Wernberg N 14

Waidhaus 463 granica niemiecko-czeska E50 = N14

Rozvadov 466 -"- E 50 = N 5 granica

Rozvadov - Las Czeski, k. granicy niemieckiej.

Pilzen 539

Pilzno - Pilzen, miasto okręgowe, 155 tys. mk. Słynne z piwa.

Browar z 1842 r. Zakłady Metalurgiczne "Skoda" - turbiny, obrabiarki, silniki.

Wystawy przemysłu spożywczego i gastronomicznego. "Ex Pilzen".

Ratusz z XVIw, gotycki Kościół św. Bartłomieja z XIV-XVw (Madonna Pilznenska), klasztor Franciszkanów z XII-XIVw, Kościół dominikański św. Anny z XVIIIw (freski), kamienniczki renesansowe i barokowe; pomnik śśp morowej zarazy z 1681 r.

Muzeum Zachodnioczeskie i Muzeum Browarnictwa.

Rokycany 555 N 5 = E50

Beroun 593 -"-

Praha 625

7 dzień. Wtorek

7.00 śniadanie we własnym zakresie, krótka wizyta w Pradze - Hradczany,

stare miasto. Po drodze quiz, świadectwa przeżycia.

Powrót do kraju ok. 22.00

PRAGA

Polityczne i kulturalne centrum Czech, miasto o tysiącletniej historii, skarbnica pięknych zabytków architektury i sztuki.

Księżniczka Libusza stanęła na szczycie jednego z 7 wzgórz nad Wełtawą i oznajmiła, że widzi miasto, którego śśawa sięgnie gwiazd, a zwać się będzie Praha (tzn. próg).

Już w X w 2 zamki - praski - obecnie Hradczany i wyszechradzki.

W 1257 powstała Mala Strana, w 1321 Hradczany, w 1348 - Nowe Miasto.

Do poświęcenia w 1748 r były to odrębne jednostki.

W XIV w. Karol IV, król Czech i władca Cesarstwa Rzymskiego Narodu Niemieckiego chciał z Pragi uczynić siedzibę godną swego majestatu i przebudował ją w miasto o 100 wieżach.

Praga przyciągała artystów. Mozart miał poczucie, że tylko tu jest zrozumiały. Pragę byli zafascynowani Mozart i Kafka. Wiele lat mieszkał w Pradze Jarosław Haszke Praga uniknęła spustoszenia w czasie wojen i dziś konkuruje ze sławnymi miastami Europy.

Najstarszą część Pragi tworzą 4 dzielnice: Hradczany, Mala Strana, Stare Miasto, Nowe Miasto.

H r a d c z a n y - z zamkiem królewskim z IXw, który stanowi przegląd wszystkich stylów w budownictwie, obecnie siedziba prezydenta.

Na uwagę zasługuje sala Władysławowska o wspaniałych gwiazdzistych sklepieniach. Tu znajduje się śśynna katedra św. Wita z misterną

ornamentyką, strzelistymi oknami i wieżyczkami.

Nad "Złotą Bramą" mozaika przedstawia Sąd Ostateczny, wewnątrz największe w Europie organy o 2956 piszczaśkach.

W katedrze jest piękna kaplica św. Wacława, której ściany wykładane są kamieniami piaszczystymi.

W ogrodzie królewskim renesansowy, letni pałac królewski Anny Jagiellonki tzw. Belweder.

Podzamcze, zwane Malá Strana, jest dzielnicą starych pałaców, pięknych ogrodów oraz wielu świątyń, z największym kościołem barokowym św. Mikołaja z XVIIIw. Tu znajdują się siedziby większości instytucji rządowych, muzeów, galerii.

Stare Miasto. Łączy się z Małą Stroną przez Most Karola, który był jednym z pierwszych mostów kamiennych w Europie — ródowej.

Most zbudowany w XIVw. i ozdobiony później szeregiem barokowych figur.

W dzielnicy tej znajduje się Karolinum - pierwszy uniwersytet w Europie — ródowej. Klementinum - zabytek sztuki architektonicznej - Biblioteka Uniwersytecka.

Rynek Staromiejski z kościołem Panny Marii Týńskiej, pięknym gotyckim ratuszem ze sławnym zegarem Orloj (co godzinę przesuwają się figury 12 apostołów) i pomnikiem Husa.

Oryginalna gotycka kaplica Betlejemka z XVIIIw.

Nowe Miasto - centrum nowoczesnej metropolii to tzw. "Złoty Krzyż", którego trzonem jest Vaclavske Namesti (Plac Wacława), główna praska uliczka zakończona od południa pomnikiem św. Wacława i gmachem Muzeum Narodowego. Od strony północnej, prawe poprzeczne ramię tworzy ulica "Na příkopie", u wylotu której stoi Brama Prochowa (Prasna brana) z XVw. Przez Bramę tę prowadzi na Hradczany stary szlak zw. "Drogą Królewską". Lewym ramieniem Złotego Krzyża jest ulica Narodni, dochodząca do gmachu

Teatru Narodowego (Narodni divadlo).

Na ulicach Złotego Krzyża znajdują się domy towarowe, sklepy, teatry hotele.

W Pradze istnieje metro (1972). Ma 3 linie: A, B, C i 3 stacje

przeładkowe: Mustek (A i B), Muzeum (A i C) oraz Florenc (C i B).

Bilet kosztuje 4 korony (dla dzieci koronę) i jest ważny 60 minut.

Zwiedzanie Pragi

1. Nowe i Stare Miasto.

Dworzec Główny - obiekt secesyjny przypominający synagogę.

Budowany w latach 1901-1909.

Nosi imię amerykańskiego prezydenta Wilsona - Wilsonowonadrazi.

Parlament dawny Teatr Niemiecki - od 1945 Teatr Smetanovo divadlo.

Teatr Smetanovo divadlo - dzieło wiedeńskich architektów Heranna Helmera

i Ferdinanda Fellnera (1866-88), którzy wzniesli prawie 60 gmachów

teatralnych od Hamburga do Odessy.

Muzeum Narodowe przy Placu Wacława - Vaclavske namesti. Imponująca budowla.

Muzeum Królestwa Czech - wzniesione w latach 1885-90.

Zbiory zawierają bibliotekę, kolekcje rękopisów, znaczące eksponaty archeologiczne, botaniczne, etnograficzne, ekologiczne, mineralogiczne,

numizmatyczne, paleontologiczne i zoologiczne. Olbrzymie

zasoby przechowywane są w rozmaitych dzielnicach miasta.

Pomniki przeszłości narodowej znajdują się w Muzeum Historycznym

w pałacu Lobkowitzów na Zamku.

Pomnik świętego Wacława (svaty Vaclav) na koniu - przed głównym

portalem Muzeum Narodowego, odsłonięty w 1912r.

Plac Wacława jest jednym z największych zamkniętych zabudowań placów w Europie.

W Pradze obowiązuje zasada: jeśli się chce być widzianym albo zamierza

kogoś spotkać, trzeba się udać na plac Wacława. Gromadzili się tu ludzie w ważnych momentach historycznych. O uroku tego miejsca przesądza wiele atrakcyjnych wystaw sklepowych, bary, restauracje, kawiarnie, kina, eleganckie hotele.

Plac ma 740m długości i 60 m szerokości.

Kościół Panny Marii —nieznej z 1347r, najstarsza świątynia Nowego Miasta, o pierwotnym kształcie katedry gotyckiej. Dziś ma wyraźne cechy baroku.

Wnętrze zdobi największy w mieście ośtarz kolumnowy.

Ul. Narodowa (Narodni trida) - legendarny teatr Laterna Magika, sklepy, odrestaurowane pałace,. Lokal jazzowy Reduta, w którym zaczynała się kariera wielu solistów.

Kościół barokowy Sióstr Urszulanek (1702-1704). Klasztor (winiarnia klaster vrsilek)

Teatr Narodowy (Narodni divadlo) - reprezentacyjny., po kosztownej renowacji.

Po drugiej stronie bulwaru Narodni trida - kawiarnia Slavia - kiedyś sławny przybytek literatów.

Idąc bulwarem w stronę mostu Karola, po prawej stronie, przy ul. Karoliny Svetle kaplica —świętego Krzyża - romańska rotunda z końca XIw - należy do praskiej parafii katolicko-ortodoksyjnej i zawiera freski z XIVw.

Staromiejska Wieża Mostowa, przy niej, obok mostu Karola.

Budynek w stylu neorenesansowym z 1883r, dawny zakład wodociągowy, od 1936r Muzeum Smetany. Plac Krzyżowników - Krizovnicke namesti.

Pomnik Karola IV. Nazwa placu pochodzi od kosc. św. Franciszka Serafińskiego Zakon powstał w Czechach i znany był już w XIIIw.

W kościele fresk Reinera z 1722r -Sąd Ostateczny.

Klementinum - potężna budowla jezuicka barokowa, wzdłuż byłego traktu królewskiego Karola IV.

Kościół św. Salwatora, zbudowany w latach 1578-1601 w stylu renesansowym,
a następnie wykończony (1638-59) w stylu baroku.

Klementinum było drugą co do wielkości budowlą stolicy po Zamku.

Refektarz byłego klasztoru ze stiukami - czytelnia.

Barokowa kaplica lustrzana. Wielka sala Biblioteki Narodowej.

Kaplica Betlejemka, z 1391r, rekonstrukcja 1948-54. Związana
z działalnością Jana Husa - pomnik kultury narodowej.

W kaplicy po raz pierwszy wygłoszono kazania w języku czeskim.

Pałac Clam-Gallasów - barok, z lat 1713-19 wg planu Fischera z Erlach.

Archiwum Miasta Pragi - piśmiennictwo od XIVw.

Mały Rynek - Male namesti. Handlowano kiedyś węglem i drewnem.

Na środku studnia renesansowa z 1560r.

Dzielnica żydowska - Josefov. Był getto żydowski, pękło w szwach.

Pozostawiono ratusz, stary cmentarz i synagogi z 7 stuleci (Ratuszowa,
Maisela, Wysoka, Klauska, Hiszpańska). Synagoga Pinkasa na Starym
cmentarzu przypomina o losie zamordowanych Żydów. Synagoga Staronova
uchodzi za najstarszą żydowską bóżnicę w Europie —rodzimej - z 1270r.

Ul. Parizska - okazała, secesyjna - kontrast do powyższych zabytków.

Rynek Starego Miasta.

Kościół św. Mikołaja - barokowy dom modlitwy, przekazany kościołowi
husyckiemu. Obecnie duchowe centrum Czeskiego Kościoła Husyckiego.

Wybudowany w latach 1732-35. Jeden z najpiękniejszych kościołów
zaprojektowanych przez Kiliana Ignaza Dientzenhofera.

Kościół Panny Marii Tyńskiej - w 100-wieżowej Pradze przewyższa
wszystkie inne wieże.

Gotycka dominanta starego miasta przy Staromiejskim Rynku.

Wchodzi się przez gotycki dziedziniec,

uzupełniony w XVI w. elementami renesansowymi. Wieże z przełomu XV i XVI w. mają 80 m wys.

Gotycki tympanon północnego portalu przedstawia cierpienia Chrystusa.

Najstarsze części 3-nawowego kościoła pochodzą z XIV w. (w tym portal północny). Nisze do siedzenia w nawach bocznych z 1410 r.

Dokonano wielu przeróbek w stylu baroku.

Kościół św. Jakuba znakomita akustyka. Drugi co do wielkości po katedrze św. Wita Kościół Pragi. W XIV w. za Karola IV w. stylu gotyckim - 1340 r. Najstarsze części - chor, kruzganek. W 1689-1702 przebudowa na barokowy. Obraz w górnym ołtarzu dzieło Reinerera. Grobowiec hrabiego von Mitrowitz, uważany za najpiękniejszy w stolicy.

Pałac rokokowy Kišskich - właścicielem był Golz-Kinsky. Najpiękniejszy świecki pałac średnio-wiekowy. Budowla powstała w latach 1755-65.

We wnętrzu prezentowana historyczna grafika.

Ratusz Staromiejski - Staroměstská radnice. Napis Praga caput regni - Praga stolicą królestwa.

Ratusz zbudowano w 1338 r. Uważany za jeden z najpiękniejszych na świecie, z powodu 3-częściowego, astronomicznego zegara (orloj) - z 1490 r.

- z 12 apostołami (1864 r.) otoczonymi 4 figurami: Turkiem, —miercią,

Próżnością i Chciwością. Z wieży ratuszowej piękny widok.

Miejsce godnym zobaczenia jest stara Sala Rycerska (1470 r.).

Pomnik Jana Husa. 370 lat temu ścięto tu głowy kilku powstańcom.

Hus został spalony na stosie 6 lipca 1415 r. w Konstancji.

Celatna - ostatni odcinek Królewskiego Traktu. Kilka barokowych pałaców

i budynków o trzonie częściowo gotyckim. Wyróżnia się kubistyczny budynek

"Pod Czarną Madonną" z 1912 r. Podwójna numeracja domów - czerwone stare

numery i nowe niebieskie od 1868 r. (numery z posudnia na północ i w kierunku

od Weštawy; lewa strona niepatrzyste).

Targ Owocowy (Ovocny trh). W jego okolicy odrestaurowany teatr Stavovske Divadlo - dawny Niemiecki Teatr Stanowy. Wolfgang Amadeus Mozart odniósł tu sukces - historię Don Juana dedykował mieszkańcom Pragi.

W 1787r prapremiera opery Don Giovanni.

Dom Stošeczny - secesyjny gmach wybudowany w latach 1906-11 - najelegantszy gmach metropolii - przyciąga melomanów z okazji "Praskiej Wiosny". W sąsiedztwie Wieży Prochowej.

Wieża Prochowa (1475) - Prasná brána ; wys. 65m jeden z ważniejszych późnogotyckich zabytków. Była w średniowieczu jedną z 13 bram miejskich.

W tym mniej więcej miejscu istniał założony za Karola IV dwór królewski, jako druga rezydencja.

Na příkopie - elegancka ulica handlowa oddziela Stare Miasto od Nowego Miasta. Pałac Piccolomini - 1743-51, rokokowa fasada. Przed pałacem sprzedaż frytek i hamburgerów.

Mustek, plac Wacšawa - centrum handlowe. Hotele: Zlata husa (Złota Gęś), Jalta, secesyjny, podlegający ochronie zabytków gmach "Evropa".

Pomnik —świętego Wacšawa - miejsce ożywionych debat - praski spekar's corner".

Teatr Smetanovo divadlo - dzieło wiedeńskich architektów Heranna Helmera i Ferdinanda Fellnera (1866-88), którzy wzniesli prawie 60 gmachów teatralnych od Hamburga do Odessy.

2. Mašá Strana - Hradczany - Zámek

Wieża Mostowa , jedna z historycznych atrakcji Traktu Królewskiego.

Sieť sklepů - dzieł sztuki.

Brama prowadząca do mostu powstała wg projektu Petera Parlera, który też zbudował most dla króla Karola IV Nad śukiem bramy herby rządzonej przez

Karola IV krajów. Brama uważana za jedną z najpiękniejszych na świecie.

W 1874-67 wieżę pokryto charakterystycznym dachem.

Most Karola - budowany od 1357r. Ma 10 m szer. i 516 m długości.

Obecnie promenada.

Dawniej most był również miejscem rozgrywania turniejów, sądownictwa. Rzeźby, choć nie wyszły z jednej ręki to sprawiają wrażenie harmonijnej całością ponieważ dominują w nich elementy baroku.

Większość powstała w latach 1706-14, gdy katolicyzm uzyskał przewagę.

Najmłodze dzieło - Cyryl i Metody ustawiono w 1938r. Najpiękniejsze

pomniki kultury to: Grupa Kalwaryjska, Pieta Motywna,

Madonna ze św. Dominikiem, Tomasz z Akwinu, święta Anna, Krucyfika, święty Jan z Pomuk (Nepomuk).

Wieże mostowe Małej Strany, gotyckie z r. 1410

Mała Strana jest drugą pod względem starości dzielnicą miasta,

jedną z 4 dzielnic, które w 1784 r., na mocy cesarsko-królewskiego

dekretu zostały połączone, tworząc Pragę. Liczne pałace i budowle

sakralne z solidnego muru, w pobliżu Zamku, w których osiedlali

się szlachta i kler. Prądkowato ukształtowany teren, tarasowate ogrody.

Wyspa Kampa, ul. Karmelicka, Kościół Panny Zwycięskiej - Marii de Victoria

- miejsce pielgrzymek od 350 lat katolików z całego świata.

"Praski Jezusik - figura woskowa. Praskiego Jezusika przywiozła do

Pragi w XVI w. Maria Magdalena Monriquez de Lara, a jej córka podarowała

go zakonowi karmelitów w 1628r, 8 lat po zwycięstwie cesarskich katolików

nad protestantami pod Białą Górą.

Dalej ambasady: japońska i francuska (po prawej stronie ul. Karmelickiej),

przy Trzistej i Vlasska - USA i RFN. Ambasada RFN mieści się w barokowym

pałacu Lobkovitzów.

Ul. Mostecka - handlowa,. Dla obcych i tubylcŃw posŃek i rozrywka.

PaŃac rokokowy KaunitzŃw, obecnie ambasada.

MaŃsostraŃski Rynek - Malostranske namesti. KoŃciŃt Ńw. MikoŃsaja,
otoczony paŃacami i domami wielkomieszczacŃskimi. W cieniu koŃcioŃa
Malostranski ratusz.

KoŃciŃt Ńw. MikoŃsaja (chram svateho Mikulase) jest arcydzieŃsem praskiej
architektury baroku.

KopuŃa 79 m z piŃknym freskiem sufitowym o pow. 1500m². (1761-70 -
Johann Lukas Kracker),

przedstawiajĄce Ńcie Ńw. MikoŃsaja. Organy z 1746r, na ktŃrych graŃ Mozart.

KoŃciŃt zostaŃ zbudowany w latach 1704-1755 dla zakonu jezuitŃw.

Ul. Nerudy (upamiŃniajaca czeskiego felietonistŃ i poete Jana NerudŃ,
ktŃry tu mieszkaŃ), stromo pnĄca sie w gŃrŃ, o zwartej zabudowie.

PaŃac Thun-HohensteinŃw ze stojacĄ na dziedziŃcu statuetkĄ

Dawida wg MichaŃsa AnioŃa - amb. WŃsoch, po drugiej stronie barokowy paŃac

MorzinŃw - amb. Rumunii.

Klasztor Strahov - Muzeum Literatury Narodowej. M.in. Ewangeliarz

Strahowski z IX-Xw. Dawny klasztor NorbertanŃw,.

PaŃac CzerninŃw - Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Defenestracje:

1419 - wojny husyckie,

1618 - wojna 30-letnia 1948Ń

Sanktuarium Loreto - dawniej religijne, dziŃ turystyczne miejsce wycieczek.

Budowa 1626-1750. Benigna Katharina von Lobkowitz kazaŃa wznieŃŃ w latach

1626-31 kopiŃ kapliczki Santa Casa z wŃoskiego Loreto, jako akt wielkiego
procesu rekatolizacji po zwyciŃstwie HabsburgŃw w bitwie na BiaŃej GŃrze.

Barokowy KoŃciŃt BoŃego Narodzenia powstaŃ w l. 1734-35. Fronton Lorety
przebudowaŃ w l. 1720-22 Kilian Ignaz Dientzenhofer. W wieŃy urzĄdzenie

wydzwanijĄce kuranty z 1694r.

Skarbiec loretaäski ze sýynnĄ d90 cm wysokości diamentowĄ monstrancjĄ z 6222 (100 lat temu byšo 6580) diamentami (1699r).

Hradcanske namesti - pŕ «nobarokowy pašac arcybiskupŕw (1675).

Pašac Sternberkŕw - Galeria Narodowa: Aldorfer, Grien, Cranach, Holbein.; dziešo Albrechta Dŕrera - "—więto Rŕžaäcove" (1506 Wenecja); Tintoretto, Rembrandt, Goya, Rubens; zbiŕr impresjonistŕw i modernistŕw (od Cezanne'a do Picassa)

Brama wejšciowa na dziedziniec zamkowy, wybudowany w latach 1756-74.

Budynki o rŕżnych stylach. Przez Bramę Macieja z 1614 r wchodzimy na dziedziniec honorowy. WciĄgnieta flaga - obecnošŕ prezydenta w stolicy
Zamek Praski - Prazsky hrad. Zostaš zašozony w IXw jako ogrŕd warowny, w XIIw powstaš romaäski zamek, a w XIIIw gotycki pašac, przebudowany w XIVw za Karola IV. OstatniĄ rekonstrukcję starego pašacu przeprowadzono z panowania w Czechach dynastii Jagiellonŕw XV-XVIw.

Powstaša wtedy pŕ «nogotycka Sala Wšadysšawowska (1486-1502) oraz tzw. pašac Ludwika. Renesansowa rozbudowa zamku po požarze w 1541r.

Za panowania Rudolfa II powstašy Sala Hiszpaäska i Galeria Rudolfa.

Dzisiejszy wyglĄd uzyskaš Zamek Praski za panowania cesarzowej Marii-Teresy. Po I wojnie św. wewn. pomieszczenia zamkowe oraz ogrody zostašy na nowo uksztaštowane.

Ogrody Zamkowe (Hradni zahrady) - po pd. stronie zamku: Rajski Ogrŕd oraz Ogrŕd na Wašach.

Katedra św. Wita . Pierwotnie byša to rotunda z Xw, zastĄpiona w XIw przez romaäskĄ bazylikę. Na jej miejscu rozpoczęto w 1344r budowe gotyckiej katedry Zachodnia fasada katedry zostaša ukoäczona w roku 1929 z okazji 1000-lecia powstania rotundy św. Wita.

Wejście do katedry przez portal z brązu. Główna wieża katedry wys. 100m (1420-1554), wraz z 2-ma wieżami frontowymi góruje nad miastem.

Jej pierwszy budowniczy, Matthias von Arras,

zaproszony przez Karola IV wzorował się na gotyckich katedrach francuskich.

Po jego śmierci (1352) pracami kierował artysta ze Szwabii - Peter Parler.

Sklepienie siatkowe w katedrze o długość 124m, szer.

60m i wys. 33m jest mistrzowskie.

Godna obejrzenia krypta królowa, mauzoleum Habsburgów, grobowce rodu

Przemysławów, srebrny ołtarz z 1736r z relikwiami Jana Nepomucena

(w obejściu prezbiterium).

Największą atrakcją stanowi kaplica św. Wacława (kaple svateho Vaclava).

Jest tam skarbiec z czeskimi klejnotami koronacyjnymi. Spoczywają tu szczątki

patrona kraju Wacława. Wielki cykl legend Wacława został namalowany

na pocz. XVIw. Postać rzeźbiona św. Wacława jest dziełem Heinricha

Parlera (1372). Komnata zawierająca legendarną koronę królewską zamknięta

jest na 7 zamków i pieczęci. Kopia korony wystawiana jest w dawnym Pałacu

Królewskim.

Bazylika św. Jerzego. Jest to jedno z najstarszych świadectw stylu

romkańskiego w Czechach. Założona została w 920r. Kościół uzyskał obecny

kształt pod koniec X i XIIw.

Trójnawowy Kościół zbudowano w II poł. XIIw. Z XIIIw pochodzą piękne

freski. Kaplica Sw. Ludmiły ma cechy gotyckie.

Sala Władysławowska - budowana w latach 1493-1502 ku czci polskiego króla

Władysława II - władcy Czech. - jedna z najpiękniejszych sal gotyckich

w Europie.

Sala Hołdu (62x16x13wys), ozdobiona sklepieniem siatkowym - odbywały się

w niej turnieje rycerskie. Wykorzystywana obecnie z okazji proklamacji

prezydenta i praktycznie niedostępna dla turystów.

Muzeum Historyczne - w pałacu Lobkowitzów przy ul. Jirska. Pałac zbudowano w 1570r w stylu renesansowym i przebudowano w stylu barokowym.

Ukazana jest tam historia Cechów do XIXw.

Czarna Wieża - najlepiej zachowana z 4 dawnych wież obronnych.

Daliborka - wieża obronna zbudowana w 1496 r. przez Benedykta Rieda, łączy się korytarzem obronnym z Białą Wieżą. Upamiętnia rycerza Dalibora.

Złota uliczka - Złata ulicka - jedna z najbardziej znanych, najkrótszych i najwęższych uliczek Pragi. Ma 12 lilipucich domków dawnych strzelców zamkowych i źrótników w XVIw. Przez krótki czas pod nr 22 mieszkał tu Franz Kafka, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury.

Stare schody zamkowe - prowadzą do stacji metra i na brzeg Wełstawy.

Po tych schodach musiały kiedyś stąpać każda para zakochanych.

Pałac Waldsteinów . Książę Albrecht Wenzel Eusebius von Waldstein (schillerowski Wallenstein)

wykupił teren i wystawił najwspanialszy pałac w mieście, by zmanifestować że pragnie on zdobyć czeską koronę. Barokowy pałac okazał się w końcowej fazie większy od Zamku. Pałac wznosili włoscy architekci.

Dawna stajnia służy obecnie za galerię. Twórca fresków w Bianco przedstawił w Wielkiej Sali generalissimusa - zleceniodawcę jako Marsa.

Przez pałac lub wąskie przejście od tyłu można dostać się do ogrodu

Valdstejska zahrada, gdzie znajduje się ozdobiona freskami Sala Terena.

W ogrodzie - chyba najpiękniejszym w stolicy - brązowe odlewy antycznych rzeźb.

Kościół św. Tomasza - gotycki, 3-nawowa bazylika z 1285-1316, ukończony pod koniec XIVw.

Augustianie zlecili Dientzenhoferowi barokizację świątyni w latach 1725-31.

Ze średniow. fragment w zachowana zakrycia oraz sala kapituśy.

Na freskach życie św. Tomasza i Augustyna. Malowidła w ostarzu to kopie prac Rubensa. Mimo barokowej przebudowy zachowany zostaś gotycki charakter świĄtyni.

W dawnym klasztorze św. Tomasza - piwiarnia z mocnym piwem.

Raz w tygodniu serwuje się tam pśmisek zimnych zakĄsek.

Wyszogrđ (Vysehrad) . Teren zamkowy na wysokiej skale ponad WeštawĄ, niegdyś siedziba ksiĄżĄt i krłw z rodu Przemyślidw.

Na terenie tym znajduje się Kościół św. Piotra i Pawśa, romańska rotunda kościoła św. Marcina, dawne rezydencje kanonikw, ogrody oraz Cmentarz Wyszogrđzki z Mauzoleum Slawi.

O k o l i c e P r a g i

Karlstejn, jeden z największych i najpiękniejszych zamkw gotyckich Czech (28 km na zachđ od Pragi). Wzniesiony w XIV w przez Karola IV na samotnej skale nad rzekĄ BerounkĄ, byś w średniowieczu twierdzĄ nie do zdobycia i miejscem w ktwym przechowywano skarbiec koronny. Składa się z zamku gřrnego i dolnego. W gřrnym mieści się paśac cesarski oraz Kościół NMP z wnętrzami gotyckimi.

W wielkiej wieży zamku znajduje się kaplica św. Krzyża (XIVw) z obrazami mistrza Teodoryka z 1357-65r. Obecnie w zamku znajduje się muzeum z bogatymi dzieśami sztuki.

Praga - Katowice

I wariant - przez Kudowę

Praga 0

Podebrady 57 E67 = N 11

Podebrady - sredn. miasto-uzdrowisko nad Laba, 35tys mk, 52 km od Pragi.

Urodzil sie tu bohater Czech, krol Jerzy.

Miejscowosc kuracyjno-lecznicza - schorzenia wiencowe, osrodek przemyslu szklarskiego.

Zamek renesansowy z XVI w, pomnik konny Jerzego, park zdrojowy, kamieniczki

Hradec Kralowe 100 E67

Hradec Kralowe - stolica okregow w Poln. Czechach, nad Laba, u ujscia

Orlicy. 85 tys mk. Dawny grod sredniowieczny.

Ognisko ruchu husyckiego i buntu chlopow w XVII w.

Miasto przemyslowe. Stare miasto jest rezerwatem zabytkow.

Kaplica Klemensa z XV w. Biala Wieza Renesansowa z XVI w,
kosciol gotycki z XIVw, palac biskupi, kamienice mieszcz. renesansowe
i barokowe.

Jaromir 122 E67 = N 33

Nachod 142 granica Czechy-Polska

Kudowa 146 -"- N 8 = E67

Kudowa Zdroj 10600 mk, uzdrowisko u podnoza Gor Stolowych, z 1625r

4 «rodla alkaliczno-ziemne i zelazisto arsenowe. Najśagodniejszy klimat z uzdrowisk sudeckich. Festiwale Moniuszkowskie. Park zdrojowy.

Punkt wyjścia w Gory Stolowe - na polnoc.

Barokowy kosc. 1679.

Kłodzko 183 N 408

Kłodzko, 30 tys. mk. w Kotlinie Kłodz. Zdy przem. metal, włók, papier,
spoz. Osrodek ruchu turyst. Grod z 981r. Wiele razy w rekach czeskich.
1278 do ksiestwa wrocl.

Prawa m. 1337. Pod koniec XIV w. powstał w klasztorze August.

"Psalterz floriński" dla krol. Jadwigi. W czasie II wojny oboz jeniecki.

Ratusz z XIXw, renesansowa wieza. Pozostalosci murow obronnych, gotycki
most kam., barok. kosc. i klaszt. Franciszkanow XVIIw, kosc. paraf. gotycki,
wystroj barokowy - Madonna Kłodzka. Koleg. Jezuickie 1655.

Muzeum Ziemi Kłodzk. Twierdza na szczycie Gory Fortecznej w pln.
koncu miasta

Złoty Stok 202 N 408

Złoty Stok 3000mk, u podnoza Gor Zlotych. Przemysl chem., kamieniol.
Osiedle z XIIIw. osrodek gorn. zlota, srebra, ołowiu.

Paczków 218 N 408

Paczkow 8200mk, na prawym brzegu Nysy Kłodz.

Z-dy przem. drzewnego, maszynowego, mat. budowl., chemiczn.

W 1245 zalożono twierdze Paczkow.

Ze wzgledu na zachowane mury obronne Paczkow zwany jest "polskim Carcasonne".

Potezne wieze murow, ratusza i kosciola.

3 bramy w murach miasta: Wroclawska, Kłodzka i Zabkowicka.

Poznorenesansowy ratusz 1550, kamieniczki renesans., barokowe, kalsycyst.

Kosc. paraf. gotycko-renesans. sw. Jana. W pd. nawie studnia,

wykopana podczas obleżenia przez Tatarów 1242. Barokowa Kaplica 1701.

Otmuchów 224 N 408

Nysa 236 N 408

Nysa - 46 tys mk, na prawym brzegu Nysy Klodzkiej, na Przedgorzu Sud.

Osrodek przem. maszyn, spozywcz. i garbarskiego. F-ka samochodow dostawczych "Nysa"

Prastara osada, w koncu XII w. stolica ksiestwa nyskiego.

1308 prawa miejskie. W 1521 drukarnia, tez polskie ksiazki.

1741 - Prusy - twierdza.

1945 - zniszcz. 80%.

W rynku odbudowane domy XV-XVIw i fontanna barokowa z 1700r.

Dom Wagi Miejskiej 1604, w stylu renesansu niderlandzkiego.

W bocznych ulicach barokowe domy i klasyc. gmach teatru.

Poznogot.kosc. halowy sw Jakuba 1430. - katedra nyska z 19 kaplicami gotyckimi i barokowymi.

Palac biskupi - Muzeum Regionalne. Barokowy Kosc. Jezuitow XVIIw.

Kosc. i klasztor Bozogrobowcow. Poznobarok. kosc. sw. Piotra i Pawla

Planty otaczajace miasto.

Widok na pasmo Jesionikow i Biskupia Kope.

7 km na pd. rezerwat Przylek - fragment lasu lisc. mieszanego.

N zach. J. Glebinowskie - zb. retenc. , osr. wypocz., kapielisko.

10 km na pld. . zach. Koperniki - wies przodkow M. Kopernika

Prudnik 266 N 408

Miasto 22,3 tys mk. u podnży Gŕ Opatowskich n. rz. Prudnik.

Przemysł bawełniany, obuwniczy, drzewny, spożywczy.

Prawa miejskie w końcu XIII w. W XIX w. we władaniu Piastów opolskich, następnie pod panowaniem Habsburgów i Prus.

W Rynku ratusz barokowo-klasyc. z wieżą (1782).

Kościół paraf. p. «nobarok. W pn.wsch. narożniku starego miasta fragment murów obronnych z XV w z 2 basztami, tzw. arsenał, w którym mieści się oddział Muzeum —ląska Opolskiego w Opolu.

Zbiory regionalne. W pn.zach części m. wieża d. zamku książąt opolskich.

Głogów 286 N 408

Miasto 6,4 tys mk. nad rz. Osobogą, dopływem Odry.

Z-dy piwowarskie, roszarnia lnu i konopi.

Prawa miejskie od 1275. Do 1532 w posiadaniu książąt opolsko-raciborskich, potem Habsburgów. W 1665 przebywał tu Jan Kazimierz.

W rynku p.żnorenesansowy ratusz z 1608. Dekoracje rokokowe.

Kościół paraf. gotycki (ok. 1380) z barok. kaplicami.

Kościół pofranciszkański, gotycki. W pn. części miasta zamek z XIII w, boczny renesansowy, z elementami barokowymi.

Kozle 303 N 408

Miasto 67.8 tys mk., nad Odrą i Kanałem Gliwickim. Duży ośrodek przemysłu chemicznego - Zakłady Azotowe "Kędzierzyn".

W cz. zach. port przeładunkowy i stocznia rzeczna. Prawa miejskie w XIII w.

Do 1523 we władaniu Piastów śląskich, potem Czech, od 1741 do Prus.

Kościół paraf. p. «nogotycki, wieża 1570. Obwarowania miejskie (1743-45).

Gliwice 338

Miasto 194.5 tys mk, wielko ośrodek przemysłu. GOP i port rzeczny nad Kanałem Gliwickim. 2 kopalnie, 2 huty żelaza, przemysł metalowy, maszynowy, środków w transporcie, koksochemiczny. GZUT - odlewy pomników. Politechnika — Śląska, instytuty naukowe, muzeum, operetka.

Miasto z XIII w. W końcu XVIII w. budowa huty, z pierwszym na kontynencie piecem koksowym (1796). Stare miasto zachowało średniowieczny układ urbanistyczny. Zabytkowe kamieniczki.

Przy ul. Pod Murami i Dolnych Wałów fragmenty murów obronnych (XVI w.).

Kościół paraf. późnogotycki z kaplicami i wieżą (1504), wystrój barokowy.

W dawnym dworze Cetryczych muzeum (dział archeologiczny).

Ia

Gliwice 338

Zabrze 350

Chorzów 364

Katowice 386

Ib

Gliwice 338 N 92

Mikołów 374 N 93

Katowice 388

Ic

Gliwice E40 = N 4

Bytom N 914

Katowice ok. 388

II wariant przez Brno, Olomouc, Cieszyn

Praha

Jihlava E50

Vlke Mezirici

(Brno) E462

Olomouc E462

Cieszyn N 938

Pawówice N 93

Katowice 481